

ಶ್ರೀರಸ್ತು.

ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಾಯನಮಃ

ಗೃಹವಾಸ್ತುದರ್ಶನವು

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪುರನಿವಾಸಿಗಳಾದ

ಬ್ರ|| ಶ್ರೀ|| ಲೋಕನಾಥ ಕವೀಶ್ವರರಿಂದ

ಬ ರ ಯ ಲ್ಪ ಟ್ಟ ಕ ನ್ನ ಡ ತಾ ತ್ವ ರ್ಯ ದೊ ಡ ಗೂ ಡಿ ದೆ

ಇದು ಪಂಡಿತರಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು,

(ನಾಲ್ಕನೇ ಛಾಪಾ ೧೦೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು)

ಇ ದ ರ ವಿ ಶಿಷ್ಟ ಹ ಕ್ಕ ನ್ನು ಹೊಂ ದಿ ರು ವ

ವಾಜಪೇಯಂ, ಗೊವಿಂದಯ್ಯನವರ

ಸ್ವ ಕೀಯ

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಮುದ್ರಾಕ್ಷರ ಶಾಲೆಯೋಳ್ ಮುದ್ರಿಸಿ

ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿ.ಟಿ.

1929.

ಕ್ರಯಂ—೮—೦

All Rights Reserved.

ಪ್ರ ಕ ಟ ನೆ .

ಬಿಕರಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು.

ಹನುಮದ್ವಿಲಾಸ	೦	೮	೦
ಉದ್ಯೋಗೇಶನ ಹಾಡು	೦	೪	೦
ಶತೀರೇಖಾಪರಿಣಯ	೦	೬	೦
ಗೀತಿಕಾಶರಂಗಿನಿ [ಬೀಗರ ಹಾಡು]	೦	೬	೦
ದ್ರೌಪದೀ ಸ್ವಯಂವರ	೦	೫	೦
ಕೃಷ್ಣ ಬೋಧಾಮೃತ	೦	೧೨	೦
ಸುಭದ್ರಾಪರಿಣಯ	೦	೫	೦
ಶೃಂಗಾರ ಶುಕಸಪ್ತತಿ	೦	೧೨	೦
ವೃಷಭೇಂದ್ರ ವಿಜಯ	೨	೮	೦
ಸುಧಾಮಜರಿತ್ರೆ	೦	೫	೦
ಯಕ್ಷಗಾನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕಥೆ	೧	೦	೦
ಜಂದ್ರಾವಳಿ ಕಥೆ	೦	೪	೦
ವಜನ ಭಾಗವತಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ	೧	೦	೦
ಮದನ ಮೋಹನರಾಜನ ಕಥೆ	೧	೧೨	೦
ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ	೦	೬	೦
ಬೃಹತ್ಕಥಾಮಂಜರಿ	೦	೧೨	೦
ಮೂರುವರೆ ವಜ್ರದಕಥೆ	೦	೩	೦
ಮಣಿಮಂಜರಿ ಟೀಕು	೧	೦	೦
ವಾಯುಸ್ತುತಿ ಟೀಕು	೦	೮	೦
ಉದಯರಾಗ	೦	೪	೦
ರುಕ್ಮಾಂಗದ ಜರಿತ್ರೆ	೦	೪	೦
ಬಾಣಾಸುರನ ಕಥೆ	೦	೫	೦
ವೈದ್ಯಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ	೧	೦	೦

ವಾಜಪೇಯಂ ಗೋವಿಂದಯ್ಯ,

ಬುಕ್‌ಶೆಲ್ಡರ್, ಮತ್ತು ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್.

ಜಕ್ಕವೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.

ಗೃಹವಾಸ್ತು ದರ್ವಣದ ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ.

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

ಗ್ರಂಥಾವತರಣ	೧
ವಿಶ್ವಕರ್ಮಚತುರ್ದಶ ನಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಪೂಜೆ	೨
ವಾಸ್ತುಪೂಜೆ	೨
ಮನೆಗಳು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮಾಸಫಲ	೩
ಶುಭಕರವಾದ ಮಾಸಗಳು	೪
ಅರಮನೆಗಳು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ	೪
ರಾಶಿಫಲಗಳು	೫
ಮೇಷ, ಚೈತ್ರಾದಿ ಮಾಸಫಲ	೬
ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು	೭
ನಕ್ಷತ್ರಫಲ	೧೦
ತಿಥಿಫಲ	೧೨
ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನಿರತಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣ	೧೨
ಶಂಕುಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮ	೧೩
ಶಂಕುವಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೃಕ್ಷಗಳು	೧೫
ಶಂಕುಪೂಜಾ ವಿಧಿ	೧೬
ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಂತ್ರವು	೧೭
ಶಂಕು ಅಥವಾ ಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವು	೧೮
ನವಭಾಗಗಳ ಫಲ	೧೯
ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಲ್ಲದ ಸಮಯ	೨೦
ಸ್ಥಿರವಾಸ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳು	೨೧
ನಿತ್ಯವಾಸ್ತು ಲಕ್ಷಣ	೨೨
ಸೂತ್ರಹಿಡಿಯತಕ್ಕ ಲಕ್ಷಣ	೨೩
ಶಿಲಾನ್ಯಾಸವು	೨೩
ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠೆ	೨೪
ಸೂತ್ರಭಗ್ನವಾದರೆ ಫಲ	೨೫
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿವರ್ಣಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೂತ್ರ	೨೬
ಅಕನ್ಯಾತ್ತಾಗಿ ಶಂಕುಗಳು ಕದಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ	೨೭

ದುಶ್ಯಕುನಗಳು	”
ಶಲ್ಯಪರೀಕ್ಷೆ	೨೬
ಭೂಪರೀಕ್ಷೆ	೨೯
ಶೈವಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ	೩೦
ಬ್ರಹ್ಮಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ	”
ವೈಷ್ಣವಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ	”
ವಂದ್ಯಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ	೩೧
ಶಿಕ್ಷಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ	”
ಭೌತಿಕಭೂಲಕ್ಷಣ	”
ಅಸುರಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ	”
ಪೈಶಾಚಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ	೩೨
ರಾಕ್ಷಸಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ	”
ವಾಯವ್ಯಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ	”
ವಾರುಣಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ	”
ಆಗ್ನೇಯಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ	೩೩
ಚಾಂಗಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ	೩೪
ಅನೂಪಲಕ್ಷಣ	”
ವರ್ಣಾದಿ ಲಕ್ಷಣ	”
ಭೂಶೋಧನೆ	”
ಅಷ್ಟಕವರ್ಗಫಲ	”
ದ್ವಾದಶವರ್ಗಫಲ	೪೦
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನದಫಲ	೪೧
ಘಾತಲಕ್ಷಣ	”
ಪ್ರಾಚೀನಸಾಧನೆ	೪೨
ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದಾ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಧನೆ	”
ಪುರದ್ವಾರ ಲಕ್ಷಣ	೪೩
ಚೋರಖಂಡಿತದ್ವಾರಲಕ್ಷಣ	”
ಮನೆಗಳಿಗೆ ದ್ವಾರನಿರ್ಣಯ	೪೪
ಚತುರ್ವ್ಯಾಲಾದಿಗಳಿಗೆ ದ್ವಾರನಿರ್ಣಯ	೪೫

ಒಳಮನೆ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಣ	೨೨
ಪೂರ್ದದ್ವಾರಗಳಿಗೆ ಭಾಗಕ್ರಮ	೨೨
ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರಕ್ಕೆ	೪೯
ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರಕ್ಕೆ	೨೨
ಉತ್ತರದ್ವಾರಕ್ಕೆ	೨೨
ದ್ವಾರಬಂಧಪ್ರಮಾಣ	೫೦
ಕವಾಟಗಳನ್ನಿಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾಲ	೫೧
ಇದಿರು ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಣ	೨೨
ವಾಮದಕ್ಷಿಣಾದಿವೇದಗಳು	೫೨
ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಲಗ್ನದ ದೇಸೆಯಿಂದ ಗೃಹಗಳಿಗೆ ಆಯುಸ್ಸು	೨೨
ವಾಟಲಕ್ಷಣ	೫೩
ಆ ವಾಟಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ	೫೪
ಅಂಗುಳ ಪ್ರಮಾಣ	೨೨
ಹಸ್ತಕಂಬಿಯ ಲಕ್ಷಣ	೫೨
ಹಸ್ತಕಂಬಿಯ ಅಂಗಾಧಿ ದೇವತೆಗಳು	೨೨
ಹಸ್ತಕಂಬಿ ಭೇದಗಳು	೨೨
ಮಯಮತಪ್ರಕಾರ ಹಸ್ತಕಂಬಿ ಲಕ್ಷಣ	೫೭
ಮಕಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಲಕ್ಷಣ	೫೮
ಏಕಾದಶ ವರ್ಗಕ್ರಮ	೬೩
ಧನರುಣಗಳಿಗೆ ಫಲ	೬೪
ಆಯಗಳ ಫಲ	೨೨
ತಥಿ ಫಲ	೬೬
ರಾಶಿಫಲ	೨೨
ಯೋಗಫಲ ಕರಣಫಲ	೬೭
ಅಂಶಫಲ	೨೨
ಆಯುಸ್ಸಿನಫಲ ದಿಕ್ಪತಿಫಲ	೬೮
ಬಾಲ್ಯಯೌವನ ಕೌಮಾರಗಳಫಲ	೬೯
ಗುಣಫಲ	೨೨
ಗೃಹೋನ್ನತಿಗೆ ಆಯಗಳು	೬೯

ಅಷ್ಟಗೃಹಗಳ ಲಕ್ಷಣ	೨೨
ಸಂಧಿಸುವ ಕ್ರಮ	೭೨
ಪರಿಸ್ತರಣ ನಿರ್ಣಯ	೭೩
ಗಾರ್ಗೇಯ ನಿವೇಶನದ ಲಕ್ಷಣ	೭೪
ಶಾನಕ ನಿವೇಶನದ ಲಕ್ಷಣ	೭೫
ಮನೆ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳ	೨೨
ನೀರುವಾಟ	೨೨
ಮನೆಗೆ ಔಷ್ಣತ್ಯ	೭೬
ತೃಣಗೃಹಗಳ ಲಕ್ಷಣ	೨೨
ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು	೭೭
ಅಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಮರಗಳು	೭೮
ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಗಳು	೭೯
ಮರಗಳನ್ನು ತರುವ ಲಕ್ಷಣ	೮೦
ಮರಗಳ ಬಣ್ಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು	೮೨
ಪುಲ್ಲಿಂಗಾದಿ ವೃಕ್ಷಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು	೮೩
ಸ್ತಂಭಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು	೮೪
ಬೋದಿಗೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು	೮೬
ತಾಳವಾರದ ಗೊಟಲಕ್ಷಣಗಳು	೮೭
ಚತುರಶ್ರಬೋದಿಗೆ ಲಕ್ಷಣಗಳು	೨೨
ಲೋವೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳ	೮೮
ತೊಲೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು	೨೨
ಪಟಭೇದಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು	೯೦
ಗೃಹಕಂಠತಾಭರಣ	೯೨
ಭಾವಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ	೯೩
ಗೃಹಕರ್ಣಿಕಾಚಕ್ರ	೯೪
ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ವಿಷಯ	೯೬
ವೃಷಭಚಕ್ರ	೨೨
ಕಲಶಚಕ್ರ	೯೭

ಗೃಹವಾಸ್ತು ದರ್ಪಣ ವಿಷಯಸೂಚಿಕಾ ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀ ರಸ್ತು
ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಾಯ ನಮಃ.

ಸನತ್ಕುಮಾರ ಗೃಹವಾಸ್ತು

ದರ್ವಣ ಪ್ರಾರಂಭ.

ನಮಸ್ತುಂಗೇ ಶಿರಶ್ಚುಂಬಿ ಚಂದ್ರಚಾಮರ ಚಾರವೇ ||

ಪ್ರೈಲೋಕ್ಯ ನಗರಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭಾಯ ಶಂಭವೇ ||

ಶ್ಲೋ|| ಬ್ರಹ್ಮಾಶಕ್ರೋ ಯಮಶ್ಚೈವ ಭಾರ್ಗವಾಂಗಿರಸಾ ವೃಣಾ
ಗೌತಮಶ್ಚೈವ ಗಾರ್ಗೀಯೋ ಮನುವ್ಯಾಸೋಭೃಗುಸ್ತಥಾ | ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ
ದಯಶ್ಚೈವ ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯಾ ವಿರಾರವಾಃ | ಸರ್ವೇವೈಕುರ್ಮಾ ಯಜ್ಞಾಸ್ತಂ
ಸಾರಮುಪ್ಯುತ್ಥಯತ್ತತಃ | ಸನತ್ಕುಮಾರೋ ಮತಿನಾ ಸನತ್ಕುತ್ಯ
ಸ್ವಯಂಭುವೇ | ವಕ್ಷ್ಯತೆ ತತ್ಕೃತಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ವಾಸ್ತುಶೋಭನಮುತ್ತಮಂ ||

ಶ್ಲೋ || ಪ್ರಣವ್ಯ ಲೋಕನಾಥೋಹಂ ವಾರ್ಷಕೀ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭಂ || ಶ್ರೀ
ವಾಜವೇಯ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಯ ಚೋದಿತಸ್ತ ಸ್ಮದ್ಧೇಧಿಯಾ | ಶ್ರೀಸುತಕ್ಕ
ಮಾರಪ್ರೇಣಿಷ್ಯವಾರ್ಷಕಸನತ್ಕುಮಾರಂಹೃದಯೇನಿಧಾಯ | ತತ್ಸ್ಮಿ
ಕ್ತವಾಸ್ತೋಲ್ಲಘು ಬಾಲಬೋಧಿನೀಂ ಕರೋಮಿ ಕರ್ಮ ಟಗಿರಾನು
ಟೀಕಾಂ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಹ್ಮನು, ಇಂದ್ರ, ಯಮ. ಶುಕ್ರ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಗೌತಮ,
ಗಾರ್ಗೀಯ, ಮನು, ವ್ಯಾಸ, ಭೃಗು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಈ ಮೊದಲಾದವರು
ಹೇಳಿದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾರವಂ ತೆಗೆದು ಸಂಕ್ಷೇಪ
ವಾಗಿ ಸನತ್ಕುಮಾರ ಮಹಾ ಯೋಗಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಚತುರ್ದಶ ನಾಮಗಳು ಮತ್ತೂ ಪೂಜೆ.

ಶ್ಲೋ || ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ವರಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಮುನೀಶ್ವರಃ | ವಿಶ್ವಕ
ರ್ಮಾ ಚವಸನೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಮನುಶ್ಚಿಪಃ | ವಿಶ್ವಕರ್ಮೈವ ಶಿಲ್ಪಾನಾಮಿತ್ಯ
ಜ್ಞೋವಿಶ್ವಕಾರಣಂ | ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ತಥಾಚಾರ್ಯೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚದೇಶಿಕಃ
ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ರಥಾಕಾರೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚ ವಂಡಿತಃ | ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಜಗನ್ಮಾ
ತಾವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚ ಕಾಶ್ಯವಃ | ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಸುರಚೈಷ್ವರೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಜಗೇ

ದ್ಧರಃ | ಎತದ್ವಿ ಸವ್ತ ನಾಸೂನಿ ಯಃಸರೇ ಚಾಣುಯಾ ತ್ಯಮಾತ್ |
 ಪಿವ್ಯಾರಂಭಿ ವಿಸಾಹೇಚ ವ್ಯಾರಂಭಿ ನಿರ್ಗಮೇ ತಥಾ | ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸರ್ವ
 ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ವಿಗೃಹ್ಯಂತ ಸ್ಯ ನಜಾಯತೆ | ವಂಚವಕ್ತ್ರಂ ಜಿಬಾಮಕುಟಿಹಂ ಸಂ
 ಗಾಧತವಿರೋಜನಂ ನಿದ್ರಾಜಾತಾನನಂ ಶ್ವೇತಂ ವಾಸುದೇವಂತು ಕೃಣ್ಣ
 ಕಂ || ತತ್ಪರುಷಂ ಪೀತವರ್ಣಂ ಚ ಈಕಾನಂ ಶ್ಯಾಮವರ್ಣಕಂ | ಅಘೋರಂ
 ರಕ್ತವರ್ಣಂ ಚ ಶರೀರಂ ಹೇಮವರ್ಣಕಂ | ದಶಬಾಹುಮಹಾಕಾಯಂ
 ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಶೋಭಿತಂ | ಪೀತಾಂಬರಂ ಪುಷ್ಪಸಾಲಾ ನಾಗಯಜ್ಞೋ
 ಪವೀತಿನಂ | ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಭರಣಂ ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮೋತ್ತರೀಯಕಂ |
 ಅಶ್ವಮಾಲಾಂಚ ವದ್ಯಂಚ ನಾಗತೂಲಂ ಪಿನಾಕಿನಂ | ಡಮರುಂ ವೀಣಬಾ
 ಣಂ ಚ ತಂಖಚಕ್ರ ಕರಾನ್ವಿತಂ | ಕೋಟಿಸೂರ್ಯ ವ್ರತಿಕಾಶಂ ಸರ್ವಜೀವ
 ದಯಾಪುರಂ | ದೇವದೇವಂ ಮಹಾದೇವಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಜಗದ್ಗುರುಂ | ಪ್ರಸ
 ನ್ನನದನಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ಸರ್ವವಿಘ್ನೋಪಶಾಂತಯೇ | ಅಭಿಷ್ಠಿತಾರ್ಥಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ
 ಪೂಜಿತೋಯಸ್ಸದೈರಪಿ | ಸರ್ವವಿಘ್ನೋ ಹರಂದೇವಂ ಸರ್ವವಿಘ್ನವಿನರ್ಜಿತಂ
 ಆಹುಃಪ್ರಜಾನಂ ಭಕ್ತಾನಾ ಮತ್ಯಂತಂ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಂ | ಸೃಜಂತಂ ವಿಶ್ವ
 ಕರ್ಮಾಣಂ ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಹಿತಾಯುಚ || ಧ್ಯಾಯಾಮಿ-ಅವಾಹಯಾಮಿ-
 ಅಸನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ವಾದಯೋಃ ವಾದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಹಸ್ತ
 ಗುರುಸ್ಥಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಅಚಮನೀಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಸ್ನಾನಂ
 ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ವಸ್ತ್ರಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂ ಸಮರ್ಪ
 ಯಾಮಿ-ಅಭರಣಂ-ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ- ಗಂಧಂ-ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಅಕ್ಷತಾಂ
 ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ- ಧೂಪಮಾಘ್ರವಯಾಮಿ-
 ದೀಪಂ ದರ್ಶಯಾಮಿ-ಗುಡೋಪಹಾರಂ ಫಲಂ ಸೈವೇದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ
 ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಸುವರ್ಣಪುಷ್ಪಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ-ಸರ್ವೋ
 ಪಹಾರಪೂಜಾಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ||

ವಾಸ್ತು ಪೂಜೆ.

ಶ್ಲೋ|| ವಾಸ್ತು ಮೂರ್ತಿಃವರಂಜ್ಯೋತಿ ವಾರ್ವಾಹೀವೃಷಭೇಶ್ವರಃ |
 ವಾಸ್ತು ದೇವಸ್ತು ಸರ್ವೇಷಾಂವಾಸ್ತು ದೇವಂ ಸಮಾಮೃಹಂ || ವಾಸ್ತು
 ದೇವತಾಭ್ಯೋನಮಃ ಸರ್ವೋಪಹಾರ ಪೂಜಾಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ||

ಟೀ|| ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ ವರನುಶಿವ ಸ್ವರೂಪನಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನಾ ಗಣಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾ ವಾಸ್ತುಪುರುಷನನ್ನಾಗಹ ಷೋಡಶೋಪ ಚಾರಂಗಳಂ ಗೈದು, ವಾಸ್ತುಧಿ ದೇವತೆಗಳಂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಮನೆಗಳಂ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮಾಸಗಳ ಕಾಲ.

ಶ್ಲೋ|| ಗೃಹಸಂಸ್ಥಾಪನಂಚೈತ್ರೈಧನಹಾನಿರ್ಮಹಾಭಯಂ | ವೈಶಾಖ ಶುಭದಂವಿದ್ಯಾತ್ವಜೈಷ್ಠ್ಯತುಮರಣಂಧ್ರುವಂ | ಅಷಾಢೇಗೋಕುಲಂ ಹಂತಿಶ್ರಾವಣೇಪುತ್ರವರ್ಧನಂ (ಭೈಶ್ಯವರ್ಧನಂ) | ಪ್ರಜಾಶೋಕಂಭಾದ್ರಪತಿಕಲಹೋತ್ಪತ್ತಿಯುಜಿತಧಾ | ಕಾರ್ತಿಕೆಧನಲಾಭವ್ಯಾನ್ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಮಹಾಭಯಂ | ಪುಷ್ಯೇಶ್ವಿಭಯಂವಿದ್ಯಾನ್ಮಾಘೇಶುಬಹುಪುತ್ರನಾರ್ಕ | ಫಾಲ್ಗುಣಿರತ್ನಲಾಭವ್ಯಾನ್ಮಾನಾನಂಚ ಶುಭಾಶುಭಂ ||

ಟೀ|| ಗೃಹಗಳು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯ ನಾಶನವು ಭಯವೂ ಉಂಟಾಗುವುದು, ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ಶುಭವು, ಜೈಷ್ಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಣವು ಅಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ವಶುನಾಶನವು ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಲಹ ತ್ರಿಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯ ಶಿಕ್ಷುವುದು, ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬದನೆ ಭಯವು, ಪುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಭಯವು, ಮಾಘದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪುತ್ರಲಾಭವು, ಫಾಲ್ಗುಣದಲ್ಲಿ ರತ್ನಲಾಭವು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಸಗಳ ಶುಭಾಶುಭ ಫಲಗಳಂ ತಿಳಿವುದು.

ಶು ಭ ಕ ರ ವಾ ದ ಮಾ ಸ ಗ ಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಮಾಘವೈಶಾಖ ಮಾಸೇಚ ಕಾರ್ತಿಕಾಂ ಶ್ರಾವಣೇತಧಾ |

ಅನ್ಯಮಾಸಂಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಚಾತುರ್ಮಾಸಂ ಗೃಹೋತ್ತಮಂ ||

ಟೀ|| ಮಾಘ, ವೈಶಾಖ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಶ್ರಾವಣ ಈ ಮಾಸಗಳು ಮನೆ ಗಳು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೂ ದೇವಾಲಯಗಳು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುವು ಗಳು ಮಿಕ್ಕ ಎಂಟು ಮಾಸಗಳು ನಿಂದ್ಯಗಳು

ಗ್ರಂ ಥಾಂ ತ ರ ವ ಳಿ

ಶ್ಲೋ|| ನಾಮ್ಯುಫಾಲ್ಗುಣ ವೈಶಾಖ ಮಾಘಶ್ರಾವಣಕಾರ್ತಿಕಾಃ |

ಮಾನಾಶ್ಚಗೃಹನಿರ್ಮಾಣವುತ್ರೋಗ್ಯಧನಪ್ರದಾಃ ||

ಟೀ|| ಮಾಘಶಿರ, ಫಾಲ್ಗುಣ, ವೈಶಾಖ, ಮಾಘ, ಶ್ರಾವಣ ಕಾರ್ತಿಕ

ಕ, ಈ ಆರು ಮಾಸಗಳು ಗೃಹ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಗಳೆಂದು ವಾಸ್ತು ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ಲೋ|| ವೈಶಾಖ್ಯಾತ್ರಾಪ್ರವಣಮಾಸಿ | ಕಾರ್ತಿಕೇಸೌಮ್ಯಮಾಸಿವಾ ||

ಫಾಲ್ಗುಣಿ ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣಂ ಧನಧಾನ್ಯಶುಭಾವಹಂ ||

ಟೀ|| ವೈಶಾಖ, ಪ್ರಾಸಣ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಮಾರ್ಗಶಿರ, ಫಾಲ್ಗುಣ, ಈ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದಿರವು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಧನವು, ಧಾನ್ಯವು ಉಂಟಾಗಿ ಶುಭ ಫಲವಾಗಿರುವದೆಂದು ವಕ್ಷಾಂತರವು, ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋ|| ಅಧಿಕಾಲಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿನರ್ವೇಷಾಂತುಸುಖಾವಹಂ ಮಾಘಮಾಸಂ ವಿನಾ ಶಸ್ತ್ರಂ ಭಾನೋರಯನ ಮುತ್ಸರಂ | ದಕ್ಷಿಣಿ ತ್ವರಿತಮಾಸೌ ಕಾರ್ತಿಕಾಶ್ವಯುಜಾವಸಿ | ಶ್ರಾವಣಶ್ಚ ವಿಧೀಯಂತೆ ತದನ್ಯೇನಿಂದಿತಾ ಮತಾಃ || ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಾ ವುಷ್ಯ ಫಾಲ್ಗುಣ, ಚೈತ್ರ, ವೈಶಾಖ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಕಾರ್ತಿಕ, ಆಶ್ವಯುಜ, ಶ್ರಾವಣ, ಈ ಆರು ಮಾಸಗಳು ಉತ್ತಮಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಆರು ಮಾಸಗಳು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ

ಶ್ಲೋ|| ಅಷಾಢಚೈತ್ರಾಶ್ವಯುಜೋಜಮಾಘ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶುಚಪ್ರೋಷ್ಠವದೇಚನೂನಂ | ನಿಕೇತನಾನಾಂಜಟನಂ ನೈವಾಣಾಂಯೋಗೀಶ್ವರಾಚಾರ್ಯಮತೇನಶಸ್ತ್ರಂ ||

ಟೀ|| ಅಷಾಢ, ಚೈತ್ರ, ಆಶ್ವೀಜ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಮಾಘ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭಾದ್ರವದ, ಈ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಮಂದಿರಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಸನಾತನುಮಾರ ಯೋಗೀಶ್ವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವು.

ಶ್ಲೋ|| ನಭಾಸ್ತವನ್ಯಮಾನೌತೌ ಸಮ್ಮತೌಪುರಮಂದಿರೆ | ಸಾಧಾರಣ ಗೃಹಾಗಂಭಿ ಪುಷ್ಯಾಷಾಢೌಚಸಮ್ಮತೌ | ವಾನರಾಲಾಯಜ್ಞಾಲಾ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷೀಚ ವಾಲ್ಗುಣಿ | ರಥ್ಯಾಗೇಹಮತಾದಾತು ಸಹಾಶ್ಚ ಶುಬಿರೇವಚ | ಪ್ರಧಾನಗೃಹನಿರ್ಮಾಣ ವಿಷಯಂದೋಷಕೀರ್ತನಂ | ಯದಿಕುರ್ಯಾದಚಿರೇಣಮಹತೀಮಾವದಂಭಜೇತ್ ||

ಟೀ|| ಶ್ರಾವಣ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸಗಳು ವಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೂ ಪುಷ್ಯ, ಅಷಾಢ ಮಾಸಗಳು ಸಾಧಾರಣ ಮನೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೂ, ವಾನ

ಶಾಲೆಯು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಶಿರ, ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸ
ಗಳೂ, ಊರಿನೊಳಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರತಕ್ಕ ಚಾವಡಿ ಕಛೇರಿ ಮೊದಲಾದ
ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮರಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೂ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಮಾಸವೂ, ಆಷಾ
ಢ ಮಾಡವೂ ಯೋಗ್ಯಗಳಾಗಿರುವವು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಸಿದ್ಧಮಾಸ
ಗಳು, ಪ್ರಧಾನ ಗೃಹ ಕಟ್ಟುವದರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು,
ಶಾಸ್ತ್ರವಂ ವಿಚಾರಿಸದೆ ನಿಸಿದ್ಧ ಮಾಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹವಂ ಕಟ್ಟಿದರೆ
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆಪತ್ತುಗಳು ಸಂಭವಿಸುವವು.

ರಾ ಶಿ ಫ ಲ ಗ ಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಗೃಹಸಂಸ್ಥಾನಂ ಸೂರ್ಯೇ ಮೇಷಸ್ಥೇತುಮಹದ್ವಯಂ|
ವೃಷಭೇಧನಲಾಭಸ್ವಾನ್ಯಸ್ತ್ರಿದುನೇಮರಣಂಧ್ರುವಂ||ಕುಳೀರೇವಶು
ನಾಶಸ್ವಾನ್ಯಸ್ತ್ರೀಂಹೈ ಪುತ್ರವಿಧನಂ | ಕನ್ಯಾರೋಗಂತುಲಾನೌಖ್ಯಂವೃ
ಶ್ಚಿಕೇಧನವರ್ಧನಂ ! ಮಹಾಹಾನಿಸ್ತುಧನುಷಿಮಕರೇಚಾಗ್ನಿಜಂಭ
ಯಂ | ಕುಂಭೇತುರತ್ನಲಾಭಸ್ವಾನ್ಯಸ್ತ್ರೀನೇಸರ್ವಭಯಾವಹಂ| ಸ್ಥಿರ
ರಾಶಿಸ್ಥಿತೇಸೂರ್ಯೇಶೋಭನಂಗೃಹಕರ್ಮಚ | ಚರೇತುಮಧ್ಯಮಂ
ವಿಂದ್ಯಾದ್ವಿಷ್ವಭಾವೇತುನಿಂದಿತಂ ||

ಟೀ|| ಸೂರ್ಯನು ಮೇಷರಾಶಿ ಗತನಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ
ತುಂಬಾ ಭಯವು ಸಂಭವಿಸುವದು, ವೃಷಭ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಧನವುಂಟಾಗುವ
ದು, ಮಿಥುನರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮರಣವುಂಟಾಗುವದು, ಕರ್ಕಾಟಕ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ
ವಶುನಾಶನವಾಗುವದು, ಸಿಹ್ಮರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪುತ್ರವಂತನಾಗುವ
ನು, ಕನ್ಯಾರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಡ್ಯವುಂಟಾಗುವದು, ತುಲಾ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನೌಖ್ಯ
ವುಂಟಾಗುವದು, ವೃಶ್ಚಿಕ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಧನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದು, ಧನೂ
ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದು, ಮಕರರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಿಂ
ದ ಭಯವುಂಟಾಗುವದು, ಕುಂಭರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ರತ್ನಲಾಭವುಂಟಾಗುವ
ದು, ಮೀನರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಯವೂ ವುಂಟಾಗುವದು, ಸ್ಥಿರರಾಶಿಗಳಾದ
ವೃಷಭ ಸಿಹ್ಮ ವೃಶ್ಚಿಕ ಕುಂಭ ಈ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಹಳ ಉತ್ತ
ಮ, ಚರರಾಶಿಗಳಾದ ಮೇಷಕರ್ಕಾಟಕ ತುಲ ಮಕರ ಈ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ
ಮಧ್ಯಮ ಫಲವಂ ಕೊಡುವದು, ದ್ವಿಸ್ವಭಾವ ರಾಶಿಗಳಾದ ಮಿಥುನ ಕ

ನ್ಯಾ ಧನುಸ್ಸು ಮೀನ ಈ ರಾಶಿಗಳು ಬಹಳ ನಿಂದ್ಯಗಳು ಚರಸ್ಥಿರ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ನೂರ್ಯನಿರುವಾಗ್ಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಧನವ್ರದವೆಂದು ಕಾಲಾನ್ಯುತಕಾರರು ಒಂದೇ ಫಲವಂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಆದರೂ ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿರರಾಶಿನ್ಯಾನ್ಯಧ್ಯಮಸ್ತು ಭಯಾತ್ಮಕಃ | ವಿಸರ್ಜ್ಯಶ್ಚರರಾಶಿ ಸ್ತು ಸರ್ಜೀವಶ್ಚ ಚ್ಯು ಭವ್ರದಃ || ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ಚರರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುರು ವಿದ್ದರೆ ಕಟ್ಟಬಹುದು.

ಶ್ಲೋ || ಗುರುಭಾರ್ಗವಯೋಮುಖ್ಯಬಾಲವೃದ್ಧಾಸ್ತಯೋರಪಿ |

ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯಶೂನ್ಯಮಾಸೇಗೃಹಕರ್ಮನೇಕಾರಯೇತ್ ||

ಟೀ||ಗುರು ಶುಕ್ರ ಮೂಢದಲ್ಲಿಯೂ(ಅಸ್ತಮಿಸಿ ಯಿರುವಾಗಲೂ)ಬಾಲ ವೃದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ,ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ,ಶೂನ್ಯಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆಗಳಂ ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ, ಶ್ಲೋ || ಗುರುಭಾರ್ಗವಚಾಂದ್ರೀಣಾಮುದಯಸ್ಸಂವ್ರಶಸ್ತತೆ | ಗುರೂದಯಸ್ತುವಿಪ್ರಾಣಾಂ-ಭೂವತೀನಾಂಭೃಗೂದಯ|| | ವಿಶಾಂಬುಧೋದಯಶ್ಚ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚೂದ್ರೇಚೈನಂ ವಿಧೀಯತೆ || ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ಗುರೂದಯವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ಶುಕ್ರೂದಯವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೂ, ಬುಧನ ಉದಯವು ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರರಿಗೂ ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವು.

ಶ್ಲೋ||ವಾಸ್ತುಕರ್ಮಪ್ರಶಸ್ತಂನಾ ತ್ನೂರ್ಯೇ ಮೂಲತ್ರಿಕೋಣ

ಗೇ | ಗೃಹಾರಂಭಃಪ್ರಶಸ್ತಶ್ಚ ಕುರ್ಯಾಚ್ಛಾಪಣ ಮಾಸಕೇ ||

ಟೀ|| ಚಾತುರ್ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧಕ್ಕೆ ಅವವಾದವಂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನೂರ್ಯನು - ಮೂಲತ್ರಿಕೋಣ ರಾಶಿಯಾದ ಸಿಹ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಗೃಹಗಳನ್ನೂ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನೂ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬಹುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಟ್ಟಕೂಡದು.

ಮೇಷ ಚೈತ್ರಾದಿ ಮಾಸಫಲ.

ಶ್ಲೋ||ಕಲಹಂಮೇಷಚೈತ್ರೇಚವೈಶಾಖವೃಷಭೇಧನಂ|ಮಿಥುನಚೈ

ಷ್ಠದಾರಿದ್ರ್ಯಂ | ಕರ್ಕಾಷಾಫೇತುದಗ್ಧಕಂ|ಸಿಹ್ಯ ಶ್ರಾವಣಕೆನುಖ್ಯಂ

ಮೃತ್ಯುಂಭಾದ್ರವದಾಂಗನಾ|ಅಶ್ವೀಜೇತುತುಲಾರೋಗಂಕಾರ್ತಿ ಕಾರ್ಯಂ

ವೃತ್ತಿಕಂಶುಭಂ | ಮಾರ್ಗಧನುಮಾಹುನಾಂ ಬೃಂನಕ್ರವುಪ್ಪೇಚವರ್ಧ
ನಂ | ಮೂವರುಗಳಿರಾಯುಷ್ಯಂ ಮಿನಾಫಾಲ್ಗುಣಹಾನಿಕೃತ್ |

ಟೀ|| ಮೇಷ ಚೈತ್ರದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಕಲಹವುಂಟಾಗುವದು, ವೃಷಭ ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವು:ವಿದುನ ಜ್ಯೇಷ್ಠದಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರವು ಕ್ಷರಾ, ಟಕಾಷಾಢದಲ್ಲಿ ಆಗ್ನಿಭಯವು, ತುಲಾಶ್ವೀಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಯು, ವೃಶ್ಚಿಕ ಕಾರ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಶುಭವು, ಧನುರ್ಮಾರ್ಗಶಿರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೌಖ್ಯವು ಮಕರ ವಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಯು ಉಂಟಾಗುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಭಾನುವಾರಿಕೃತಂವೇಶ್ವವಹ್ನಿನಾದಹೃತೈಶ್ಚಿರಾತ್ | ಚಾಂ
ದ್ರೇವಸ್ತನಾತೇಶುಕ್ಲೈಶ್ಚೀಯತೇಕೃಷ್ಣವಕ್ಷಕೆ || ಭಾನುವಾರೀತದಂ
ಶೋನಾಲ್ಲಗ್ನಿಸ್ತಮೇಪಿವಾ | ದಹ್ಯತೇತದ್ಗೃಹಂಶೂನ್ಯಂ ಕರ್ತುರ್ಮ
ರಣಮೇವಚ | ಬುಧವಾರಿಧನೈಶ್ಚರ್ಮಯಂ ಸುಖಪುತ್ರಫಲಾಧಿಕರ್ಷಿಗು
ವಾರೀಚಿರಂಜೈಸ್ತ೦ದವಾರಿತಸ್ಕರಾಣಾಂಭಯಾವಹಃ ||

ಟೀ|| ಭಾನುವಾರದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಂ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಆ ಮನೆಯು ಬಿಂಕಿ
ಯಿಂದ ಬೇಗನೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವದು, ಸೋಮವಾರದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ವಕ್ಷ
ದಲ್ಲಿ ಸೃದ್ಧಿಯೈದುವದು, ಕೃಷ್ಣ ವಕ್ಷದ ಸೋಮವಾರದಲ್ಲಿ ಕಲಹವುನಾಶವೂ
ವುಂಟಾಗುವದು, ಅಂಗಾರಕವಾರದಲ್ಲಿಯೂ ತದಂಶದಲ್ಲಿಯೂ ತಲ್ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ
ಯೂ ಆ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಏಳನೇ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೂ
ಸ್ತಂಭ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದರೂ ಗೋಡೆಹಾಕಿದರೂ ಆ ಮನೆಯು ಬೇಗನೆ
ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವದಾಗಲಿ ಗೃಹಕರ್ತನು ಸಾಯುವದಾಗಲೀ ಮನೆಯು
ಹಾಳಾಗಿಯಾಗಲಿ ಆಗುವದು; ಬುಧವಾರದಲ್ಲಿ ಧನವೂ, ಐಶ್ವರ್ಯವೂ
ಉಂಟಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಪುತ್ರಸಂಪತ್ತಿಯೂ ಸುಖವೂವುಂಟಾಗುವದು, ಗುರು
ವಾರದಲ್ಲಿ ಭೃತ್ಯರು ವಾಹನಗಳು ಧನವು ಧಾನ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುವದು,
ಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಭಿಪ್ರದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ಬಾ
ಳುವರು, ಶನಿವಾರದಲ್ಲಿ ಮನೆಯು ಬಹುಕಾಲವಿದ್ದರೂ ಕಳ್ಳರಭಯ ಉಂ
ಟಾಗುವದು, ಆದ್ದರಿಂದಾ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷ ಸೋಮವಾರ ಬುಧವಾರ ಗುರು

ವಾರ ಶುಕ್ರವಾರ ಇವುಗಳು ಶುಭಕರಗಳು, ಭಾನುವಾರ ಕೃಷ್ಣವಕ್ಷದ ಸೋಮವಾರ ಇವು ಕೆಟ್ಟವುಗಳು, ಶನಿವಾರವು ಮಧ್ಯಮ ಫಲ.

ಶ್ಲೋ|| ಶುಭವಾರೇಶುಭಹೋರಾತ್ರೇಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ವಾಧಶುಭೇಶುಭೇ |

ಮಧ್ಯಮಂಚಾಧಮಂ ಪ್ರೋಕ್ತ ಮುಭಯೇಚಾ ಶುಭಾತಥಾ ||

ಟೀ|| ಶುಭಹೋರೆಯು ಶುಭವಾರವು ಶ್ರೇಷ್ಠವು ಕ್ರೂರವಾರವು ಶುಭ ಹೋರೆಯು ಮಧ್ಯಮವು ಕ್ರೂರ ವಾರವು ಕ್ರೂರಹೋರೆಯು ಅಧಮವು.

ಯೋ ಗೃಹವಾ ದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಮೃಗಶಿರಕರವೂಷಾತ್ವಷ್ಟಮಿತ್ರೋತ್ತರಾಖ್ಯಶ್ರವಣದಿತಿಜ

ಲೇಶಾವಾಶವೇದ್ರಸ್ರಭೇಚ|ಬದುಸುತಧನಸಂತುಸ್ತಂಭಸಂಸ್ಥಾನ

ಸಂಸ್ಥಾದಿತಿಭವತಿಮುನೀಂದ್ರೋಮಾನವಾನಾಂಗ್ಯಹಾಣಾಂ ||

ಟೀ|| ಮೃಗಶಿರ, ಹಸ್ತ, ರೇವತಿ, ಚಿತ್ತ, ಅನೂರಾಧ, ಉತ್ತರಾಷಾಢ,

ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ, ಶ್ರವಣ, ಪುನರ್ವಸು, ಶತಭಿಷ, ಧನಿಷ್ಠ, ಅಶ್ವಿನಿ, ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತಂಭವ್ರತಿಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ ಪುತ್ರಧನ ಸ್ತ್ರೀಲಾಭವುಂಟಾಗಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಾಳುವರೆಂದು ಸಸತ್ಕುಮಾರನಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಶ್ಲೋ||

ನಾಸತ್ಯಾದಿತಿರೇವತೀಕರಗುರು ಶ್ರೋಣತಯೇಂದುತ್ತರಾ | ಮಿತ್ರತ್ವಷ್ಟಮಿ

ವಿಧಾತು,ಭೇಷುಸುತದಾಸ್ತಂಭ್ರತಿಷ್ಠಾರ್ಥದಾ || ಎಂದು ಕಾಲಾಮೃತ

ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಸಹ

ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಹೀಗೆಂದು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋ||

ರೋಹಿಣೀಚೋತ್ತರಾಸ್ತಿ ಸ್ತ್ರೋಹಸ್ತಂ ಸ್ವಾತಿಪುನರ್ವಸೂ | ಅನೂರಾಧಾಸ್ಯ

ಯುಕ್ತಾ ಸಮ್ಯವೈಷ್ಣವಂವಾರುಣಮುಘಾ | ಚಿತ್ತಶ್ರವಿಷ್ಣಾಪಾಷ್ಣಾಶ್ಚಮು

ನುಜೇಷುವ್ರಸಂಸಿತಾಃ | ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಶುಭಕರಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಶ್ರವಣಾಷಾಢಯೋಶ್ಚೈವರೋಹಿಣ್ಯಾಮುತ್ತರಾಶ್ರಯೇ ||

ಆಸ್ಲೇಷಾಯಾಂ ಮೃಗಶಿರೇಚಗುರುಣಾನಹಸಂಯುತೇ | ಗುರುವಾರಿ

ಕೃತಂವೇಶ್ತ್ರವಾಜಯೋಗೇತಮುಚ್ಯತೇ | ತದ್ಗೃಹೇರಾಜಪುತ್ರಸ್ಥಾಪಿ

ದಾ,ಜ್ಯಂಭವತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ ||

ಟೀ|| ಶ್ರವಣ, ಪೂರ್ವಾಷಾಢ, ರೋಹಿಣಿ, ಉತ್ತರ, ಉತ್ತರಾಷಾಢ,

ಪುತ್ರರಾ ಭಾದ್ರ, ಆಶ್ಲೇಷಾ, ಮೃಗಶಿರ ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಯಿರುವಾಗ ಗುರುವಾರದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಅದು ರಾಜಯೋಗವೆ ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವು ಲಭಿಸುವುದು.

ಶೋ || ಅಶ್ವಿನೀಶತತಾರಂ ಚ ವಿಶಾಖಾದ್ರಾಘಚಚಿತ್ತಕಂ | ಧನಿಷ್ಠಾ ದಿತಿಭಂಶುಕ್ರಸಂಯುತಂ ಶುಕ್ರವಾಸರೇ | ಗೃಹಂ ನಾಟಕಕಾಲಾಂಚದೇ ವಾಗಾರಂ ಕೃತಂ ಶುಭಂ | ತದ್ವೇಶ್ವನಿಸಾಜಾತ (ಪ್ರವಾಸ) ಸ್ತುಚಂ ದ್ರವತ್ಪುಷ್ಪಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ||

ಟೀ|| ಅಶ್ವಿನಿ, ಶತಭಿಷ, ವಿಶಾಖ, ಆರ್ಧ್ಯಾ, ಚಿತ್ತ, ಧನಿಷ್ಠ, ಪುನರ್ವ ಸು, ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನಿದ್ದು ಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ ಗೃಹವು, ನಾಟಕಕಾ ಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಅದರೊಳು ಹುಟ್ಟಿದವರು ಅಧ ವಾ ವಾಸವಾಗಿರುವವರು ಶುಕ್ಲ ಸಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೈದುವರು.

ಶ್ಲೋ|| ಅನೂರಾಧಾಚಭರಣೀ ಸ್ವಾತಿಚೈಷ್ವಾಂ ಚ ಭಾದ್ರಕಂ || ಧನಿ ಷ್ಠಾದಿಕಮುಕ್ಷಂ ಚ ಶನೈಶ್ಚ ರಸಮನ್ವಿತಂ | ಶ್ರವನಾನಾಸುಕಂ ಯೋ ಗಂಧನಧಾನ್ಯಾದಿ ಸಂಗ್ರಹಂ | ನತಸ್ತ್ರಿಮಂದಿರಂ ಕಾರ್ಯಂ ಜೋರಬಾ ದಾಭವೇದ್ಧುನಂ ||

ಟೀ|| ಅನೂರಾಧಾ, ಭರಣಿ, ಸ್ವಾತಿ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರೆ, ಧನಿಷ್ಠೆ ಈ ಆರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶನಿ ಇವ್ದಿದ್ದಾದರೆ ಶ್ರವಸವೆಂಬ ಯೋಗವೆನಿ ಸುವುದು. ಈ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವಂ ನಿಷ್ಕೇಪಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಧಾನ್ಯವಂ ಕಣ ಜಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವುದು ಮನೆ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಬಾ ರದು ಕಳ್ಳರಬಾಧೆಯುಂಟಾಗುವುದು.

ಶ್ಲೋ|| ಮಘಾಚೇರೇವ ತೀಚೈವ ಕೃತ್ತಿಕಾಪುಷ್ಯವಿವಚ | ಪೂರ್ವಫಲ್ಗು ನಿಹಸ್ತೇಚ ಮೂಲಾಚೈವತು ಸನ್ತಕಂ | ಅಂಗಾರಕೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ಕೃತಂ ಚೈವತು ಮಂದಿರಂ | ಅಗ್ನಿನಾದಹ್ಯತೆ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪುತ್ರನಾರಂಚ ಜಾಯತೇ ||

ಟೀ|| ಮಘ, ರೇವತಿ, ಕೃತ್ತಿಕೆ, ಪುಷ್ಯಮಿ, ಪುಬ್ಬ, ಮೂಲ, ಹಸ್ತ, ಈ ಏಳು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಂಜನಿರುವಾಗ ಆ ವಾರದಲ್ಲಿ ಮನೆಯು ಕಟ್ಟಿ

ದರೆ ಅ ಮನೆಯು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಡುವುದಲ್ಲದೆ ಪುತ್ರನಾಶನವೂ ಸಹ ಆಗುವುದು.

ಶೋ! ಸುದಿನೇವಾರನಕ್ಷತ್ರೇ ಸುಯೋಗಕರಣಾನ್ವಿತೇ || ಚಂದ್ರಾನು
ಕೂರೇಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸುಲಗ್ನೇಮುಕ್ಲಪಕ್ಷಕೇ | ಪ್ರಾರಭೇನ್ಮಂದಿರಂಕೃಷ್ಣ
ಪಂಚಮ್ಯಂತಂಸಿತಚ್ಛದಃ | ಪೂರ್ವೇಶ್ಚ ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷು ಶುಭದಸ್ಯಾ
ನ್ಮಸಂಶಯಃ ||

ಟೀ! ಒಳ್ಳೆಯನಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ತಿಥಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ, ಚಂದ್ರತಾರಾಬಲ ಕೂಡಿರುವಾಗಲೂ, ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುವುದು, ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ಪಂಚಮಿ ಪರಿಯಂತವೂ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋ|| ಶುಕ್ಲವಕ್ಷ್ಯಭೂಮ್ಯಶ್ಚ ಸಪ್ತಮ್ಯಂತೋಪಿತೋಮತಃ | ಶುಕ್ಲೇ ವಾದ್ಯತೃತೀಯಾಂಶಂಕೃಷ್ಣೇ ಚಾಂತ್ಯಂತುವಾತ್ಯಜೇತ್ || ಬಹುಳ ಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮಿ ಪರ್ಯಂತವೂ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಿವರಿಗೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ವೆಂತಲೂ ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಶಮಿವರಿಗೂ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷವೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ನ ಕ್ಷ ತ್ರ ಫ ಲ .

ಶ್ಲೋ|| ಅಶ್ವಿನೀಶತ್ಯತೇತಾರಾ ಗೃಹಸ್ಥಾವನಕರ್ಮಣಿ | ಭರಣೀಮ
ರಣಂ ಕುರ್ಮಾತ್ಮುತಿ ಕಾಮಂದಿರಂದಹೇತ್ | ರೋಹಿಣೀಧನಪುತ್ರಾ
ಪಿಂಕುರತೇಗೃಹಿಣೀಯಶಃ | ಮೃಗಶೀರ್ಷಂವಪುಷ್ಕಾಂತಿಮಾರಿ
ದ್ರಾಗ್ರಾಂಕಾರಿಣೀ|ವ್ರನರ್ವಸೂಧನಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಪುಷ್ಕಾಕೃಷ್ಣಾದಿಮಾ
ನಸು | ಆಶ್ಲೇಷಾರಾಜಭಯದಾ ಮಘಾಲ್ಪಸುತದಾಯಿನೀಫಲ್ಗು
ನೀಶ್ವೇಸ್ತುಮತ್ಯಂತ ಮುತ್ರರಾಬಹುಮಾನದಾ || ಹಸ್ತಾಯಸ್ತು
ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಾಚಿತ್ತಾ ಚಿತ್ಯಾಡಯಾಂಬರಂ|ಸ್ವಾತ್ಯನ್ಯಮಂದಿರಿಸ್ಥಾನಂ
ವಿಶಾಖಾಗ್ನಿಭಯಪ್ರದಾ || ಅನೂರಾಧಾಸುಹೃದ್ವೃದ್ಧಿಂಕುರ್ಮಾದ್ಯಂ
ದ್ರೋಣಂಭಯಂ|ಮೂಲಾಶತ್ರುವಿನಾಶಾಯವೂರ್ವಾಷಾಧಾಜಲಾ
ಗ್ಧಯಂ | ಸ್ವಲ್ಪಸ್ತುತಧನಾನೋದಮುಭಿಜಿಚ್ಛಯಮಿಚ್ಛತಿ || ಶ್ರವ
ನಂ ಕೀರ್ತಿಪುಷ್ಟೀಚವಾನವಾಖ್ಯೋವನುಪದಃ | ಶತತಾರಾಯು

ರಾರೋಗ್ಯಂ ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಾಂಗಹೀನತಾಂ | ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನೈಸ್ತು
ದಾರಿದ್ರ್ಯಂಪೌಷ್ಣಂಪಶುವಿವರ್ಧನಂ | ಕುರ್ಯಾತ್ಕರ್ತುರ್ಯಂಧಿರಾಂ
ದಾರಿದ್ರ್ಯಂಪೌಷ್ಣಂಪಶುವಿವರ್ಧನಂ | ಕುರ್ಯಾತ್ಕರ್ತುರ್ಯಂಧಿರಂಚ
ಫಲಾನ್ಯೇತಾನಿಭಾರ್ಗವ || ಗೃಹರೇಖಾಯದಾಚಂದ್ರಾಧಿಷ್ಠಾಯ
ತೇನವರ್ಜಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ಮನೆಗೆ ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ, ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವಾಗಲೂ, ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಕಾರ ನಕ್ಷತ್ರಫಲಗಳಂ ತಿಳಿಯುವುದು ಅಶ್ವಿನಿಯು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದು, ಭರಣಿಯು ಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು, ಕೃತ್ತಿಕೆಯು ಮನೆಯಂಸುಡುವುದು, ರೋಹಿಣಿಯು ದ್ರವ್ಯ ಪುತ್ರ ಭಾರ್ಯೆ ಯಶಸ್ಸು ಇವುಗಳಂ ಕೊಡುವುದು, ಮೃಗಶಿರವು ದೇಹಕಾಂತಿಯಂ ಕೊಡುವುದು, ಆರಿದ್ರವು ಭಯವನ್ನು, ಪುನರ್ವಸುವು ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು, ಪುಷ್ಯವು ಕೃಷಿ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನು, ಅಶ್ಲೇಷೆಯು ರಾಜಭಯವನ್ನು, ಮಘೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂತಾನವನ್ನು, ಹುಬ್ಬೆಯು ದೀನತ್ವವನ್ನು ಉತ್ತರಿಯು ತುಂಬಾ ಮಾನವನ್ನು, ಹಸ್ತೆಯು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಿತ್ತಿಯು ನಾನಾವಿಧ ಮನೆಗಳನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಸ್ವಾತಿಯು ವರಗೃಹವಾಸವನ್ನು ವಿಶಾಖೆಯು ಅಗ್ನಿಭಯವನ್ನು, ಅನೂರಾಧೆಯು, ಮಿತ್ರ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು, ಜ್ಯೇಷ್ಠೆಯು, ಹಸಿವು ಭಯವನ್ನು ಮೂಲವು ಶತ್ರುನಾಶನವನ್ನು, ಪೂರ್ವಾಷಾಡೆಯು ನೀರಿನ ಭಯವನ್ನು ಉತ್ತರಾಷಾಡೆಯು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಧನವನ್ನು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅಭಿಚಿತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಶ್ರವಣವು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನು ಧನಿಷ್ಠೆಯು ಭಂಗಾರವನ್ನು, ಶತಭಿಷೆಯು ಆಯುಷ್ಯ ಅರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರೇಯು ಅಂಗಹೀನತ್ವವನ್ನು ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರೇಯು ದರಿದ್ರವನ್ನು, ರೇವತಿಯು ಪಶುವೃದ್ಧಿಯನ್ನು, ಉಂಟುಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆ ನಕ್ಷತ್ರವಾದಾಗ್ಯೂ ಚಂದ್ರಾಧಿಷ್ಟಿತವಾಗಿದ್ದು ಗ್ರಹವೇಭಿ ಯುಂಟಾಗಿ ದ್ದರೆ ಸಲ್ಲದು.

ಮತಾಂತರಲ್ಲಿ. ಶ್ಲೋ|| ರೋಹಿಣೀಮೃಗಚಿತ್ತಾರ್ಕವಾಸವೋತ್ತ

ರವೇಶ್ವಭಂ ಶ್ರವಣಂಚೈವಭಾನ್ಯಷ್ಟಾಪ್ರಶಸ್ತಾಗೃಹಕರ್ತೃಣಿ ||

ಟೀ|| ರೋಹಿಣಿ, ಮೃಗಶಿರ, ಚಿತ್ತಿ, ಹಸ್ತ, ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ, ಉತ್ತರ, ಶ್ರವಣ, ಧನಿಷ್ಠ, ಈ ಎಂಟು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತ

ವಾದುವುಗಳು ಶ್ಲೋ|| ಸ್ವಾತಿವುಷ್ಯಾನುರಾಧಾಚ ಶತಾಹರ್ಬುಧೈ

ವಾಷ್ಟಿ ಭಂಸವ್ತ ಸುಧ್ಯಸಲಾನ್ಯಾಹುಶ್ಯೇಷಾಣವರಿವರ್ಜಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ಸ್ವಾತಿ, ಪುಷ್ಯಮಿ, ಅನೂರಾಧಾ, ಶತಭಿಷ, ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ, ಅಶ್ವಿನಿ ರೇವತೀ ಈ ೭ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮಧ್ಯಮಫಲಗಳು ಕೊಡುವುವು, ಮಿಕ್ಕಾದುವು ವರಿತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕವುಗಳು, ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ. ಶ್ಲೋ|| ರೋಹಿಣೀ ಚೋತ್ತರಾಸ್ತ್ರೀಸ್ತ್ರೋ ಹಸ್ತಂ ಸ್ವಾತೀವುನರ್ವಸೂ| ಅನೂರಾಧಾಶ್ವಯು ಕ್ಲಾಮ್ಯಂವೈಷ್ಣವಂ ವಾರುಣಂನುಘಂ || ಚಿತ್ತಾತ್ರವಿಷ್ಣಾಪೌಷ್ಣಾಶ್ಚಮಾ ನುಜೇಷುಪ್ರಶಂಸಿತಾಃ | ಪೂಜ್ಯಾಶತಭಿಷಶ್ಚೈವ ವಿಶಾಖಾ ವೂರ್ವಾಜೈಸ್ಸದ | ದೇವೇಷುಕಧಿತಂರಾದ್ರಂ ಸರ್ವಮೇತಚ್ಚಿವೇನುತಂ | ಮಾನುಷೇವೌಷ್ಣವೌಷ್ಣಾಶ್ಚತದನ್ಯೇನಿಂದಿತಾಸ್ತ್ವಿಹ || ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗ್ರಾಹ್ಯಗಳು. ತಿ ಧಿ ಫ ಲ.

ಶ್ಲೋ|| ತಿಧಿತ್ಯರೀರಂ ತಿಧಿರೇವಕಾರಣಂ ತಿಧಿಪ್ರಮಾಣಂ ತಿಧಿರೇವ ಸಾಧನಂ | ತಿಧಿವಿನಾನಾತ್ರಶುಭೇಷುಸಾಧ್ಯಂ ತಿಧೀಃಪಲಂವ್ರಾಕ್ತ ಮಿದಂಮಹರ್ಷಿಣಾ ||

ಟೀ|| ಮನೆಗಳು ಕಟ್ಟುವುಕಡ್ಡಾ ಮತ್ತೂ ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ತಿಧಿಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿಯೂ, ಶರೀರವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಯೂ, ಸಾಧನವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ತಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕು. ವಾಸ್ತುಪುರುಷ ಇರತಕ್ಕ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಕನ್ಯಾದಿಮಾನತ್ರಿತಯಂಚತುಷ್ಕೇವಾಮಶಾಯಿನಂ | ಪ್ರಾ ಚ್ಯಾಂಚಪಶ್ಚಿಮೋದೀಚ್ಯೋರ್ಧ್ವಕ್ಷವಾಸ್ತೌಶ್ಚಿರಃಕಮಾತ್ ||

ಟೀ|| ಕನ್ಯಾ, ತುಲಾ, ವೃಶ್ಚಿಕ ಈ ಮೂರು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲೂ, ಮೂಡಲಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಧನುಸ್ಸು, ಮಕರ, ಕುಂಭ ಈ ಮೂರು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ವಡುವಲಕಡೆಯ ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಮೀನ, ಮೇಷ, ವೃಷಭ ಈ ಮೂರಲ್ಲಿಯೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಡಗೆಣದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವನು. ಮಿಥುನ ಕರ್ಕಾಟಕ, ಸಿಹ್ಮ ಈ ಮೂರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರ ಶಿರಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೂಡಲ ಕಡೆಯನ್ನು ನೋಡುತಿರುವನು.

ಶ್ಲೋ|| ನಭನ್ಯಾದಿಷು ಮಾಸೇಷು ತ್ರಿಷುತ್ರಿಷು ಯಥಾಕ್ರಮಂ |

ವೂರ್ವಾದಿದಿಕ್ಕಿರಾನಾಮಸಾರ್ವಶಾಯಿ ವ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ||

ಟೀ|| ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನು, ಭಾದ್ರಪದ, ಅಶ್ವಯುಜ, ಕಾರ್ತಿಕ ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ವಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಪುಷ್ಯ, ಮಾಘ ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಪಾಲ್ಗುಣ ಚೈತ್ರ, ವೈಶಾಖ, ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಶ್ತಿಮ ಶಿರ ಸ್ನಾಗಿಯೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಅಷಾಡ, ಶ್ರಾವಣ, ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರ ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಎಡನುಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವನು.

ಶ್ಲೋ|| ಯದ್ವಿಜ್ಞುಖೋ ವಾಸ್ತು ಪುರುಷೋ ಕುರ್ಯಾತ್ತದ್ವಿಜ್ಞುಖಂ ಗೃಹಂ|

ಪ್ರತಿಕೂಲ ಮುಖಂಗಳೆಹಂ ಶೋಕರೋಗ ಭಯಾವಹಂ ||

ಟೀ|| ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನು ಯಾವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನ ರೈಷ್ಟಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿರುವನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಹಳಲೇನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದುಃಖವೂ, ರೋಗವೂ ಭಯವೂ ಉಂಟಾಗಿರುವದು.

ಶಂಕು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮ.

ಶ್ಲೋ|| ಶಂಕುಂತ್ರಿಧಾ ವಿಭಜ್ಯಾದ್ಯಂ ಚತುರಶ್ರಂದ್ವಿತೀಯಕಂ | ಅಷ್ಟಾ

ಶ್ರಕಂತ್ಯತೀಯಾಂ ಶಮನ ಶ್ರವ್ಯಜುಮವ್ರಣಂ ||

ಟೀ|| ಶಂಕುವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಮೊದಲನೇ ಭಾಗವು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ, ಯರಡನೇ ಭಾಗವು ೮ ಮೂಲೆಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಮೂರನೇ ಭಾಗವು ಗುಂಡಾಗಿರುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಗಂಟು ಮೊದಲಾದಿಲ್ಲದೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಇರುವದಾಗಿರಬೇಕು.

ಮತಾಂತರದಲ್ಲಿ,- ಶ್ಲೋ|| ಹಸ್ತಾರ್ಥಮಾನಂ ಶಂಕುಂಚ | ತ್ರಿಭಾಗಂ

ತತ್ರಕಾರಯೇತ್| ಪೂರ್ವಭಾಗಂ ತ್ರಿಕೋಣಂ ನ್ಯಾಸ್ತಧ್ಯಮಂ ಚತುರಶ್ರಕಂ | ಅಂತ್ಯಭಾಗಂ ಚಾಷ್ಟಕೋಣಂ ಘಾತಂ ಚೇಷ್ಟಾಂ ಗುಳತ್ರಯಂ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿವರ್ಣಚತುಷ್ಟಯಕ್ಕೂ ಸಹ ೧೨ ಅಂಗುಲ ಶಂಕುವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಂ ಮೂರುಭಾಗಮಾಡಿ, ಮೊದಲನೇ ಭಾಗವು ತ್ರಿಕೋಣವಾಗಿಯೂ, ಯರಡನೆಯದು ಚತುರಶ್ರವಾಗಿಯೂ ಮೂರನೆಯದು ಯೆಂಟು ಮೂಲೆಗಳುಳ್ಳದಾಗಿಯೂ ಘಾತವು ಗುಂಡಾಗಿ ಮೂರಂ

ಗುಳ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕಾಲಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರಿಗೂ ೧೨ ಅಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಹೇಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವು ೮ ಮೂಲೆಯಾಗಿಯೂ ೨ ನೆಯ ಭಾಗವು ೪ ಮೂಲೆಯಾಗಿಯೂ ೩ನೆಯಭಾಗವು ಗುಂಡಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತದೆ ಶ್ಲೋ|| ತಚ್ಚಂ ಕುತ್ರಿವಿಧಂವಿಭಜ್ಯಸಮಶಸ್ತೋರ್ಧ್ವಾದಿಭಾಗತ್ರಯೇಷ್ಯಷ್ಟಾಶ್ರಂಚತುರಶ್ರ, ಮನ್ವಣಮೃಜುಂಚಾನಶ್ರಮೇವಂವಿಧಂ | ಸರ್ವೇಷಾಂಚವಿತಸ್ತಿ ಮಾತ್ರಮವ ಧಿಸ್ವರಾ ದಿರತ್ನಾನ್ವಿತಂಗೆಂಧಾನ್ವೈರಪಿಪೂಜಿತಂಶುಭದಿನೆಶಂಕುಸ್ಯಸ್ಯಂತಂಗೇ ಳೈ || ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ. (ಶಂಕುಷ್ಪ ಡಂಗುಳೊನಾಹಸ್ತಾಂ ಭೋಗೈಕಃ || ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ೧೨ ಅಂಗುಳವುಳ್ಳದ್ದು ಯೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಶಂಕೋಷ್ಪ ಡಂಗುಳಂವೃತ್ತದ್ವಾದಶಾಂಗುಳಮುನ್ನತಂ | ಅನಕ್ರ ಮನ್ವಣಂಕುರ್ಯಾನ್ನಿದೋಷದಾರುಭಿಃ | ಸ್ಯಾಚ್ಚತುರ್ವಿಂಶವಿಂಶಾ ಷ್ಠಿದ್ವಾದಶಾಂಗುಳಕೈಃಕ್ರಮಾತ್ | ವಿಪ್ರಾದೀನಾಂ ಶಂಕುಮಾನಂ

ಟೀ|| ಶಂಕುವನ್ನು ಆರಂಗುಳ ವೃತ್ತವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಹನ್ನೆರಡಂಗುಲವುದ್ದ ವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ವಕ್ರವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿ ಗೆಂಟುಮೊದಲಾದ ದೋಷವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ದೋಷವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಬಾಹ್ಯರಿಗೆ ೨೪ ಅಂಗುಲವೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ, ೨೦ ಅಂಗುಲವೂ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ೧೬ ಅಂಗುಲವೂ ಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ೧೨ ಅಂಗುಲವೂ ವುದ್ದವುಳ್ಳದಾಗಿ ಸ್ವರ್ಣವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂ ದಾ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾಗಿರಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನವ, ಮಾಣ ವಿಷಯವು ಮುಹೂರ್ತಮಾರ್ತಾಂಡದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶ್ಲೋ|| ನಾಕಾಲೇತ್ರವಿಧೇಯವುಕ್ತ ತರುಚೋಗ್ರಾಸ್ತಿದ್ಧವಿಂಶಾಷ್ಟಪದೇಶ್ಯ ತ್ಸಂಖ್ಯಾಂಗುಳಕಸ್ತ್ರಭಾಗಚತುರಶ್ರಾಷ್ಟಾಶ್ರಕಾನಶ್ರಕಃ|| ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆಯಾಯಾ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಕ್ರಮದಂತೆ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳ ಶಂಕುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು, ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋ||ದೇವಾದೀನಾಂ ಶಿರೋಗ್ರಂನ್ಯಾದ್ವಿಜಾನಾಂಭತ್ರಸನ್ನಿಭಂ | ಕುಶಕೇಚಕಪತ್ರಾಭಂ ಭೂಪಾ

ನಾಂವೈಶ್ಯಜನ್ಮನಾಂ | ಕದಳೀಮುಕುಳಾಗ್ರಂನ್ಯಾಚ್ಛಾದ್ಯಾಣಾಂಮಂಡ
ಲಾಗ್ರಕಂ|| ಎಂದಿರುವವರಿಂದ ಶಂಕುವಿನ ಕೊನೆಯು ದೇವನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆಶಿರ
ಸ್ಸಿನ ಹಾಗೆಯೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡೆಯ ಹಾಗೆಯೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ
ದರ್ಭೆಯಹುಲ್ಲು, ಬಿದಿರೆಲೆ ಇವುಗಳಹಾಗೆಯೂ, ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಬಾಳೆಯಮೊಗ್ಗಿ
ನಹಾಗೆಯೂ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಕತ್ತಿಯ ತುದಿಯಹಾಗೆಯೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಶಂಕುವಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೃಕ್ಷಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಅಶ್ವತ್ಥಂಖಾದಿರಂಚೈವನ್ಯಗ್ರೋಧಂಧಂತಧಾವನಂ | ರಕ್ತ
ಚಂದನಮುಖ್ಯಂತುಶ್ರೀಗಂಧಾಗರುರೇವಚ | ಸ್ವರ್ಣವಸ್ತ್ರೈರಲಂಕು
ರ್ಯಾಚ್ಛಂಕುಮೂಜಾವಿಧಿಂಶೃಣು ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥ, ಕಗ್ಗಲಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಆಲ, ಕಗ್ಗಲಿ, ವೈ
ಶ್ಯರಿಗೆ ಆಗರೂ, ಶ್ರೀಗಂಧವೂ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಶ್ರೀಗಂಧ ಅಗರು ಈಸಕಾರ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಶಂಕುವುಗಳನ್ನು ಈ ಮರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸುವುದು
ತು ಶಂಕುಯೋಗ್ಯ ಮರಗಳು ಗಂಧಾಂತರದಲ್ಲಿ||ಶ್ಲೋ||ಖದಿರಾರ್ಜುನನಾ
ಲೋತ್ಥಾಂಯುಗ ವತ್ರತರೂದ್ಭವಂ|ರಕ್ತಚಂದನಸಾಲಾಶರಕ್ತಸಾಲಕೆಲಾ
ಲಜಂ | ನಿಂಬಕಾರಂಜಕುಟಜವೈಣಕಂಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷಕಂ|| ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದ
ರಿಂದ ಬಿಳೀಮುತ್ತಿಯು, ಕಾಂಚಾಳ, ಮತ್ತು ಕ ಕೆಮ್ಮತ್ತಿ, ಬೇವು, ಹೊಂಗೆ,
ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಗೆ, ಬಿದಿರು ಬಿಲ್ವವು ಸಹ ಮರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು ಕಾಲಾ
ಮೃತದಲ್ಲಿ ಶಂಕುವಿಗೂ, ಮನೆಗೂ, ಕೂಡ ಮರಗಳಂ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ
ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ, ||ಶ್ಲೋ|| ಕಾರಂಜಾರ್ಜುನಸಾಲನೀಪಕುಟಜಾಃಸಾರಾ
ದಮಂದಾರಕಾಬಿಲ್ವಾಪೈಣಸಯುಗ್ಮವತ್ರಖದಿರಾವೃಕ್ಷಾಶ್ಯುಭಾಸ್ವದ್ಭಸು-
ತ್ಯಾಜ್ಯಾದಗ್ಧವಿಭೇತಕಾಸ್ನುಹದಟಾನಿಂಬಾಶ್ಚಯೇಕಂಟಕಾ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ್ರಕ
ಪಿತ್ಥ ತಾಳವ ಕುಳಪ್ಲ ಕ್ಷಾ ಅಗ್ನಿನ್ಯಾದಯಃ|| ಹೊಂಗೆ, ಮುತ್ತಿ, ಧೂಪದಗಿ
ಡ, ಕಡಹದಗಿಡ, ಕೊಡಿಕೆಗಿಡ, ತಾಳೆ, ವಾರಿಭದ್ರಕ, ಬಿದಿರು, ಕಂಜೆವಾ
ಳ, ಕಗ್ಗಲಿ, ಇವುಗಳು ಶುಭಕರಗಳೆಂತಲೂ, ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳು ತಾರೆ,
ಕಳ್ಳಿ, ಆಲ, ಬೇವು, ಮಳ್ಳುಳ್ಳಿಗಿಡಗಳು ಅಶ್ವತ್ಥ, ಮಾವು, ಬ್ಯಾಲ, ತಾಳೆ
ವನಡದಗಿಡ, ಬಸರಿ, ಅಗೆಸೆ, ಇವುಗಳು ಕೂಡದೆಂತಲೂ ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇ
ಳಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಶಂಕುವಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ

ಮನೆಗೆ ಕೂಡದ್ದಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಬೇವು ಅಶ್ವತ್ಥವು ಬಿಲ್ವಜ
ವೃದ್ಧಿಕರಗಳೆಂದು ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಶಂಕುವಿಗೆ ಯೋ
ಗ್ಯನುರಗಳು ಶಂಕುವಿಗೂ, ಗೃಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಗೃಹಕ್ಕೂ
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿಂದಿತವಾಗಿದ್ದು ಜಾತಿಯುಭೇದದಲ್ಲಿ ವುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ
ಆಯಾಯಾ ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಶೇರಿಸಬಹುದೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯ
ಬೇಕು. ಮನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮರಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶಂಕು ಪೂಜಾ ವಿಧಿ.

ಶ್ಲೋ|| ನಿಶಾಚಂದನಕರ್ಪೂರಕುಸುಮಾದ್ವೈರಲಂಕೃತಂ | ಸಂವೇಷ್ಟಿತಪಟಂ
ಶಂಕು ಸರ್ವಧಾನೈಷ್ಠಾಪನೈರೇತ್ | ಸ್ನಾತ್ವಾಗೃಹಸತಿಶ್ಯುಧ್ಧಃಶುಕ್ಲವ
ಸ್ತ್ರೈರಲಂಕೃತಃ || ನವರತ್ನಾನಿಧಾನಾನ್ಯಾನಿಚಾಷ್ಟಾದಶಯಥೋಚಿ
ತಂ | ಹಿರಣ್ಯನುತ್ಪಶ್ಚವಾಲಂಸ್ಥೂಣಗರ್ತನಿಧಾಪಯೇತ್ || ಅವ್ಯ
ತ್ಯೇಪುಣ್ಯಸಲಿಪ್ರೈಃಗಂಧವುಷ್ಪಾಕ್ಷತಾದಿಭಿಃ | ಅಲಂಕೃತ್ಯನುಮಾದ್ವೈ
ಶ್ಚೈವೇಷ್ಟಿತಂ ಪಂಚಪಲ್ಲವೈಃ | ಏವಂ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ಶಂಕುಂ
ಕಲ್ಪಶಃಭೇದಿನಿ | ಷಡ್ವರ್ಗ ಶುದ್ಧಿಸವಿತ್ರೇಣ ಸೂಕ್ತತ್ರೈಧರಣಿತತೆ |
ವೃದ್ಧಾರ್ಥೈರ್ವರ್ಷಭೇದೇಷುರಿಕ್ತಾ ಮಾರ್ಚಿತೇದಿನೇ | ವ್ಯರ್ಯತವಾಗೆ
ಲಗ್ನೇಷುಕ್ರೋದೈರಷ್ಟಮವರ್ಜಿತೈಃ | ನನೈವನಿಶಾನಾಧಿಕರ್ತುರ
ಷ್ಟಮಸಂಯುತೆ | ಸ್ಥಿರಲಗ್ನೈಸ್ಥಿರಾಂಶೇವಾಶುಭಗ್ರಹನಿರೀಕ್ಷಿತೆ | ಸಂ
ಯುತೇಕಂದ್ರಲಗ್ನೈಚ ಸ್ಥಾನಯೇಚ್ಛಾಕುಮುತ್ತಮಂ | ಪುಣ್ಯಾಹ
ವಾದ್ಯಘೋಷೈಶ್ಚ ವಿಪ್ರಾಶೀರ್ವಚೈಸ್ಸಹ ||

ಟೀ|| ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ಶಂಕುವಂ ಮಾಡಿ, ಅರಶಿನ ಗಂಧ,
ವಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಹುವ್ರುಗಳು ಮೊದಲಾದ್ದರಿಂದ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಗೃಹದ
ಪಂಚಪಲ್ಲವಗಳಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಳಗಡೆ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಬಂಧಿಸಿನೂ
ತನ ವಸ್ತ್ರವಂಕಟ್ಟಿ ಶಂಕುವಿನ ಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಧಾನ್ಯಗಳು ನವ
ರತ್ನಗಳು ಚಿನ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಿನು ಹಾಮುಚಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹಾಕಿ
ಮನೆ ಯಜಮಾನನು ನ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಶಂಕು
ವಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಜ್ಯೋತ್ಸ್ಯ
ರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇವರುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನಂ ಸ್ಮರಿಸು
ತ್ತಾ ಗಣವತಿಗೆ ಷೋಡಶೋವಚಾರ ಪೂಜೆಯಂಗೈದು ಬಳಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮ

ಣರನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರು ಸ್ತುತಿಗಳಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಾಹವಲವನ್ನೂ ಹಾಲನ್ನೂ ಹಾಕಿ ಗ್ರಂಥ ಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಶಂಕುವನ್ನಾಗಲಿ ಸ್ತಂಭವನ್ನಾಗಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆಯೂ, ವಿಪ್ರಾಶೀರ್ವಾದಗಳೊಡನೆಯೂ, ಧ್ರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅದಿತ್ಯ ಮಂಗಳವಾರಗಳಲ್ಲದೆಯೂ, ಈ ಲಗ್ನಗಳಲ್ಲದೆಯೂ, ಕ್ರೂರಗ್ರಹಗಳಲ್ಲದೆಯೂ, ಷಷ್ಠಾಷ್ಟಮಗಳಲ್ಲದೆಯೂ ಕರ್ತುವಿಗೆ ಅಷ್ಟಮುಚಂದ್ರನಾಗಲಿ ನೈಋತತಾರೆಯಾಗಲಿ ಚಂದ್ರತಾರಾಬಲ ವುಳ್ಳಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಷಡ್ವರ್ಗಶುದ್ಧಿಯಾಗಿರುವ ಸೂತ್ರವಿಂದ ಕರ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಲಗ್ನ ಸ್ಥಿರಾಂಶೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ವಿಷಯವು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು. ಗ್ರಂಥ ವಿಸ್ತಾರಭಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಮಂತ್ರವು.

ಶ್ಲೋ|| ಮಹಾಮೇರುಗಿರಿಸ್ವರ್ದೇವಾನಾಮಾಲಯೋಯಥಾ|ಕಥಾ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವಾನಾಮಮಗೇಹೇಸ್ಥಿತಿರ್ಭವೇತ್ | ಏವಂಪ್ರಾರ್ಥ
ಯದೇವೇತಂ ಸ್ಥಾಪಯೇತ್ಕಿಂಚಿದುನ್ಮತಂ || ; ವಾಸ್ತು ದೇವನಮಸ್ತು
ಸ್ತುಭೂತಯಾಪಿತಪ್ರಭೋಮದ್ಭೂಹೇ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿ ಸಮೃದ್ಧಿಂ
ಕುರುಸರ್ವದಾ ||

ಟೀ|| ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮೇರುಪರ್ವತವು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆಹೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಮನೆಯು ಸ್ಥಾನವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿ ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮೇಲಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಭೂಮಿಯೇ ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿ ವುಳ್ಳ ಎಲೈ ವಾಸ್ತುಪುರುಷನೇ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡು. ಎಂದು ಸರ್ವದಾ ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ || ಸಂಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಸ್ಥಾವಯೇ ದ್ಗೇಹೇ ಶಂಕುಂವೈ ಭಿತ್ತಿಮು
ಧ್ಯಮೇ | ಯದ್ವಿಜ್ಮುಖೋವಾಸ್ತುಪುರುಷಸ್ತನ್ಯಾಮೇವಚಲಕ್ರಿಯಂ ||

ಟೀ|| ಈ ಪ್ರಕಾರ ಧ್ಯಾನವಂ ಮಾಡಿ ಮನೆಯಗೋಡೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕುವಂ ನಿಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗಭಿಮು

ಖವಾಗಿರುವನೋ ಅದೇ ದಿಬ್ಬು ಖವಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಒಳ್ಳೇ ದಾಗಿರುವುದು.

ಶ್ಲೋಕ || ಕೃತಿಸ್ನೇಚಯಸ್ಥೋಣೇಯದ್ವಾಸಕ್ಷಿಸಮಾಹರೇತ್ | ತ
ಸ್ತಿನ್ನಾಶೋಭವೇತ್ ಕ್ಷಿಸ್ರಂಗೌತಮಸ್ಯ ವಚೋಯಥಾ ||

ಟೀ|| ಈ ಪ್ರಕಾರ ನ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಂಕುವಿನ ಮೇಲಾಗಲೀ ಸ್ಥಂಭದ ಮೇಲಾಗಲೀ ವಕ್ಷಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೂ, ಆದರೆ ಆ ಕೃತಿಯು ಚಲಿಸಿ ದರೂ ಗೃಹಕರ್ತನಿಗೆ ನಾಶನ ವುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಗೌತಮರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಕೃತಿಭಿನ್ನೇಚಯಸ್ಥೋಣೇ ಭೇದನೇ ಭೇದನೇತಥಾ | ಮಧೀತೇ
ಜೋಧೃತೇವಾಪಿ ನ್ಯಾನಭ್ರಷ್ಟೋಪಿಚಾಯತೇ ||

ಟೀ|| ಶಂಕುವಿನ ಅಥವಾ ಸ್ತಂಭಗಳ ಅಕೃತಿಯು ಬದಲಾಯಿಸಿದರೂ ಭಿನ್ನಮಾಡಿದರೂ, ಭೇದಿಸಿದರೂ, ಆಯುಧಗಳಿಂದ ತೂತು ಮೊದಲಾದದ್ದು ಕೊರಿದರೂ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಯೆತ್ತಿದರೂ ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ನಾಶವುಂಟಾಗುವುದು.

ಶ್ಲೋ|| ಭೇದನೇಭೇದನಂಯಾತಿಭೇದನೇಬಂಧುಭೇದನಂ | ವೇದನೇ
ಭಯಮುಗ್ರಂಚಚಲಿತೇಚಾರ್ಥನಾಶನಂ | ಕಲಹಂಚೋಧೃತೇನಿ
ತ್ಯಂಭ್ರಸ್ಯತೇಧ್ವಂಶನೇತಥಾ | ಏತತ್ಸರ್ವಂನಕುರ್ವೀತ ಭರ್ತುಶ್ಚುಭ
ಮವೇಕ್ಷಿತಾ ||

ಟೀ|| ಶಂಕುವಾಗಲಿ ಸ್ತಂಭವಾಗಲೀ ಭೇದನೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಭೇದನ ಉಂಟಾಗುವುದು, ಭೇದಿಸಿದರೆ ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಡುವನು. ತೂತು ಕೊರಿದದ್ದಾರೆ ಉಗ್ರವಾದ ಭಯವುಂಟಾಗುವುದು, ಕದಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ದ್ರವ್ಯನಾಶವಾಗುವುದು, ಅದರಿಂದ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಸಾಖ್ಯವಂ ಕೋರುವವನು ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಮಾಡಕೂಡದು.

ಶಂಕುವು, ಅಥವಾ ಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳವು.

ಶ್ಲೋ|| ನವಭಾಗಂ ಗೃಹಕ್ಷೇತ್ರಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಯಧ್ಯತ್ರಯೇಪುನಃ | ಭಾ
ಗದ್ವಯಮಧೋಭಾಗೇ | ಶೇಷಂನಾಭಿಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ||

ಟೀ|| ಮನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಭಾಗಮಾಡಿ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನು , ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ನ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶಿರಸ್ಸಿ

ನಕಡೆ ಒಂದು ಭಾಗವು ಬಿಟ್ಟು ಅಂದರೆ ನಾಲ್ಕುಭಾಗ ಬಿಟ್ಟು ೫ ಒನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಂಕುವನ್ನಾಗಲಿ ಸ್ತಂಭವನ್ನಾಗಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು, ಕೆಳಗೆ ಮೂರು ಭಾಗಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಮತಾಂತರದಲ್ಲಿ ೨೮ ಭಾಗಮಾಡಿ ನಾಭಿಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಂಕುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೆ, ದ್ಯಾಗೆಂದರೆ-ಮುಹೂರ್ತ ಮಾರ್ತಾಂಡ, ಶ್ಲೋ || ಆಗ್ನೇಯಾದಿ ದೃಢಂ ವ್ಯದಕ್ಷಿಣಗತಂನೂ ತ್ರಂಸಮಾಸಾದಯೇನ್ಮಧ್ಯೇಪಾದುಕಪಾರ್ಶ್ವಸುಸ್ತು ಪುರುಷಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾಮು ತ್ತಾನಕಂಅಷ್ಟಾಶ್ವಂಶಮಗೇಂದು ಸಮ್ಮಿತಲವಾರ್ ಪುಷ್ಪಾದ್ವಿಹಾಯಾಗ್ರ ಗೋನಾಭರಿತಃಖನೇಲ್ಲವಮಿತಂವಾಮೇಶ್ವಭಿಃಪೂರಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ಕ್ಷೇತ್ರವಮಾಣವನ್ನು ಹೆಂಟಿಗೊದ್ದನ ರೂಪವಾದ ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಅದರ ೨೮ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಾಲದಿಂದ ೧೭ ಭಾಗಗಳ ಕೆಳದು ಅದರಮೇಲಿನ ಭಾಗವಂ ನಾಭಿಯನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅದರ ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಗೆದು ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನ ಶಿರಸ್ಸುಮೊದಲಾದ ಅಂಗಳಲ್ಲಿ—ಅಗೆಯಕೂಡದೆಂದು ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ಲೋಕ|| ವಾಸ್ತೋಶ್ಚಿರಸಿಪುಚ್ಛೇಚಯಾಮ್ಯುಕ ಕ್ವಾಚಪುಷ್ಪತಃ | ಅಯಃಕಾಮಃ ಖನೇನ್ಮೈವವಾಮಕುಕ್ವಾಚಿಶ್ಯಭಾ || ವಾಸ್ತುಮೇತ, ಪ್ರಮಾಣಂಚ ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾಸ್ಯವಾಮಕೇ | ಕುಕ್ವಾಚಿಶ್ಯತಂವಿಧಾಯಾದಾಗ್ರಾವಭಿಃಪೂರಯೇತ್ತತಃ ಲಲ್ಲನು ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ|| (ತೃಜೇದ್ವಶಶಿರೋಭಾಗೇಹ್ಯಗ್ರೇಸಪ್ತದಶಾಂಶಕಾಽ ಮಧ್ಯೇನಾಭಂವಿಜಾನೀಯಾತ್ ತತಶ್ಶಂಕುಂಪ್ರತಿಷ್ಠಯೇತ್|| ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ನಾಭಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. (ಬಹ್ಮಸ್ಥಾನಸ್ಯನೈರುತ್ಯಾಂಶಂಕುಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ | ಅನ್ಯತ್ರ ಸ್ಥಾಪಿತಂ ಶಂಕುಂಗ್ರಾಮಾದೀನಾಶಯಿಷ್ಯತಿ | ಭಾಗಗಳಾದರೂ ೨೮ ಭಾಗಗಳಾದರೂ ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನ ನಾಭಿಭಾಗವೊಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ನ ವ ಭಾ ಗ ಗ ಳ ಫ ಲ.

ಶ್ಲೋ|| ವಾಸ್ತುಪುತ್ರೋಪುಂಸಶ್ಚಿರಶ್ಚಂದ್ರಃಸುರೋಭಾಗೇದ್ವಿಕೇಸ್ಥಿ ತಃಪ್ರತೀಯಭಾಗೇಭಾಬುಧೋಭಾಗಚತುರ್ಧಕೇಗುರುರ್ಮುಖ್ಯಂಚ ಮೇತುಶುಕ್ರಷ್ಣೋಧನಪ್ರದೇನಾಶನಂಸಪ್ತ ಮೇಸೌರಿರಷ್ಟಮೆರಾಹುಪೀವ್ಯ ಡನಂನವಮಂಕೇತುಶೋಕಂಚನವಭಾಗಗ್ರಹೈಃಫಲಂ || ನೋಮೋ

ನಾಶಂರವಿವರ್ಯತ್ಯುಭಾವೋದಾಹಂ ಬುಧತ್ಯುಭಂಗುರ್ಮುಖ್ಯಂಕ
ವಿಭಾಗ್ಯಂಶನಾಪೀಡನಚಾರ್ಯ ಕೇರಾಹುರ್ಮೃತ್ಯುಂಕೇತುರೋಗಂ
ನವಭಾಗಫಲಂಸ್ಮೃತಂ ||

ಟೀ|| ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನ ಶಿರಸ್ಸಾದ ಪ್ರಧಮಭಾಗತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿರುವುದರಿಂದ ನಾಶವನ್ನು, ಸೂರ್ಯನುಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಅಂಗಾರಕನು ಅಗ್ನಿಭಯವನ್ನು ವಕ್ಷೋಭಾಗವಾದ೯—೫—೩ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬುಧನು ಶುಭವನ್ನು ಗುರುವು ಮುಖ್ಯವನ್ನು, ಶುಕ್ರನು ಭಾಗ್ಯವನ್ನು, ಪುಷ್ಕಭಾಗವಾದ ೭—೮—೯ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶನಿಯು ಪೀಡೆಯನ್ನು ಚಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಹುವು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು, ಕೇತುವು ರೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಕುಕ್ಷಿಭಾಗವಾದ ಬುಧ, ಗುರು ಶುಕ್ರರುಗಳೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಭಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಂಕುವನ್ನಾಗಲಿ ಸ್ತಂಭವನ್ನಾಗಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ಪಿತುರ್ದಿನಾಶಶಿರಸಿಪ್ರಘಾತೇ ಶ್ರಿಯಃಕ್ಷಯಃಪಾದತಲಪ್ರದೇ
ಘಾತೇ | ಖಾತೇತುಪೃಷ್ಠೇಭಯರೋಗಪೀಡಾ ಸ್ತ್ರೀಪುತ್ರಲಾಭಂಧನ
ಮೇವಕುಕ್ಷೌ ||

ಟೀ|| ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನ ಶಿರೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಗೆದರೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೆ ನಾಶನವೂ ಪಾದಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಗೆದರೆ ಸಂಸತ್ತು ನಾಶನವೂ ಬೆನ್ನಿನಮಲೆ ಅಗೆದರೆ ಭಯವೂ, ರೋಗವೂ, ಪೀಡೆಯೂ, ಕುಕ್ಷಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಗೆದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ವೃದ್ಧಿಯೂ, ಪುತ್ರಾಧಿಕೃತವೂ, ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದು.

ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸಲ್ಲದ ಸಮಯ.

ಶ್ಲೋ|| ವೃದ್ಧಾಕ್ಷಯೇವ್ಯಾಘ್ನೇಯಿ ರಾಜಾತಂಕೇರಜಸ್ವಲೆ | ಜಾರೇ
ಕ್ಯಾರೇದುರ್ಮಹೂರ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇಮಾನಾಂತಿಕೇತಧಾ | ತಸ್ಮಿಂಶಂ
ಕುಂವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮೃತ್ಯುಹಾನಿಪದಂಲಭೇತ್ ||

ಟೀ|| ಜಾತಾಶೌಚ, ಮೃತಾಶೌಚ, ರೋಗಭಯ, ರಾಜಾಟಂಕ, ಗೃಹಸತಿಯ ಭಾರ್ಯೆಯು ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗುವಿಕೆ, ವಾವಗ್ರಹಗಳಚಾರ, ದುಷ್ಕಮಹೂರ್ತ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ತಿಂಗಳಿನ ಕೊನೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನವಾಗಲಿ, ಸ್ತಂಭ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಾಗಲಿ, ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಮರಣವಾಗಲಿ, ಹಾನಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಹೊಂದುವುದು. ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ, (ತಿಥಿ

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಸಾಬ್ಧಾಯನಾಂತಂಚವರ್ಜಯೇತ್) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ತಿಥಿ, ವಕ್ಷತ್ರ ತಿಂಗಳು, ಸಂವತ್ಸರ, ಅಯನ ಇವುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಾರದು. ಸ್ಥಿರವಾಸ್ತು ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ವಾಸ್ತುಮಸ್ತುಕಮಿಶಾಶಾನ್ಯಂಪದಾನ್ವೈರುತಿಮಂಡಲಂ | ಬಾಹೂಕೂರ್ವರಮಿತ್ಯುಕ್ತವನಿಲಾನಲ ಕೋಣಯಜ್ಞಃ ||

ಟೀ|| ಮನೆಗೆ ಶೇರಿದ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಥಿರವಾಸ್ತು ವೆನಿಸಿಕೊಂಬುವುದು. ಆ ವಾಸ್ತುವುರುಷನ ಶಿರಸ್ಸು ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವುದು, ಪಾದಗಳು ನಿರುರುತಿ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವುವು ಬಲಕ್ಕೆ ವಾಯವ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಎಡಗೈ ಅಗ್ನಿಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು, ದೂಲಗಳು ಮೊದಲಾದ ಭಾಡೆ ವಾದ ಮರಗಳು ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ವಾಸ್ತುವುರುಷನ ಶಿರಸ್ಸಿನಕಡೆ ಮರಗಳೆ ಕೊನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು, ಬುಡಗಳನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು.

ನಿತ್ಯ ವಾಸ್ತು ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ನಿತ್ಯವಾಸ್ತು ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿಪ್ರೋಕ್ತಂಮುನಿಮತಂಪರಂ ||
ಪ್ರಧಮೋಚೋತ್ತರ ಶೀರ್ಷಂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಪೂರ್ವಕಂ ||
ದಕ್ಷಿಣೇತ್ಸಪರಾಣ್ವಚ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಂ ಪಶ್ಚಿಮೇ ಶಿರಃ | ನಿತ್ಯವಾಸ್ತು
ಪ್ರಮಾಣಂಚ ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ||

ಟೀ|| ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯಾವಂತರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸನತ್ಕುಮಾರ ಯೋಗೀಂದ್ರರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರುವಂಥಾ ನಿತ್ಯವಾಸ್ತು ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು. ಮೊದಲನೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ ಮೂರನೇ ಜಾವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ, ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ನಿತ್ಯವಾಸ್ತುವೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ಶ್ಲೋ|| ಚರವಾಸ್ತು ಶುಭಂಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮಧ್ಯಮಂ ನಿತ್ಯವಾಸ್ತುಕಂ ||
ಅಧಮಂಸ್ಥಿರವಾಸ್ತುಸ್ಯಾ ವಾಸ್ತುದೇವಾಃಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ|ದೇವಾಗಾ
ರೇಗೃಹಾರಂಭೇದೇಪ್ರಾಸಾದಮಂಟಪೇ|ಚರವಾಸ್ತು ಪ್ರಕಾರೇಣಶಂ
ಕುಂಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ಚರವಾಸ್ತುವು ಶುಭಕರವಾಗಿಯೂ ನಿತ್ಯವಾಸ್ತುವು ಮಧ್ಯಮ ವಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಿರವಾಸ್ತು ಅಧಮವಾಗಿಯೂ ಇರುವುವು, ದೇವಸ್ಥಾನ ಗೃಹಪ್ರಾರಂಭ ಕೋಟಿಅರಮನೆ, ಮಂಟಪ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಚರವಾಸ್ತು ಪ್ರಕಾ

ರ ಶಂಕುಸ್ತಂಭ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ನಿತ್ಯವಾಸ್ತುವ್ರಕಾರವಾ ದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಭಾವಿಗಳು ಕೆರೆ, ನಿಕ್ಷೇಪ, ಮನೆ, ದೇವಾಲಯ ಗಳು, ಮುಗಿದ ತರುವಾಯವೂ ಸ್ಥಿರವಾಸ್ತುವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬಹುದು.

ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿಯ ತಕ್ಕ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ || ಅಗ್ನಿಯ್ಯಾಂಚಾಪಿ ನೈರುತ್ಯಾಂ ವಾಯುಃಪೂರ್ವಾಶಾನ್ಯೈಕ್ಯಮಾ
ತ್ | ಸೂತ್ರ ಪ್ರಸಾರಿತಂ ಕುರಾಚ್ಚಿಲೋತ್ತರ್ಷ ಮಾನತಃ ||

ಟೀ || ಗೃಹಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರನಂ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆಜ್ಞೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ನೈರುತ್ಯ ಮೂಲೆಯವರೆಗೂ ವಾಯುವ್ಯಮೂಲೆಯಿಂದ ಯಾಶಾನ್ಯ ಮೂಲೆ ಯವರೆಗೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು, ಬ್ರಹ್ಮ ಶಂಭುವು.

ಶ್ಲೋ || ಸೂತ್ರಭಿತ್ತಿಶಿಲಾನ್ಯಾಸಂ ಸ್ತಂಭಶಾಸ್ತ್ರಾರೋಪಣಂ ತಥಾ |

ವೂರ್ವದಕ್ಷಿಣಯೋರ್ಧ್ಯೈ ಕುರಾಧಿತ್ಯಾಹಕಾತ್ಯಪಃ ||

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಸೂತ್ರವ್ಯಾಸವೂ ಗೋಡೆ ಹಾಕೋಣವೂ ಶಿಲಾ ನ್ಯಾಸವೂ ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನವೂ ಇವುಗಳು ಅಗ್ನೇಯ ಮೂಲೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಈ ಸೂತ್ರನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದನಂತರ ಸೂತ್ರವನ್ನನುಸರಿಸಿ ರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆಯಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಪಕ್ಷ ಚಿನ್ನದಿಂದಲಾದರೂ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟದಿಂದಲಾದರೂ ತರ್ಜನೀಬೆರಳಿನಿಂದಲಾದರೂ ನಡುಬೆರಳಿನಿಂದಲಾದರೂ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಗೆರೆ ಎಳೆಯಬೇಕು ಕ್ಷತ್ರಿ ಯನು—ಎದೆಯನ್ನು—ವೈಶ್ಯನು—ತೊಡೆಗಳನ್ನು—ಶೂದ್ರನು—ವಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಎಡಗೈಯಿಂದ ರೇಖೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಲೋಹಕಾಷ್ಟವು ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಗೆರೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೀಗೆಂದು ಭೃಗುವು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ಲೋ || ವಿಪ್ರಶ್ಚೀರ್ಷಂಸೃಪೋವಕ್ಷೋವೈಶ್ಯತೋರೂಪರಃವದಾ ||

ಸ್ಪೃಷ್ವಾಪರೇಖಾಂ ಗೃಹಾರಂಭಕುರಾಧಿಗ್ನೇಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ||

ಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ) ಅಂಗುಷ್ಟಕೇನದೇಶಿನ್ಯಾರೇಖಾಂಕುರ್ವೀತಸೂತ್ರತಃ | ಸ್ವರ್ಣೇನಮಣಿನಾರೂಪ್ಯಮುಕ್ತಾದಧಿಫಲಾಕ್ಷತ್ಯೈಃ | ಕುಸುಮೇರ್ವಾನಶಸ್ತ್ರೇಣನಲೋಹೇನನಭಸ್ಮನಾ | ಕಾಷ್ಟಾದಿಭಿರ್ನಾವಸವ್ಯಾಂ ನವಕ್ರಾದೋಷ ದರ್ಶನಾತ್ || ಇದರ ಫಲ ಬೃಹದ್ವಾಸ್ತು ವದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ,

ಶ್ಲೋ || ಶಸ್ತ್ರೇಣಶಸ್ತ್ರವೃತ್ಯುರ್ಬಂಧೀಲೋಹೇನಭಸ್ಮನಾಗ್ನಿಭಯಂ |

ತಸ್ಯ ರಭಯಂ ತೃಣೇನ ಚ ಲಿಖಿತಾ ಕಾಷ್ಟೇನ ರಾಜಭಯಂ | ವಕ್ರಾಚಪಾ
ಲಿಖಿತಾ ಶತ್ರುಭಯದಾಕ್ಲೇಶದಾವಿರೂಪಾಚ | ಚರ್ಮಾಗರಾಸ್ತ್ರೈಕೈ
ತಾಂದಂತೇನ ಚ ಕರ್ತುಂ ಶುಭಾಯ | ವೈರವಸವ್ಯಲಿಖಿತಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿ
ಣಾಸಂವದೋವಿನಿರ್ದಿಶ್ಯಾಃ ||

ಟೀ|| ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಣ, ಬೆಳ್ಳಿ, ರತ್ನ, ಮುತ್ತು,
ಮೊಸರು, ಫಲ, ಆಹಾರ, ಹವ್ಯ, ಇಂಧನ ಶುಭಕರ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಬಿಟ್ಟು
ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯುಧ ಮರಣವು, ಲೋಹದಿಂದ ಬಂಧನಪ್ರಾ
ಪ್ತಿಯೂ ಬೂದಿಯಿಂದ ಅಗ್ನಿಭಯವೂ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದಾ ಚೋರಭಯವೂ,
ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ರಾಜಭೀತಿಯೂ, ಕಾಲಿನಿಂದ ಬರೆದರೆ ವಕ್ರವೂ ಚರ್ಮ
ದಿಂದ ಶತ್ರುಭಯವೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿನಿಂದ ದುಃಖವೂ ಎಲುಬಿನಿಂದ ವಿರೂಪವೂ
ದಂತದಿಂದ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಅಶುಭವೂ ಅವಸವ್ಯದಿಂದ ವಿರೋಧವೂ,
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಸಂವತ್ತುಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವವು.

ಶಿಲಾನ್ಯಾಸವು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಸೂತ್ರನ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವೇ ಆಗ್ನೇಯ
ಮೂಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಕ್ರಮವಾಗಿ ಗೋಡೆಯ ಕೆಳಗೆ
ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಶಿಲಾನ್ಯಾಸವು ಮಾಡುವಾಗ ಪೂಜೆಯಂ
ಮಾಡಬೇಕು, ಹೀಗೆಂದು ವರಾಹನು, ಶ್ಲೋ || ದಕ್ಷಿಣ ಪೂರ್ವಕೋಣೆ
ಕೃತ್ವಾ ಪೂಜಾಂ ಶಿಲಾನ್ಯಾಸೇತ್ ಪ್ರಥಮಂ | ಶೇಷಾಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇನ ಸ್ತಂಭಾಂ
ಶ್ಚೈವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಾಃ || ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಲಾನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ
ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತಂಭ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ

ವರಾಹನು- ಶ್ಲೋ || ಭತ್ರಸ್ರಗ್ಗಂಧಯುತಃ ಕೃತಃ ಧೂಂವಿಲೇವನ
ಸ್ವಮುಧ್ಘಾಪ್ಯಾಃ | ಸ್ತಂಭಸ್ತಂಭೈವ ಕಾರೋದ್ವಾರೋ ಭ್ರಾತೃಃ
ಪ್ರಯತ್ನೇನ ||

ಟೀ|| ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತಂಭದ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆ
ಗೂಗೆ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟವಕ್ಷಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಮೇಲೆ ಭತ್ರವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಗಂಧ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಧೂಂವ ಹಾಕಿ

ಮಂಗಳವಾದ್ವ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಯೆತ್ತಬೇಕು ಹೀಗೆ ದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಯೆತ್ತಬೇಕು ಶ್ಲೋ|| ಸ್ತಂಭೋಪರಿಯದೊಲೂಕಕಂಕಗೃಧ್ರಾದಿ ಪಕ್ಷಿಣಿ ವ್ಯಾಳಾದಯಶ್ಚ ತಿಷ್ಠಂತಿತದಾಕರ್ತುನಃ ಶೋಭನಂ || ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ತಂಭೋಪರಿಚ್ಛತ್ರಂಶಾಖಾಂಫಲನತೀಂತುವಾ | ಧಾರಯೇದಧವಾನ ಸ್ತಂಭುಧ್ಯೈ ರತ್ನಾದಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ||

ತಾ|| ಸ್ತಂಭದಮೇಲೆ ಕಾಕಾದಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಗೃಹವತಿಗೆ ನಾಶವಾಗುವದರಿಂದ ಭತ್ರವಾಗಲೀ ಫಲಸಹಿತವಾದರಂಬೆಯಾಗಲೀ ವಸ್ತುವಾಗಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಳಗೆ ನವರತ್ನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಈತಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವರು, ಅದುಸರಿಯಲ್ಲ, ಅವಿಷಯವು ವಿವಾಹವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸ್ತಂಭಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುವದು ಈ ಸಂಗತಿ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾರ್ತಾಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು, ಗೃಹಸ್ತಂಭವನ್ನು ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. (ಕಾತ್ಯಾಯನಗೃಹ್ಯಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ) ಶ್ಲೋ|| ಏಕೈಕಮುಖ್ಯಯೇತ್ ಸ್ತಂಭಂ ಮಂತ್ರೈರೇತ್ಯಶ್ಚಿಲಾತಲೆ | ಶಿರೋವಸಾನಞತ್ಯೈ ರ್ಮಂತ್ರೈಶ್ಚ ನಿಯಮಾದ್ಗೃಹೀ | ಆಗ್ನೇಯಾದಿಷುಕೋಣೇಷು ಮಂತ್ರೈರೇತ್ಯಶ್ಚಿಲಾ ನಶಿಸೇತ್ || ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತಂಭ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮುಂತಾದ್ದು ಶಿರೋವಸಾನ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸೂತ್ರ ಭಗ್ನವಾದರೆ ಫಲ.

ಶ್ಲೋ|| ಸೂತ್ರಂವ್ಯಸಾರಿತಂವಾಪಿಶಂಕುರ್ರಾಭಜ್ಯತೆಯದಿ | ಹಲಂ ಚಭಗ್ನಮಾಯಾತಿ ತತ್ಫಲಂ ಕ್ರಮಶೋಬ್ರವೀತ್ || ಪ್ರಧಮೇಷತಿಸಾ ಶಶ್ವದ್ವಿತೀಯೇಸ್ತ್ರೀವಿನಾಶನಂ | ತೃತೀಯೇ ಪುತ್ರನಾಶಂಚಚತುರ್ಥೇಫನನಾಶನಂ ||

ಟೀ|| ಮನೆಗೆ ಸೂತ್ರಹಿಡಿಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕಡೆ ಸೂತ್ರವು ಕಿತ್ತುಹೋದರೂ ಆ ಕಡೆ ಶಂಕು ಮುರಿದರೂ ಗೃಹವತಿಗೆ ನಾಶನವು, ಪಶ್ಚಿಮಕಡೆ ಸೂತ್ರ ಹೋದರೂ ಶಂಕು ಭಗ್ನವಾದರೂ ಯಜಮಾನನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ನಾಶನವು ಉತ್ತರ ಕಡೆ ಸೂತ್ರವು ಭಿನ್ನವಾದರೂ ಶಂಕುಭಿ

ನ್ನವಾದರೂ ಪುತ್ರನಾಶನ ವುಂಟಾಗುವದು. ಮೂಡಲಕಡೆಯ ನೂತ್ರವು ಹೋದರೂ ಶಂಕು ಭಿನ್ನವಾದರೂ ಧನನಾಶನವಾಗುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ನೆಲವಂ ಉಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು ಮುರಿದರೆ ಫಲವ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೂತ್ರಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ದರ್ಭೀತೃತ್ವಂನಾರಿಕೇಳೋತ್ಥಂ ತಾಳಂಕಾರ್ಪಾಸನಂಭವಂ|

ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಿಯವೈಶ್ಯಾನಾಂಶೂದ್ರಾಣಾಂಚ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದರ್ಭೆಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಸೂತ್ರವೂ, ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ತಾಳೇನಾದಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸೂತ್ರವೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ತೆಂಗಿನ ನಾರಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸೂತ್ರವೂ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ನೂಲಿನಹಗ್ಗವೂ, ವ್ರಶಸ್ತಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಶಂಕುಗಳು ಕದಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ.

ಶ್ಲೋ|| ವಲ್ಮೀಕೋದರತಸ್ಕರೈಶ್ಚ ಖನ ನೈರುತ್ಪಾಟಿತೇಕೇಲಕೇ |

ತದ್ಗೇಹಂವಿಲಯಂಪ್ರಯಾತಿಚವಲಂ ತೂಲಂಯಥಾನಾಯುನಾ |

ತನ್ಮಾತ್ಮದ್ಗೃಹವಾಸ್ತು ನಾಧನುಚಲಂ ಯಸ್ಯಾವಯೇತ್ಸೂರ್ವವ

ತ್ಯುತ್ಪಾನಾಸ್ತು ಬಲಿಂ ಯಥೋಕ್ತ ವಿಧಿನಾಯಾತಸ್ವರುಕ್ಷಂವಿಧೌ||

ಟೀ|| ಶಂಖು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಂತರ ಹುತ್ತ ಬೆಳೆದು ಅದರ ದೆಸೆಯಿಂದಲಾ ದರೂ ಕಳ್ಳರ ದೆಸೆಯಿಂದಲಾದರೂ, ಆ ಶಂಕುಕದಲಿದರೂ, ಆ ಮನೆಯು ನಾಶವಾಗುವದು. ಶಂಖು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ೨೭ ದಿನಗಳವಳಗಾಗಿ ದೂಲಗಳೆ ತ್ತದೆ ಮೂಳವತ್ತಹಾಕದೆ ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲುವ್ರತಿಷ್ಠಾ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಚಂದ್ರನು ಬರುವದರಿಂದ ದೋಷ ವುಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಆ ಶಂಕುಗಳನ್ನು ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಮರಳಿ ಪೂರ್ವದಂತೆ ಶುಭಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವ್ರ ಕಾರ ವಾಸ್ತು ಬಲಿ ಮುಂತಾದ್ದು ಮಾಡಿ ಶಂಕು ವ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ಮನೆಕ ಟ್ಟಬೇಕು, ಮತ್ತು ಶಂಕುಸ್ಥಾಪನೆ ಆದನಂತರ ಮೂಳವತ್ತಹಾಕ ವದರೂ ಳಗಾಗಿ ವಾಸ್ತುಪುರುಷನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾಯಿಸಿದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನೂತನವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲಿದ್ದ ಶಂಕುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಯೇ ಸರ್ವಥಾ ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು.

ಶ್ಲೋ|| ಸೂತ್ರಾನಾದ್ವೈಕಾಲೇತುದೃಶ್ಯತೆನಾಂಮುರೋಗವಾತ್ |

ಸನ್ಯಾಸೀಕುಷ್ಟರೋಗೀಚ ನತದ್ಗೇಹೇನಸೇತ್ಯುಚಿತ್ ||

ಓ|| ವರ್ಗಶುದ್ಧಿಯಾಗಿ ಸೂತ್ರವಂ ಹಿಡಿಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡು ರೋಗಿಯಾಗಲಿ ದೊಡ್ಡ ರೋಗವುಳ್ಳವನಾಗಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲಿ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿನವಾದರೂ ವಕ್ಕಲಿರಲಾರರು ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥಾ ಅವಶಕುನಗಳುಂಟಾದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಳ್ಳೇಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಕಟ್ಟಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ,

ಶ್ಲೋ || ಚರ್ಮಕೃನ್ಮುಕ್ತಕೇಶಾದಿ ರಣಕ್ಷುತ್ ಕ್ಷಾಮಮುಂಡಿನಾಂ |

ಮಲಿನಾಭಕ್ತನಗ್ನಾದೇರ್ಪನಂ ದುಃಖದಂಭವೇತ್ || ಯಿಂದಿರುವದರಿಂದ ಚರ್ಮಕಾರನು, ಕೂದಲು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವನು, ಧ್ವನಿಸಹಿತವಾಗಿ ಸೀನುತಿರುವನು, ಬೋಳ ತಲೆಯವನು, ಕುಳ್ಳನು, ನಾಸ್ತಿಕನು, ಇವರ ದರ್ಶನ ಕೆಟ್ಟದ್ದು, ಈ ಮುಂತಾದ ಶಕುನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ವಿಸ್ತಾರ ಭಯದಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೋಡತಕ್ಕವುಗಳೇ ?

ಶ ಲ್ಯ ಪ ರಿ ಕ್ಷೇ.

ಸೂತ್ರಪ್ರಸಾರಣಕಾಲಿಲಂಘಯೇಚ್ಛಾಪೃಷ್ಠಃಖರಃ || ನೈಋತ್ಯಾಂಪಶ್ಚಿಮಾವಾಯಾಕ್ರಮಾಚ್ಛಲ್ಯಂತದಂಗಳಂ | ಮಾರ್ಜಾಲೋಲಂಘ್ಯತೇಸೂತ್ರಮಾಗ್ನೇಯಾಂತುನಿನಿದಿಶೇತ್ | ಮಹಿಸೀಲಂಘ್ಯತೇಸೂತ್ರಮುತ್ತರೇಚಾಸ್ಥಿನಿದಿಶೇತ್ | ವಿಲಂಘ್ಯತೇಮನುಷ್ಯಸ್ತುವಿದ್ರಾತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯಮುಧ್ಯಮೇ | ಧುಜಂತವೋವಿಲಂಘ್ಯಂತೇತೇಷಾಂಶಲ್ಯಾನಿನಿದಿಶೇತ್ ||

ಈ ಸೂತ್ರವಂ ಪಿಡಿಯುವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರವನ್ನಾಯಿ ದಾಟಿದರೆ ನಿಋತಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಎಲುವುಗಳಿರುವವು, ಎತ್ತುದಾಟಿದರೆ ಪಡವಲಕದೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಯೆಲುವುಗಳಿರುವವು, ಕತ್ತಿಯು ದಾಟಿದರೆ ವಾಯು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಶಲ್ಯಗಳಿರುವವು, ಬೆಕ್ಕು ದಾಟಿದರೆ ಅಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ಅದರ ಯೆಲುವುಗಳಿರುವವು, ಯಮ್ಮೆ ದಾಟಿದರೆ ಬಡಗಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಸ್ಥಿಗಳಿರುವವು, ಮನುಷ್ಯನು ದಾಟಿದರೆ ಆ ನಿವೇಶನದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನರಶಲ್ಯಗಳಿರುವವು.

ಶ್ಲೋ || ಯದಿಸೂತ್ರಂಲಂಘಯೇಯುರ್ಜಂ ತವಶ್ಚುನಕಾದಯಃ |

ಯಾದಿಶಂಯಾಂತಿತತ್ರಾಸ್ಥಿಸ್ಥಿತಮಿತ್ಯುಚ್ಯತೇಬುದ್ಧೈಃ ||

ಮತ್ತು ಯಾವ ಜಂತುವು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂದು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ದಾಟುತ್ತವೆಯೋ ಅದರ ಶಲ್ಯಗಳೇ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯು-
ಕ್ಕದ್ದು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ,

ಶ್ಲೋ|| ಅಕಚಟಿತಪಯಶಹಸಯಾವರ್ಣಾಃ ಪುರ್ಣಾದಿಮುಧ್ಯಾಂ

ತ್ಯಾಃ | ಶಲ್ಯಕರಾಇಹನಾನ್ವೈ ಶಲ್ಯಗೃಹೇನಿವಸತಾಂನಾಶಃ || ಅಂದರೆ:-
ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ ೪ ರೇಖೆಗಳು, ಉತ್ತರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ೪ ರೇಖೆಗಳು
ಹಾಕಲು ೯ ಮನೆಗಳು ಆಗುವವು, ಆ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರದ
ಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಅ-ಕ-ಚ-ಟ-ತ-ಪ-ಯ-ಶ ಈ ವರ್ಣಗಳಂ ಬರೆದು ಮಧ್ಯಕೋ
ಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಎಂಬೀ ಮೂರಕ್ಷರಗಳು ಬರೆದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಆದ್ಯಕ್ಷ
ರವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಕ್ಷರವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆಯಕ್ಷ
ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ದಿಕ್ಕು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ ಆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಶಲ್ಯಗಳಿ
ರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಕಾರಾದಿ
ಯಾಗಿ ೧೩ ಸ್ಥಾನಗಳು ಆಗ್ನೇಯಕೋಣದಲ್ಲಿ ಶವರ್ಗವು, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಚವ
ರ್ಗವು ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಟವರ್ಗವು, ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪವರ್ಗವು, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ
ಯವರ್ಗವು, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಶವರ್ಗವು, ಮಧ್ಯಕೋಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಗಲು
ಎಂಬ ಈ ಮೂರಕ್ಷರಗಳು ಬರೆದು ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ
ಮೊದಲನೇ ಅಕ್ಷರ ಯಾವ ಕೋಷ್ಟದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಯ ನಿನೇ
ಶನವು ಒಂಭತ್ತು ಕೋಷ್ಟಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆ ಗೃಹಕೋಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ
ಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇರಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಬರುವ ಶ್ಲೋಕ ಪ್ರಕಾರ ಶಲ್ಯಗಳಂ ತಿಳಿಯಬಹು
ದು. ಈಗ ಹ-ಪ-ಯ ಈ ಮೂರಕ್ಷರಗಳು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರಿದ್ದರೂ ಮಧ್ಯ
ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಬೇಕು, ಶಲ್ಯಗಳಿರುವ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ
ವರಿಗೆ ನಾಶವು ಸಿದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಶಲ್ಯಸರಿಕ್ಷ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ಪೃಚ್ಛಯಾದಿಅ|ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾಂನರಶಲ್ಯಂತದಾಭವೇತ್ || ಸಾ
ರ್ಥಹಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣೇ ನತಚ್ಚ ಮಾನುಷವೃತ್ಯುಕ್ತೌ ಆಗ್ನೇಯ್ಯಾಂದಿಶಿಕೆ
ಪ್ರಶ್ನೆಖರದ್ವಯಿ|ರಾಜದಂಡೋಭವೇತ್ತತ್ರಭಯಂನೈವನಿವರ್ತತೀಯಾ
ಮ್ಯಾಯಾಂದಿಶಿಚಪ್ರಶ್ನೆಕುರ್ವಾದಾಕಟಿಸಂಸ್ಥಿತಂ | ನರಶಲ್ಯಂಗೃಹೇ
ಶಸ್ತುವರಣಂಚಿರತೋಗತಃ|ನೈಯತ್ಯಾಂದಿಶಿಚಪ್ರಶ್ನೆಸಾರ್ಥಹಸ್ತಾದ್ಭ

ಸ್ಥಿತಿಶುನೋಽಪಿ ಜಾಯತೆ ತತ್ರ ಬಾಲಾನಾಂ ಜನಯೆನ್ಮೃತಿಂ | ವಪ್ರಶ್ಚೈ
ವತ್ತಿ ಮಾಯಾಂತು ಶಿಶೋಶ್ಯಲ್ಯಂ ಪ್ರಜಾಯತೆ | ನಾರ್ಘಹಸ್ತೈ ಗೃಹವಾಸ್ತು
ಮಿನಿ ಕಿಷ್ಕಂಧಾಃ | ವಾಯವ್ಯಾಂದಿಶಿವಪ್ರಶ್ಚೈತುಷಾಂಗಾರಾಶ್ಚ
ತುಃಕರೆ | ಕುರ್ವಂತಿ ಮಿತ್ರನಾಶಂಚ ತದಾದುಸ್ತ್ಯವ್ಯದರ್ಶನಂ | ಉದೀ
ಚ್ಯಾಂದಿಶಿಯಪ್ರಶ್ಚೈವಿಸ್ರಶಲ್ಯಂ ಕರ್ಪೀರಧಃ | ತಚ್ಚೀಘ್ರಂ ನಿರ್ಧನತ್ವಾ
ಯಕುರ್ಬೀರಸದೃಶಸ್ಯಹಿ | ಈತಃ ಸ್ಯಾಂದಿಶಿಶಪ್ರಶ್ಚೈಗೋಶಲ್ಯಂ ಚಾರ್ಧ
ಹಸ್ತತಃ | ತದ್ಗೃಧನಸ್ಯ ನಾಶಾಯ ಜಾಯತೆ ಗೃಹಮೆಧಿನಃ | ಹವ
ಯಾಮಧ್ಯಮೇಕೋವೈವಕ್ಷ್ಯೋ ಮಾತ್ರೈಭವೇದ್ಧಳಃ || ಸ್ತುತವಾಲಮಾ
ಧೋಭಸ್ತುಲೋಹಂತತ್ಕುಲನಾಶಕೃತ್ ||

....

ಟೀ|| ಪ್ರಕ್ಷಾಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಾರ ಮೊದಲು ಇವರಿಗೂ ಇರುವ ಗುಣ
ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಕ್ಷರವಾದರೂ ಮೊದಲನೇ ಅಕ್ಷರವಾದರೆ ಮನೆಯ
ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಂದೂವರೆ ಹಸ್ತದವಳಿಗೆ ರಾಜಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡು
ವ ಕತ್ತಿಯ ಯೆಲುವಿರುವದು. ಚವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೇಮಾಡಿದರೆ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ
ಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಮಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘರೋಗದಿಂದ ಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು
ನುಷ್ಯ ಶಲ್ಯವಿರುವುದು, ಟವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಶ್ನೇಮಾಡಿದರೆ, ನೈಋತ್ಯದಿಕ್ಕಿನ
ಲ್ಲಿ ವಂದೂವರೆ ಹಸ್ತವ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿಶುಹಾನಿಕರವಾದ ನಾಯಿಯ ಎಲು
ವಿರುವದು, ತವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೇಮಾಡಿದರೆ ವಡವಲಕಡೆ ಒಂದೂವರೆ ಹಸ್ತ
ವ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನನ್ನು ಯಾವಾಗ್ಯೂ, ಪರಸ್ಥಳ ವಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡುವ ಶಿಶುವಿನ ಯೆಲುವಿರುವದು, ವವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೇಮಾಡಿದರೆ,—
ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಗಳ ವ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನಾಶಕರವಾದ
ಹೊಟ್ಟು ಇದ್ದಲು ಇರುವದು, ಅಲ್ಲದೆ ದುಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನು ಸಹ ಪುಂಟುಮಾ
ಡುವುದು ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೇಮಾಡಿದರೆ, ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೊ
ಳದವ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಬೀರನನ್ನಾದರೂ ದರಿದ್ರನನ್ನಾಗಿ, ಮಾಡುವ ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಣಶಲ್ಯವಿರುವದು. ಶವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೇಮಾಡಿದರೆ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ
ಒಂದುವರೆ ಮೊಳದ ಆಳದಲ್ಲಿ ವಶುನಾಶಕರವಾದ ಹಸುವಿನ ಯೆಲುವಿ
ರುವುದು. ಹ-ಪ-ಯ-ಯೆಂಬೀ ಮೂರಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೇಮಾಡಿದರೆ ಮ
ನೆಯ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎದೆ ಆಳದಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನ ಕುಲಸನ್ನೆ, ನಾ

ಶಮಾಡತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನ ತಲೆಚಿನ್ನಾಗಲಿ ಬೂದಿಯಾಗಲಿ ಲೋಹವಾಗಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳೇನೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಫಲಗಳು ಹೇಳಿರುವದೆಲ್ಲಾ ವಿಶದವಾಗಿ ವಾಸ್ತು ಸರ್ವಸ್ವದಲ್ಲಿ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಪಾದಶಲ್ಯೈಃ ಪೋಷಣೀಗಂ ಗಮನಂ ಜಾನುಶಲ್ಯಕೈಃ ಬಂಧನಂ ವಾ ಹುಶಲ್ಯಾಚಕಷ್ಟಂ ಪೃಷ್ಠಶಲ್ಯಕೈಃ | ಊರುಶಲ್ಯೈರುಣಂ ಚೈವ ಸ್ತ್ರೀನಾ ಶಂಗುಹ್ಯಶಲ್ಯಕೈಃ ಜಘನಂ ಸರ್ವವಿದ್ವೇಷಂ ಶಿರೋಸ್ಥಿ ಮರಣಂ ಧ್ರುವಂ ||

ಟೀ|| ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಯೆಲುವುಗಳು ಪಾದಸಂಬಂಧಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ರೋಗವನ್ನು ಮೋಣಕಾಲಿನವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ವರದೇಶಗಮನವು ತೋಳುಗಳ ಯೆಲುವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಬಂಧನವನ್ನು ಬೆನ್ನಿನವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ದುಃಖವನ್ನು ತೊಡೆಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದರೆ ಸಾಲವನ್ನು ಗುಹ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಸಂಬಂಧವಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀನಾಶನವನ್ನು ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ಸಂಬಂಧವಾದರೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ವೇಷವು ತಲೆ ಸಂಬಂಧವಾದರೆ ಮರಣವುಂಟುಮಾಡುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು) ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿತಂಶಲ್ಯಂ ನ ಗ್ರಹೇದೋಷವಂ ಭವೇತ್) ಎಂಬಿದಾಗಿ ಆಗ್ನೇಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಾ ಒಂದು ಮಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಮೊಳಗೆ ಶಲ್ಯಗಳಿದ್ದರೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಭೂ ವ ರೀ ಕ್ಷೇ,

ಶ್ಲೋ|| ನಿರ್ಮಾಣವತ್ತ ನಗ್ರಾಮಕ್ಷೇತ್ರಾದೀನಾಂ ಸಮಂತತಃ | ಕ್ಷೇತ್ರಮಾದೌ ಪರೀಕ್ಷೇತ ಗಂಧವರ್ಣ ರಸವ್ಲವೈಃ ||

ಟೀ || ಟಪ್ಪಣವು, ಗ್ರಾಮವು, ಗೃಹವು, ಈ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ ಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ, ನೀರು ಹರಿಯುವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ. || ಶ್ಲೋ|| ಶುಭೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಲಬ್ಧೇ ಚ ಭೂಪರೀಕ್ಷಾಂ ಸಮಾಚರೇತ್ | ದೈವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತಥಾ ವಾಸ್ತು ವೈಷ್ಣವಂ ಚೈವ ಮೇವ ಚ | ಔಷ್ಣಂ ಚ ಭೌತಿಕಂ ಚೈವ ಅಸುರಂ ಚ ಪಿತೃಚಕಂ | ರಾಕ್ಷಸಂ ಚೈವ ವಾಯು ವ್ಯಂವಾರುಣಾಗ್ನೇಯಕೇತಧಾ | ಜಾನೀಯಾ ಲ್ಲಕ್ಷಣೈರೇತೈ ಭೂಗುಣಂ ದೇಶಿಕೋತ್ತಮಃ || ಗೃಹವಂ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಪಾರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ಶುಭ ಶಕುನಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಭೂಮಿ

ಯನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಭೂಮಿಯು ಶೈವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ವೈಷ್ಣವ, ಐಂದ್ರ, ಔಕ್ಷ, ಭೌತಿಕ, ಅಸುರ ಪೈಶಾಚಿಕ, ರಾಕ್ಷಸ, ವಾಯವ್ಯ, ವಾರುಣ, ಆಗ್ನೇಯವೆಂಬದಾಗಿ ೧೨ ಬಗೆಯಾಗಿರುವದು

ಶೈವ ಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಕರ್ಣಿಕಾರಾರ್ಜುನಾಶ್ವತ್ಥಕಪಿತ್ಥಾಶೋಕಧಾತಕೀ | ಸ್ಥಲಾರಂವಿಂದತುಲಸೀದೂರ್ವಾಭಿರ್ಮಾತತಾನುಹೀ ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತಾಖುಕರ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ಶಾಲ್ಮಲೀಗಿರಿಶಾರಿಬಾ | ಕವೋತಶುಕಹಂಸೈಶ್ಚ ಶೈವೀ ಸಾಶುಭದಾನುಹೀ ||

ಟೀ|| ಬೆಟ್ಟದಾನರೆ, ಮುತ್ತಿ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಬ್ಯಾಲ, ಆನಂದವೃಕ್ಷ, ಈಚೆ ಲುಹುವಾ, ನೆಲದಾನರೆ, ತುಲಸಿ, ಗುಗೆ, ವಿಷ್ಣುಕ್ರಾಂತ ಇಲಿಕಿವಿಯ ಬಳ್ಳಿ, ಬೂರುಗು, ಬೆಟ್ಟದ ಸುಗಂಧಿ ಹಾರುವಾಣ, ಗಿಣಿ, ಅಂಚೆ ಇವುಗಳಿಂವ ಶೋಧಿಸುವ ಭೂಮಿ ಶೈವನೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂದರೆ ಶಿವ ಸಂಬಂಧ ಭೂಮಿ ಇದು ಶುಭಕರವಾದದ್ದು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಬಿಲ್ವೈವಲಾಶೈ ದರ್ಭೈಶ್ಚ ಕುಶೈಶ್ಚ ಹರಿಣತಥಾ | ಹೋಮ ದ್ರವ್ಯೈಸ್ಸುಗಂಧೈಶ್ಚ ಭೂಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶುಭದಾ ಮತಾ ||

ಟೀ|| ಬಿಲ್ವ, ಮುತ್ತಿಗೆ, ದರ್ಭೆ, ಕುಶ, ಅರಳಿ, ಸುವಾಸನೆಯಳ್ಳಿ, ಹೋಮದ್ರವ್ಯಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆನ್ನಲ್ಪಡುವುದು, ಅಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಬಂಧ ಭೂಮಿ ಇದು ಶುಭಕರವಾದದ್ದು.

ವೈಷ್ಣವ ಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ತಿಂದುಕ್ಪೈಸ್ತಂ ತ್ರಿಣೇಭಿಶ್ಚ ಕರಂಜೈರ್ವೇಣುಭಿಸ್ತಧಾ | ಕಾರ್ಪಾ ಸಾರ್ಕಜಪಾಭಿಶ್ಚ ಹಂಸೈಃ ಪಕ್ಷಿಮೃಗೈಸ್ತಧಾ | ನಿಷ್ಕಂಟಕೈಸ್ತಧಾವೃಕ್ಷೈರ್ಮಾಭೂಮಿಸ್ಸಹಿತಾಭವೇತ್ | ವೈಷ್ಣವೀಭೂ ಸ್ವಮಾಖ್ಯಾತಾ ಶಾರ್ಕವೀರ್ಮ ಪ್ರದಾನ್ಯುಣಾಂ ||

ಟೀ|| ತೂಬರಿಗಿಡ ಹುಣಿಸೆ ಹೊಂಗೆ, ಬಿದಿರು, ಹತ್ತಿ, ಎಕ್ಕೆ, ದಾಸವಾಳ, ಅಂಚೆ, ಮೃಗಗಳು, ಮುಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಮರಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ವೈಷ್ಣವ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು (ವಿಷ್ಣು ಸಂಬಂಧವಾದ ನೆಲ) ಇದು ಕಾರ್ಮ ವೀರ್ಮಕರವಾಗಿರುವದು.

ಐಂದ್ರಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ,

ಶ್ಲೋ|| ಕದಳೀವನಸಾಮ್ರೈಶ್ಚ ಪುನ್ನಾಗೈರ್ವಕುಲೈಸ್ತಧಾ | ಪಾಟಲೈ
ಸ್ಸಿಂಧುವಾರೈಶ್ಚ ತಥಾಚಾಮಲಕೈಃಪುನಃ | ಇಂದೀವಶೈಶ್ಚ ವೈಶ್ಯೈ
ಶ್ಚ ಶೂದ್ರೈಶ್ಚೈಂದ್ರೀಮಹೀಮತಾ | ಪಾಟಲೈಗರುಗಂಧಾದ್ಯಾಧನಧಾ
ನ್ಯಸವ್ಯುದ್ಧಿದಾ ||

ಟೀ|| ಬಾಳೆ, ಹಲಸು, ಮಾವು, ಸುರಹೊನ್ನೆ ಬಕುಳ, ಪಾದರಿ, ಕರೀ
ಲಕ್ಕಿ, ನೆಲ್ಲಿ, ನೈದಲು, ವೈಶ್ಯರು, ಶೂದ್ರರು ಇವುಗಳಿಂದಾ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ
ಪಾದರಿ ಅಥವಾ ಅಗರು ವಾಸನೆಯುಳ್ಳದ್ದು ಐಂದ್ರ ಭೂಮಿಯನ್ನುವರು,
(ಇಂದ್ರನ ಸಂಬಂಧ ಭೂಮಿ) ಇದ್ದು ಧನಧಾನ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವದು.

ಔಕ್ಷಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ,

ಶ್ಲೋ|| ಅಂಕೋಲೈಶ್ಚ ತಥಾವೃಕ್ಷೈರ್ಮಾರ್ಜಾಽಲೈರ್ನಕುಲೈಸ್ತಧಾ |
ಶತಗೋಧಾಚಕೋರೈಶ್ಚ ವೃಕೈತಾಕ್ಷಮಹೀಮತಾ | ಕೌರ್ಯವೀರ್ಯಕ
ರೀಸಾಸ್ಥಾಪ್ತಜಾಸಂಪತ್ಸವ್ಯುದ್ಧಿದಾ ||

ಟೀ|| ಅಂಕೋಲೆಗಳಿಗಿಡಗಳು, ಬೆಕ್ಕು, ಮುಂಗುಸಿ, ನೊಲ, ಹಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ
ವಾಕಪಕ್ಷಿ, ತೋಳ, ಇವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಕೌರ್ಯವು, ವೀರ್ಯವು, ಮಕ್ಕಳು
ಸಂಪತ್ತು ಇವುಗಳಂ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಔಕ್ಷಭೂಮಿಯೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು,
(ನಕ್ಷತ್ರ ಸಂಬಂಧ ಭೂಮಿ.)

ಭೌತಿಕ ಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ,

ಶ್ಲೋ|| ನಿರ್ಗುಂಡೀಮಾಧವೀದೂರ್ವಾತ್ಪಂಕೋಲೈಃಕಿಂಶುಕೈಸ್ತಧಾ |
ಮಲ್ಲಿಕಾಕರವೀರೈಶ್ಚ ಮಧೂಕೈರ್ಭಾತಕೀಮತಾ | ಅನ್ನದಾಪುಷ್ಪದಾ
ನ್ಯಾಣಾಂಭಸ್ಮಗಂಧಸಮನ್ವಿತಾ ||

ಟೀ|| ಕುಬ್ಜಕ, ಲಕ್ಕಗರಿಕೆ, ಅಂಕೋಲೆ, ಮುತ್ತಗೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಹಿಪ್ಪೆ,
ಈ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ ಬೂದಿಯ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಜನರಿಗೆ
ಅನ್ನವನ್ನು ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಾದ್ದು ಭೌತಿಕಿಯೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು,
ಭೂಭೂತಸಂಬಂಧವಾದದ್ದು, ಅಸುರಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ,

ಶ್ಲೋ|| ಭಲ್ಲಾತಕೈರ್ಮಹಾವೃಕ್ಷೈರ್ದುಷ್ಪಸತ್ಪೈವಲಾಂಡುಭಿಃ | ಕಿ
ರಾತಕೈಃಕಕುಭೈಃಗೃಧೈಸ್ಸರೈಸ್ಸಮನ್ವಿತಾ | ಅಸುರೀಯುದ್ಧದಾ
ಭೂಮಿಃ ಪೂತಿಗಂಧಸಮನ್ವಿತಾ ||

ಟೀ 1 ಗೇರು ಮರಗಳು- ಕ್ರೂರ ಜಂತುಗಳು, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಬೇಡರು ಕೆಮ್ಮತ್ತಿರಸಗಳು ಕ್ರೂರಗಳಾದ ಹದ್ದುಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ ಕೆಟ್ಟಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳದ್ದು, ಅಸುರಭೂಮಿ ಯನ್ನಲ್ಪಡುವರು, (ಅಸುರರ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದು) ಇದು ಯುದ್ಧವ್ರದವಾದುದು,

ಮೈ ಶಾ ಚ ಭೂ ಮಿ ಲ ಕ್ಷ ಣ

ಶ್ಲೋ|| ಶಾಲ್ಮಲೀಭಸ್ತಧಾಭೂಮಿರ್ವಕುಳೈಶ್ಚವಿಭೀತಕೈಃ ಶ್ರೀಷ್ಠಾ ತಕೈಖರೈರುಷ್ಣೈಸ್ಸುಗಾಲೈಸ್ಸುಕರೈಃಪುನಃ | ಚಂಡಾಲೈಶ್ಚಪು ಳಿಂದೈಶ್ಚಪೂತಿಗಂಧೂಷರಾಚಸಾ | ಮೈಶಾಚೀಚಸ್ತೃತಾಶಾಸ್ತ್ರೈಸ್ಸು ವರ್ನಾಶಸಮನ್ವಿತಾ ||

ಟೀ|| ಬೂರುಗೆ, ಬಕುಳ, ತಾರೆ, ಬೆಳ್ಳು, ಕತ್ತಿ, ವಂಟೆ, ನರಿ, ಹಂದಿ, ಚಂಡಾಲರು, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಚೌಳುಭೂ ಮಿಯು ಮೈಶಾಚಕವೆನ್ನಲ್ಪಡುವುದು (ಸಿಶಾಚ ಸಂಬಂಧವಾದ ಭೂಮಿ) ಇದು ಸರ್ವನಾಶಕರವಾದದ್ದು, ರಾಕ್ಷಸ ಭೂಮಿ ಲಕ್ಷಣ,

ಶ್ಲೋ|| ಚಂಡಾಲವಿಷಚೋರೈಶ್ಚಶಿರೋರೋಗಾದಿಭಿಸ್ತಧಾ | ಮುರೀಚ ಗುಳಗಂಧಾಧ್ಯಾ ರಾಕ್ಷಸೀಸಾಕ್ಷಯವ್ರದಾ ||

ಟೀ || ಚಂಡಾಲರು, ವಿಷವು, ಕಳ್ಳರು, ತಲೆನೋವು, ನೊದಲಾದ ರೋಗ ಗಳುಂಟಾಗಿ ಮೆಣಸು, ಬೆಲ್ಲಗಳ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ನಾಶವನ್ನಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕದು ರಾಕ್ಷಸಭೂಮಿ ಎನ್ನಲ್ಪಡುವುದು.

ವಾ ಯ ವ್ಯ ಭೂ ಮಿ ಲ ಕ್ಷ ಣ

ಶ್ಲೋ|| ಗೋಮಾಯು ಗಣಸಂಕೀರ್ತಾ ಝುಲ್ಲಿಕಾಶರ್ದರಾನ್ವಿತಾ |

ಯಾವಾಯವೈತಿಸಾವ್ರೋಕ್ತಾದುಃಖನೈರ್ಘನೈದಾಯಿಕಾ ||

ಟೀ|| ನರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಪುಡಿಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ದರಿದ್ರವನ್ನೂ ಪುಂಟುಮಾಡುವದು ವಾಯುವ್ಯ ಭೂಮಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು, ವಾರುಣ ಭೂಮಿಲಕ್ಷಣ

ಶ್ಲೋ|| ಯಾವುಗೈರಾವೃತಾಭೂಮಿರ್ವಾರುಣೀಸರ್ವಸಿದ್ಧಿದಾ ||

ಟೀ|| ಅಡಿಕೆ(ಮರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡು ವಂಥಾದ್ದು, ವಾರುಣ (ವರುಣ ಸಂಬಂಧ) ಭೂಮಿ ಯೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು,

ಶ್ಲೋ|| ಸ್ನುಹಿತ್ವೇಷ್ವಾತಕಾದೈಶ್ವ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷುಃ ಶರ್ಮಶ್ಚಃ |
ವೂಷರಾತೋಯಹೀನಾಚ ಆಗ್ನೇಯಾಸವ್ಯನಾಚಿನೀ |

ಟೀ|| ಮುಂಡಗಲ್ಲಿ ಬಿಳ್ಳು ನೊದಲಾದ ಮರಗಳಿಂದಲೂ ಚಿಕ್ಕಮರಳಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿರುವ ಭೂಮಿಯು ಆಗ್ನೇಯವು ಅಗ್ನಿಸಂಬಂಧವೆನಲ್ಪಡುವದು, ಇದು ಸರ್ವನಾಶಕರನಾದದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಶೈವೇಶೈವೀಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ವೈಷ್ಣವೋ ವಿಷ್ಣು ದೇಶಕೆ |
ಬ್ರಾಹ್ಮೀನ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮದೇಶೇತು ಶೈವೀವಿವ್ರಾದಿಯೊಗ್ಯತಾ |
ಶೈವೀವಿವ್ರವಿಶಿಷ್ಟಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮೀನ್ಯಾದ್ವೈಷ್ಣವೀಚಭೂಃ|ಭೂಭೃತಾಂ
ನ್ಯಾದ್ವಿಶಾನ್ಮುಕ್ತೇ ಶೂದ್ರಾಣಾಂಭೌತಕೀಸ್ಮೃತಾ | ಸರ್ವೇಣಾಂ
ವಾರುಣೀ ಶನ್ತಾಸ್ವರಾಸರ್ವೇಷು ವಾಮತಾಃ| ವೈಕಾಚೀತ್ವಾಸುರೀ
ಭೂಮಿರಾಕ್ಷಸೀಯಾಚಭೂರ್ಮತಾ| ಅಂತ್ಯಜಾನಾಮಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾ
ಹಲತಃಕ್ಷುತಾಚಯಾ| ನಾಚಗೋಭಿಶ್ಚಿರಂಭಿತ್ವಾಭೂಗ್ರಾಹ್ಯಾಸ

ತ್ಸರೋರ್ವತಃ ಟೀ || ಶೈವಭೂಮಿಯು ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು ವೈಷ್ಣವಭೂಮಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಮಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವದು, ವೈಷ್ಣವಭೂಮಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಮಿಯು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆಪ್ರಶಸ್ತವು ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಮೌಕ್ಷಭೂಮಿಯೂ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಭೂತಭೂಮಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗೂ ವಾರುಣ ಭೂಮಿಯು ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಭೂಮಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗಬಹುದು, ವೈಕಾಚಭೂಮಿಯು ಅಸುರಭೂಮಿಯೂ ರಾಕ್ಷಸಭೂಮಿಯೂ, ಚಂಡಾಲರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಇತರರು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೂರಾವರ್ತಿ ಉತ್ತು ಆಕಳುಗಳಿಂದಾ ತುಳಿಸಿಯಾದಮೇಲೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಶ್ಲೋ|| ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಥಿತಿ ವಶಾದುವೀಕಥಿತಾಚಾನುಲೋಮಿನಾಂ |

ಅನೂಪಾಜಾಂಗಲಾಚೇತಿವಾಸ್ತುಯೋಗ್ಯಾದ್ವಿಧಾಧರಾ ||

ಟೀ|| ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಭಾವಾನುಗುಣವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಮತ್ತು ಈ ಭೂಮಿಯು ಅನೂಪವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಜಾಂಗಲವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಸ್ಥಿರಂಗುರುತರಂಭೂರಿಶ್ವರಂಕ್ಷಾರವಾರಿಣಾ |

ಯುಕ್ತಮುಲ್ಪೀಯಸಾತ್ಯಂ ಖಾತೇಗಾಧೇಪಿಚಾಂಗಲಂ | ಜಾಂಗಲಂಕ
ದಳಿತಾಳಪಸನಾದಿತರೂದ್ಯವಂ ||

ಟೀ|| ಜಾಂಗಲವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ ಭಾರವಾಗಿಯೂ
ವಿಶೇಷ ಮಂಗಳನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಅಳವಾಗಿ ತೆಗೆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ
ವುಳ್ಳು ನೀರಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವದು ಇದು ಬಾಳೆ, ಹಲಸು ಮೊದಲಾದ ವೃಕ್ಷ
ಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದು.

ಅ ನೂ ವ ಲ ಕ್ಷ ಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಕಶೇರುಕ್ಪೈರವಾರ್ಕೀಣಂರೂಢಸಾಗಂಧಿಕೋತ್ಪಲಂ|ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ವಾಲುಕಮಾತ್ರೋಜ್ಜಲಜ್ವಲಂ | ಸರ್ವಸ್ತೋಚಿತಂಪುಷ್ಪಫಲವೃಕ್ಷಶು
ಭೂದಯಂ | ಸರ್ವರ್ತುಸುಖದಂಸರ್ವಹಿತಮಾನೂಪಮಿಷ್ಯತೆ||

ಟೀ|| ಎಳಚೀ ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಸಣ್ಣ ಮರಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ
ಸ್ವಲ್ಪ ಆಗಿದನಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾರುವ ರುರಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧ
ವೈರುಗಳು ಬೆಳೆಯುವದಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟು ಗಿಡಗಳು ಫಲ ವೃಕ್ಷಗಳು,
ಬೆಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಋತುವುಗಳೆಲ್ಲೂ ಸೌಖ್ಯವಾ
ಗಿಯೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವದು ಅನೂಪಕ್ಷೇತ್ರವು ಯೆಂದು
ಅನಲ್ಪಡುವದು.

ಶ್ಲೋ || ಜಾಂಗಲಾನೂಪನಂಮಿತ್ರಗುಣಂನಾಧಾರಣಂಸ್ತೃತಂ |

ತಯೋಸ್ಸಂವರ್ಕಸಂಯುಕ್ತಂ ಸಾಧಾರಣ ಮುದಾಹೃತಂ ||

ಟೀ|| ಈ ಜಾಂಗಲಾನೂಪಗಳು ಎರಡರ ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಎರಡು ಶೇರಿ
ರುವದು ನಾಧಾರಣ ಕ್ಷೇತ್ರವೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು, ಇದು ಮಧ್ಯಮವಾಗಿರು
ವದು. ಮತ್ತು ಪದ್ಮಕ, ಭದ್ರಕ, ಧೂಮ್ರ, ಪೂರ್ಣ, ಎಂಬದಾಗಿ
ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಾಗಿರುವವು, ಇವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ ಈ ಆಗಮದಲ್ಲಿಯೇ ನೋ
ಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಶ್ವೇತವರ್ಣಾ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂಚರೋಹಿತಾ ||

ಪೀತವರ್ಣಾಚ ವೈಶ್ಯಾನಾಂ ಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಕಾ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಬಿಳಿಯಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ವೈಶ್ಯರಿಗೆ, ಹಸರು ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಮಿತ್ರಸರ್ವದವರಿಗೆ ಮಿತ್ರಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನವಚನ-ಶ್ಲೋ|| ಸ್ವೇತಾಶಸ್ತ್ರಾದ್ವಿಜೇಂದ್ರಾಣಾಂ ರಕ್ತಾ ಭೂಮಿರ್ಮಹೀಭುಜಾಂ | ವಿಶಾಂ ಪೀತಾ ಚ ಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಕೃಷ್ಣಾ ನೈಷಾಂ ಚ ಮಿಶ್ರಿತಾ ||

ಶ್ಲೋ|| ಚತುರ್ವರ್ಣಾ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ತ್ರಿವರ್ಣಕಾ ವೈಶ್ಯಾಣಾಂ ಚ ದ್ವಿವರ್ಣಾಂ ಟಿಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಕೃಷ್ಣ ವರ್ಣಕಾ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಬಣ್ಣ ಭೂಮಿಯೂ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಹಸರು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯೂ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವೂ ಆಗಬಹುದು ಅಂದರೆ ಅವರವರ ಜಾತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭೂಮಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವು, ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಯಾದ ವರ್ಣವು ಆಗಬಹುದು ಹೀಗೆಯೇ, ಗಂಧಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆಂದು ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ-ಶ್ಲೋ|| ಹೀನಜಾತಿಸ್ಸಮುದ್ಲಿಷ್ಟಮುತ್ಪ್ರಾಪ್ತೋಕ್ತಂ ನ ಹೀನತಾ ಸರ್ವದೇವೇಷು ಯೋಗ್ಯಕಂ || ಮಿತ್ರವರ್ಣಯುತವಾಸ್ತು ಸ್ರೇಷ್ಠತದ್ವರ್ಣಜನ್ಮನಾಂ || ಮಧುಗಂಧಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಕಟುಗಂಧಾ ಮಹೀಭುಜಾಂ | ತಿಕ್ತಗಂಧಾತು ವೈಶ್ಯಾಣಾಂ ಶೂದ್ರಾಣಾಂ ತು ಕಷಾಯಕಾ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಶೀಯಾಗಿರುವ ನೆಲವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮೆಣಸಿನ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಬೇವಿನ ರಸದಂತೆ ಕಹಿಯಾಗಿರುವ ನೆಲವೂ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಅಳಲೇ ಕಾಯಿಯಂತೆ ರುಚಿಯುಳ್ಳ ನೆಲವೂ ಸಂಕರಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಮಿಶ್ರರಸವುಳ್ಳ ನೆಲವೂ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಪದ್ಮಚಂದನ ಗಂಧಾತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ವಿಶೇಷತಃ | ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಶೇಷೇಣ ಗಜವಾರಣಗಂಧಿನೀ | ಪಶುಗಂಧಾತು ವೈಶ್ಯಾಣಾಂ ಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಮದ್ಯಗಂಧಿನೀ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಾವರೆ ಶ್ರೀಗಂಧ ಈ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಅನೆ. ಕುದುರೆ, ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ನೆಲವೂ, ಹಸುವುಗಳ ವಾಸನೆ

ಯುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯು ವೈಶ್ಯರಿಗೂ ಹೆಂಡದನಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯುಶೂ
 ದ್ರರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು. ಈ ವಾಸನೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥ
 ಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಾ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥ
 ಬಹುದು (ಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ) ಷ್ಠತಾಸ್ತುಗನ್ನಮದಿರಾಗಂಧಾಚಕ್ರಮಶೋಭವೇ
 ತ್|| ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿವರ್ಣದವರಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತುಪ್ಪ-ರಕ್ತ-ಅನ್ನ
 ಹೆಂಡ-ಈ ರುಚಿಯುಳ್ಳ ನೆಲವು ಶೇಷವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. || ಶ್ಲೋ||
 ಉದಕಾದಿವಸ್ತವಮಿಷ್ಟವಿಪ್ರಾದಿನಾಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇನೈವ | ವಿವ್ರಸ್ವರ್ದತವಸೇ ದೇ
 ಮಧೇಷ್ಯಮನ್ಯೇಷಾಂ || ಯೆಂದು ಭೃಗುವು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಾ ಭೂಮಿ
 ಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯತಕ್ಕ ನೀರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಕ್ರಮವಾ
 ಗಿರಬೇಕು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾವ ವರ್ಣವಾದ ಭೂಮಿಯಿಗೂ ದರೂ ಮನೆಕ
 ಟ್ಟಿಬಹುದು ಶ್ಲೋ|| ಮನಸಶ್ಚಕ್ಷುಷೋರ್ಯತ್ರಾಸಂ ತೋಜಾಯತೇಭುವಿ
 ತಸ್ಯಾಂಕಾರ್ಯಾಗ್ರಹಂಸದ್ವೈರಿತಿಗರ್ಗಾದಿಸಮೃತಂ | ಎಂದು ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ
 ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ತನ್ನಮನಸ್ಸಿಗು ಕಣ್ಣಿಗೂ ಎಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾ
 ಗಿರುತ್ತದೋ, ಆಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯೆಲ್ಲಾ ವರ್ಣದವರು ಮನೆಕಟ್ಟಿಬಹುದೆಂ
 ದು ಗರ್ಗಾದಿ ಮಹಾಋಷಿಗಳ ಮತವಾಗಿರುತ್ತೆ, ಭೂಶೋಧನೆ ಶ್ಲೋ||
 ಕಟಿಪ್ರಮಾಣಂಶೂದ್ರಾಣಾಂವೈಶ್ಯಾನಾಂನಾಭಿಮಾತ್ರತಃ | ಗ್ರೀವಪ್ರಮಾಣಂ
 ವಿಪ್ರಾಣಾಂಸ್ಯವಾಣಾಂಮೂರ್ಧಮಾತ್ರತಃ|| ಟೀ|| ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶೋಧಿ
 ಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರಿಗೆನಡುವಿನವರಿಗೂ ವೈಶ್ಯರಿಗೆಹೊಕ್ಕಳವರಿಗೂ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊರಳಿನವರಿಗೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ತಲೆವರಿಗೂ ಗುಣಾವ
 ತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಮತ್ತೊಂದುಪ್ರಮಾಣ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಕ್ಷತ್ರ
 ಯರಿಗೂ ಅರುಗೇಣುಪ್ರಮಾಣವೂ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಗೇಣುಪ್ರ
 ಮಾಣವೂಅಧವಾವಿಳಗೇಣು ಪ್ರಮಾಣವೂ ವೈಶ್ಯರಿಗೂ ಶೂದ್ರರಿಗೂ ಐ
 ದುಗೇಣು ಪ್ರಮಾಣವೂ ಮಿಕ್ಕಾದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕುಗೇಣು ಆಳವೂ ಭೂ
 ಮಿಯನ್ನಶೋಧಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದು ಶುಭಕರವೆಂದುಹೇಳುವರು
 ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುವವಕಾರ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತೌಂಡ
 ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಶ್ಲೋ || ಶ್ವಭ್ರಂಹಸ್ತಮಿತಂಖನೇದಿಹ |

ಜಲಂಪೂರ್ಣಂನಿಶಾನ್ತ್ಯೈರ್ನೈಸೇತ್ಪ್ರಾತರ್ದೃಷ್ಟಜಲಂಸ್ಥಲಂ | ಸಮಜ
ಲಂಮಧ್ಯಂತಸ್ತಸತ್ವಾನ್ವಿತಿಂಜ್ಞಾತ್ವೈವಂನಿಖನದ್ಗೃಹಾಧಿಕಭುವಂ
ನತ್ವಾಜಲಾಂತಸ್ತರೋಯಾವದ್ವಾ | ಪುರುಷಸ್ತತಃ ಕಪಿಶಿರಸ್ತುಲ್ಯಾ
ಶೃಭಿಃ ಪೂರಯೇತ್ || ಅಂದರೆ,—ಮನೆ ಕಟ್ಟಿತಕ್ಕೆ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಮೊಳ ಅಳವಾಗಿ ಗುಣಿಯಂ ತೆಗೆದು ಆ ಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾ
ಸ್ತಮಾನ ಅಂದರೆ ಅರ್ಧಸೂರ್ಯನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀರು ತುಂಬಿ
ಪಾತಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಆ ಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿದ್ದರೆ ಶುಭವು, ನೀರಿ
ಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಧ್ಯಮವು, ಮೋಣಿ ಮೋಡೆದುಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅಶುಭವು ಈ ಪ್ರ
ಕಾರವೇ ನಾರದರು ಹೇಳಿಧಾರೆ. ಶ್ಲೋ || ತಥಾನಿಕಾದಾತತ್ಕೃತ್ವಾ
ಸುಪಾನೀಯೇನಪೂರಯೇತ್ | ಪ್ರಾತರ್ದೃಷ್ಟೇಜಲೇವ್ಯದ್ಧಿಂಸಮಂ
ಪಂಕೇವ್ರಯಕ್ಷಯಃ || ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರಾಂತರವಾಗಿ ಕಾಮಿಕದಲ್ಲಿ
ಶ್ಲೋ || ಪೂರ್ವಮಾಣೇಮಹೀಂಖತ್ವಾಗರ್ತೇಸ್ವೀರೇವಪಾಂಸುಭಿಃ |
ಅಧಿಕನ್ಯೂನತು ಲ್ನೇಷುಪಾಂಸುಷ್ಟೇತಾದೃಶಂಫಲಂ || ಸಪುಷ್ಪಕುಂ
ಭತೋಯೇನಪೂರ್ವಮಾಣೇವಟೀಯದಿ | ಶಸ್ತ್ರಂಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತ
ಮುದಕಂಶಾಂತಬುದ್ಬದಂ | ಉತ್ತಾನಪುಷ್ಪಕಂಶ್ರೇಷ್ಠಂನತ್ವಥೋ
ಮುಖಪುಷ್ಪಕಂ || ಸರ್ವಪಾನಾಂತಿಲಾನಾಂ ವಾಚೋಪಾನಾಮಂಕು
ರಾಭುವಿತ್ರಿರಾತ್ರೇಣಪ್ರಜಾಯಂತೆ ಯಸ್ಯಾಂಸಾಸ್ಯಾನ್ಮಹೀಶುಭಾ

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿತಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೊ
ದಲು ಒಂದು ಗುಣಿ ತೆಗೆದು ಅದರ ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಪೂರ್ತಿಯಾದರೆ
ಅದು ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ, ಸಮವಾಗಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿ ಅದರ ಪೂರ್ವದಂತೆ
ಫಲ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕಲಶದ ಜಲವನ್ನು
ಆಗುಣಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಲು ಅದು ಬುಡ್ಡೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಸುಳಿ
ಯುಂಟಾಗಿ ಹುನ್ನು ಉರ್ಧ್ವ ಮುಖವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶುಭವು, ಅಧೋಮು
ಖವಾದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲವು ಮತ್ತು, ಸಾಸುವೆ, ಯೆಳ್ಳು, ಕಲಸಿ ಬಿತ್ತ
ಲು ಅವುಮೂರು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿಯೇ ಮೊಳಕೆ ಹೊರಟರೆ ಆ ಭೂಮಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಶುಭಾಶುಭ ಫಲವಂ ತಿಳಿದು ನಂತರ ನಿವೇಶನದ ಭೂಮಿ ಗಿಂತಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲವೂ ನೀರು ಮಟ್ಟದ ಪರ್ಯಂತ ವಾಗಲಿ ಭೂಮಿಯ ಪೊರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಶುದ್ಧ ಭೂಮಿ ಸರ್ಯಂತವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಲಿ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಅಗಿಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದರೆ,— (ಸಂಚಾರ್ತಿದರ್ಶನವಿತ್ತವಿಂಶತಿಶತಾಂಗು ಳೇಪುರುಷಃ) ಎಂಬ ಶುಲ್ಕಸೂತ್ರದಪ್ರಕಾರ ಐದು ಹಿಡಿ ಮೊಳಗಳಾಗಲಿ ಹತ್ತು ಚೋಟುಗಳಾಗಲಿ ನೂರಯಿಪ್ಪತ್ತು ಅಂಗುಲಗಳಾಗಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದರಿತು ದೇವರಂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಗಿದು ನಂತರ ಕೋತಿಯ ತಲೆಗಾತ್ರವುಳ್ಳ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದಾ ತುಂಬಬೇಕು. ಹೀಗೆಂದು ಮಾಡುವ್ಯ ಮುಷಿಯು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಜಲಾಂತಂಪ್ರಸ್ತ ರಾಂತಂವಾಪುರುಷಾಂತಮಧಾಪಿವ|| ಕ್ಷೇ
ತ್ರಂಸಂಶೋಧ್ಯಚೋಧ್ಯತ್ಯಶಲ್ಯಂ ಸದನಮಾರಭೇತ್ || ಮತ್ತು
ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣದಲ್ಲಿ. ಶ್ಲೋ|| ಕಪಿಶೀರ್ಷವ್ರಮಾಣೈಶ್ಚ ಗ್ರಾವಭಿಃ
ಪೂರಯೇದ್ಭುವಂ | ಭಾವಂತತ್ರಸಮಂಕೃತ್ವಾತತಃವಾಚೀಂಪ್ರಸಾ
ದಯೇತ್|| ಪಾಷಾಣಂಚೇಷ್ಟಕಾವಾಪಿಮೋಹಂವಾಪಿವಿಶೇಷತಃ |
ಹಲಾಗ್ರೇಣಸಮುದ್ಭೂತಂಶೋಭನಂಧನಮೇವಚ ||

ಟೀ||ಹೀಗೆ ಶೋಧನೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಷಾಣಗಳಾಗಲಿ ಇಟ್ಟಿ
ಕೆಗಳಾಗಲಿ, ಲೋಹವಾಗಲಿ ಧನವಾಗಲಿ ದೊರೆತರೆ ಶುಭವೆಂದು ತಿಳಿಯ
ತಕ್ಕದ್ದು ಹೀಗೆಂದು ಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಖನ್ಯಮಾನೇಯದಾಕ್ಷೇತ್ರೇಪಾಷಾಣಃಪ್ರಾಪ್ಯತೇತದಾಧನಾ
ಯುಶ್ಚಿರತಾತಸ್ಯಚೇಷ್ಟಕಾಸುಧನಾಗಮಃ| ಕಮಾಲಾಂಗಾರಕೇಶಾದೌವ್ಯಾ
ಧಿನಾಪೀಡಿತೋಭವೇತ್ || ಗೋಶ್ಯಂಗಂಕಚ್ಛಪಂಚೈವತಂಡುಲಂದರ್ದುರಂ
ತಧಾದೃತ್ಯಂತೆಖನ್ಯಮಾನೇನ ಶೋಭನಂತತ್ರನಿರ್ದಿಶೇತ್|| ಟೀ|| ಭೂಶೋ
ಧನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಹಸುವಿನಕೊಂಬಾಗಲಿ ಆಮೆಯಾಗಲಿ-ಮರದ ಬುಡ
ವಾಗಲಿ, ಕವ್ವೆಯಾಗಲಿ, ದೊರೆತರೆ ಶುಭವುಂಟಾಗುವುದು. ಶ್ಲೋ||ಕಾಷ್ಟೇ
ಷ್ಠಗ್ನಿಭಯಂ ವಿಂದ್ಯಾಲ್ಲೋಷೈಕಲಹಮಾಪ್ನುಯಾತ್|ತುಷೇತುಧನಹಾನಿ
ಸ್ವಾಧ್ಯಸ್ತನಿವ್ಯಾಧಿಮಾದಿಶೇತ್ | ಅಂಗಾರೇತುಭಯಂಮೃತ್ಯೋರಸ್ಯ

ನಿಸ್ಯಾತ್ಕುಲಕ್ಷಯಃ | ಸರೀಸ್ರಪೆಷ್ಕುಚೋರೇಭ್ಯೋಭಯಮಾದಿಶೇತ್ ||

ಟೀ|| ಕಾಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಿಂದಿರಾ ಭಯವು, ಹೆಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಾದವು ಹೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಧನಕ್ಷಯವು, ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಯು, ಇದ್ದಲಿನಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಭಯವು, ಯೆಲುವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಶವು, ಹಾವು ಚೇಳುಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಭಯವೂ ವುಂಟಾಗುತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಭೂಶೋಧನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿದರೆ ಯೆಲ್ಲವುಗಳಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಾ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಹವಾಚನೆಯಂ ಮಾಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವರಿಂದಾದೋಷವು ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬನಾತು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಶುದ್ಧ ಮೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಅಭಿಷ್ಠಾನವಂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆ ವೈ ಕ ವ ಗ ರ್ ಫ ಲ.

ಶ್ಲೋ || ಕ್ಷೇತ್ರಸಾಕ್ಷಿಚಾರುಕ್ರಮಾತ್ಮವಯಶಾವರ್ಗಾಸ್ಕುರಷ್ಟಾಸ್ಥಿತಾಃಪ್ರಾಗಾದಾಖಗರಾಡ್ವಿಡಾಲಮೃಗರಾಟ್ಪಾಪಾಪನಾಗಾಶ್ವಶಃ | ಸ್ವಾದ್ವರ್ಗಾದ್ಯದಿವಂಚನೋರಿರಳಿದಿಗ್ವರ್ದೇಷುಯೋನಿಶ್ಚಿಂ ದ್ವಾದಿಕ್ಷುನಿವಿಕ್ಷುಚೈಕಮಖಿಲಂಮೇಷಾದಿವೂರ್ವಾದಿಶಃ ||

ಟೀ|| ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಡೆ ಗೃಹವಂಕಟ್ಟಬೇಕೋ ಅದಂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅ-ಕ-ಚ-ಟ-ತ-ವ-ಯ-ಶ ಎಂಬಿ ಎಂಟು ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಕಾರ ಮೊದಲು ಅಂ ವರಿವಿಗೂ ೧೬ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಗರುಡನು, ಕಬಗಫಬ ಈ ಐದು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಬೆಕ್ಕು, ಚಫಬಝ ಇ ಈ ಐದಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಸಿಹ್ಮವು, ಟಿರಡಢಣ ಈ ಐದಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ನಾಯಿಯೂ, ತಥದಧನ ಈ ಐದಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಇಲಿಯೂ, ಯರಲವ ಈ ನಾಲ್ಕುಕ್ಷರಗಳಿಗೂ ಮೊಲವೂ, ಅಧಿವತಿಗಳಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಗಕ್ಕೂ ಜನೇವರ್ಗವು ಶತ್ರುನಾದ್ದರಿಂದ ಅಂದರೆ,—ಅವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯು ಗರುಡನು ಅದಕ್ಕೆ ಜನೇದಾದ ತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯು ಸರ್ಪವು ಇವೆರಡುಮೈವುಳ್ಳದ್ದು ಅದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ನಾಮಾದ್ಯವರ್ಣವು ಯಾವ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶೇರಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ಮೈರಿವರ್ಗದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಷುನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬಾರದು, ಆದರೆ ತನ್ನ ಮೈವು ಅಧಿಕ್ಷವಾದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಕಟ್ಟಬಹುದು, ಅಂದರೆ ಸಿಹ್ಮ ವರ್ಗದ

ವರು ಗಜವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಹುದು. ಗಜವರ್ಗದವರು ಸ್ವಿಹ್ನವರ್ಗದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಬಾರದು. ಅಥವಾ ಮೇಷಾದಿ ದ್ವಾದಶ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕಲ್ಲಿ ~~ಅರಡೆ~~ಡಾಡಾಗಿಯೂ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ~~ಬರಮರಿ~~ಬರಿಯಬೇಕು. ಇದರ ಕ್ರಮ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ಲೋ || ಏಕಸ್ಮಿನ್ಯಾದಿಪಂಚಮೇಚನವಮೇನ್ಯಾದ್ಬಂಧಸಂರಕ್ಷಕೋ
ನಾಶಸನ್ಯಾಸ್ಯದ್ವಿತ್ಯತಯೇಚಷಷ್ಠದಶಮೇಚೇನ್ಯಾದ್ವಾರಾಶ್ಯಾದಿತಃ | ತಾ
ರ್ತೀಯೇಯಾದಿಸಪ್ತಮೇವರಜಸ್ಯಃ ಪೂರ್ವ್ಯಸ್ತದೈಕಾದಶೇಚಾತು
ರ್ಥೇಚಸಘಾತುಕೋಗೃಹಪತಿಸ್ಥಾಯ್ಯಷ್ಟಮೇನ್ಯಾದಿ ||

ಟೀ || ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಶಿಚಕ್ರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಅಕ್ಷರದ ರಾಶಿ ಮೊದಲು ಪಂಚಮ ನವಮರಾಶಿಗಳ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಂಧು ಪೋಷಕನಾಗುವನು, ದ್ವಿತೀಯ ಷಷ್ಠ ದಶಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾಶಹೂಂದುವನು, ತೃತೀಯ ಸಪ್ತಮ ಏಕಾದಶ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಎರಡನೇ ಯವರಿಂದ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡುವನು, ಚತುರ್ಥ ಅಷ್ಟಮ ದ್ವಾದಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ತಾನು ಹಾನಿಮಾಡುವನಾಗುವನು.

ಮತಾಂತರ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಗಕ್ರಮ.

ಶ್ಲೋ || ಮೀನಾದಿಕುಂಭಪರ್ಯಂತ ಮೀಶಾನ್ಯಾದಿಕ್ರಮಾತ್ತಥಾ !

ಯತ್ರಯಸ್ಮಿನ್ ಸ್ಥಿತರಾಶಾತತ್ರತತ್ರಾದಿಗಣ್ಯತೆ ||

ಟೀಕು || ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು ೧೬ ಭಾಗಮಾಡಿಮೀನರಾಶಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಕುಂಭಪರ್ಯಂತವೂ ಈಶಾನ್ಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೨ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತನ್ನರಾಶಿ ಯಾವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಅದೇದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವದು. ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು.

ಶ್ಲೋ || ಏಕಪಂಚನವಬಂಧರಕ್ಷಕೇಸ್ತ್ರೀಣರುದ್ರಮುನಿಭಿಸುಯಾಚಕ

ನೇತ್ರಷಷ್ಠದಶಮಸ್ತದ್ವಾದಶಾಷ್ಟ ಚತುರಸ್ತನಾಶಾ ||

ಟೀ || ತನ್ನರಾಶಿಗೆ ೧-೫-೯ ಈ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಬಂಧುಪೋಷಕನಾಗುವನು, ೨-೬-೧೦ ಈ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಚಕನಾಗುವನು ೩-೭-೧೧ ಈ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಕನಾಗುವನು. ೧೨-೪-೮ ಈ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ

ಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯೆಯಿರುವ ಉಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಮರಣವುಂಟಾಗುವದು. ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ಥಾನದ ಫಲ.

ಶ್ಲೋಕ|| ವೃಷಭೋಮಿಧುನಶ್ಚೈವ ಸಿಹ್ಮೋಮೃಗಚತುಷ್ಟಯಃ |

ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ಥಾನೇಧೃವಂಮೃತ್ಯುರಸ್ಯ ಸ್ಥಾನೇಶುಭಾವಹಃ ||

ಟೀ|| ವೃಷಭ, ಮಿಧುನ, ಸಿಹ್ಮ, ಮಕರ ಈ ೪ ರಾಶಿಗಳವರೂ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ಥಾನವಾದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಬಾರದು. ಮಿಕ್ಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವಾಗುವದು ಅಂದರೆ,—ಈ ರಾಶಿಗಳವರು ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದರೂ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ.

ಘಾತಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಪ್ರಸಾದಂಪರಿಘಾತಂಚಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಾನಿಯಾನಿಚ | ಪ್ರದಕ್ಷಿ

ಣಂಪ್ರಶಂಸಂತಿಅಪಸವ್ಯಂನಕಾರಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ಕೋಟಿಗಳ ಕಟ್ಟುವಾಗಲು ವ್ರಾತಾರಗಳ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಅಗೆತ್ತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗಲೂ, ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಾಗಲೂ, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗಲೂ, ಬಿಡುವುಗಳು ಗುಣಾವರ್ತವು ಸಹಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಶುಭಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನಗಳುಂಟಾಗುವವು.

ವ್ರಾಚೀಸಾಧನೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಶಂಕುತೋದ್ವಿಗುಣಂಸೂತ್ರಂಮಂಡಲಂವರಿವೇಷ್ಟಿತಂ|ಮಧ್ಯೇಶಂಕುಂವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯಭಾಯಾಚೋಪರಿಲಕ್ಷ್ಯತೆ | ಯೇನಾವಿತತಿಸಾಚ್ಛಾಯಾಚೋಕ್ತಮಾರ್ಗೇಣನಾವರೆ | ಶಂಕುಂಕುರ್ಯಾರ್ಪಾಚಿ ತಿಚಮಧ್ಯಮಾರ್ಗೇಣಸಾಧನಂ ||

ಟೀ|| ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಂಕುವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಯರಡಲಷ್ಟು ಸೂತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದರಿಂದ ಮಂಡಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಗೆರೆಯೆಳೆದು ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಂಕುವಿನ ನೆರಳು ಪಶ್ಚಿಮಕಡೆ ಬೀಳುವದು. ಅಲ್ಲಿ ಗುರ್ತುಮಾಡಿ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರವೇ, ನಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಕಡೆ ಗುರ್ತುಮಾಡಿ, ಅನಂತರ ಈ ಎರಡು ಗುರ್ತುಗಳ ಮೇಲೂ ಪುನಃ ಮಂಡಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ, ಗೆರೆಯೆಳೆದರೆ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ಮಧ್ಯರೇಖೆ ಎರಪಡುವದು. ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಗುರ್ತು

ಗೌ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೂರ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದರೆ ಸೂರ್ಯ ಪಶ್ಚಿಮ
ಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುವದು ಮತ್ಸ್ಯರೇಖೆಯಮೇಲೆ ಸೂತ್ರ ಹಿಡಿದರೆ, ದಕ್ಷಿ
ಣೋತ್ತರಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುವದು ಶಂಕುವಿನ ಮಂಡಲ ರೇಖೆಗಿಂತಲೂ
ಬಿಂದುವಿನ ಮಂಡಲ ರೇಖೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ದಿಗ್ಗತಮಂದಿರಂಕಾರ್ಯಂತದ್ವಾರಂತುವಿಶೇತಃ | ವಿದಿಗ್ಗ
ತಂಗೃಹಂವ್ವಾರಂಸರ್ವದೋಷಕರಂಭವೇತ್ ||

ಟೀ|| ಗೃಹವನ್ನಾಗಲಿ, ದ್ವಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ
ಕೊಡು ಕಾಗಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಗಳು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಮಸ್ತ ದೋಷಗಳು ಸಂಭವಿಸು
ವದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಚೀನಾಧನೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ಸೂರ್ಯಾದಿಗ್ರಹತಾರಾಣಾಮುದಯಸ್ತೇವಲಕ್ಷ್ಯತೆಪೂರ್ವಾದಿ
ಕಕುಭಾಂಮುಖೈ ವಿನಾಪ್ರಾಚ್ಯಾಸ್ತುಸಾಧನಂ ||

ಟೀ|| ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಹಗಳು ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಉದ
ಯವು ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಮುಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವದರಿಂದ ಅಂದರೆ, -ಉತ್ತ
ರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾದಿ ಗ್ರಹಗಳ ಉದಯವು ಮೂಲೆ
ಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನಸ್ತಾನವೆನಿಸಿದ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಏರ್ಪಡು
ವದಿಲ್ಲವು

ಶ್ಲೋ|| ಮೃಗೇಕೀರ್ತೀಯದಾಭಾನುರುದಿತತ್ವಾಯಯಾವಿಶೇತ್ |
ದ್ವಾರಂಕ್ರತಂವಿದಿಷ್ಟೈವಮುಖಂಭವತಿಸ್ಥಯಂ || ಮೇಷೇಚೈವ
ಕುಲಾಯನಾಂಚ ಪ್ರಾಚೀದಿಷ್ಟೈಸ್ಸುಖಂಭವೇತ್ || ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾ
ಚೀಂಸಮಾನಾರ್ಯದ್ವಾರಂಕುರ್ಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ ||

ಟೀ|| ಮೂಲರ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಮೃಗಶಿರ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಸೂರ್ಯಮ
ಗ್ರಹವಾಗಿ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂದುವು ನಿಯಮಾಗಿ ಬಿದ್ದರೆ, —ಆ ದ್ವಾರವುಮೂ
ಲಗಳಲ್ಲಿ ನೆಯೆಂತಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮೇಷಮೂಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕುಲಾಮೂಲ
ದಲ್ಲಿಯೂ, ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದರೆ ಅದೇ ಸರಿಯಾದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕೊಂದು
ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತದ್ದು. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ, ಪ್ರಾಚೀನಾಧನೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ, ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಮೂಲವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋ
ದಯವೆನೆಯುವದೇ ಪ್ರಾಚೀನಾಧನೆಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದು ಗ್ರಂಥಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ

ನಕ್ಷತ್ರೋದಯದಿಂದಾತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪ್ರಕಾಶವು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತೆ (ನೆ, ದೇವಯಜನದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಶ್ಲೋ || ಚಿತ್ರಾಸ್ವಾತ್ಮ್ಯಂತರೇಶೋಣಾದ್ಧಕ್ಷಿಣಾನಧವಾಸಿನಾಂ |

ಪ್ರಾಚೀತುಕೃತ್ತಿಕಾತ್ ಜ್ಞೇಯಾದ್ಯುತ್ತರಾ ವಧವಾಸಿನಾಂ ||

(ಶುಲ್ಬವು) ಕೃತ್ತಿಕಾತ್ರವಣುವುಷ್ಯಂಚಿತ್ರಾಸ್ವಾತ್ಮ್ಯೋರ್ಯದಂತರಂ |

ಏತತ್ಪ್ರಾಚ್ಯಾದಿಶೋರೂಪಂ ಯುಗಮಾತ್ರೋದಿತೆತುರಃ || ಇದರಕ್ರಮಹ್ಯಾಗಂದರೆ, — ಉಜ್ಜಯಿನೀ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕವೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲಾ, ಚಿತ್ತಾ ಸ್ವಾತೀ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದಾ ಸಾಧನ ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ತರ ಕಡೆ ದೇಶದವರೆಲ್ಲಾ, ಕೃತ್ತಿಕೆ ಶ್ರವಣ ಪುಷ್ಯ ಇವುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದಾತಿಳಿಯಬೇಕು. ವ್ಯಾಗಂದರೆ, — ನೋಡವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರುವ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಲು ಮುಖವಾಗಿ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಲಘು ಅಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವುದಯವಾಗಿರುವ ಚಿತ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಕೊಳವೆಯರಂಭದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ಅದರ ಕೊನೆಯಿಂದಾ ಭೂಮಿ ನೋಕುವಹಾಗೆ ಗುಂಡು ಕಟ್ಟಿದ ದಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗುರ್ತುಮಾಡಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕದಲದೆ ಸ್ವಾತೀಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಪೂರ್ವದಂತೆ ಗುರ್ತುಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿರುವ ಕಡೆಯಿಂದ ದಾರವು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಗುರ್ತುಮಾಡಲಾಗಿ, ಎರಡು ಗುರ್ತುಗಳಾಗುವವು, ಅನಂತರ ಚಿತ್ತಾ ಸ್ವಾತೀ, ಚಿನ್ನಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ದಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದರ ಎರಡು ಕೊನೆಗಳು ಸೇರಿಸಿ, ಆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರ್ತುಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಂಕುವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಶ್ತಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಗುರ್ತು ಪರ್ಯಂತವೂ ಸೂತ್ರಹಿಡಿದರೆ ಅದೆ ಪ್ರಾಚೀಸೂತ್ರವಾಗುವದು. ಹೀಗೆಯೇ ಉಜ್ಜಯಿನೀಗೆ ಉತ್ತರಕಡೆಯವರು ಲಘು ಅಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿರುವ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಕೊಳವೆಯ ಬುಡದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ಕೊನೆದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ಭೂಮಿವರ್ಧಂತ ದಾರಬಿಟ್ಟು ಎರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಗುರ್ತುಗಳು ಮಾಡಿ, ಆ ಎರಡು ಬಿಂದುಗಳಮೇಲೂ ಸೂತ್ರಹಿಡಿದರೆ, — ಪ್ರಾಚೀಸೂತ್ರವಾಗುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರಹೇಳಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶದವರಿಗೂ ಧೃವನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಾಚೀಸಾಧನೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಸ್ಫುಟಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋ || ಧೃವಲಂಬಕರೇಖಾಯಾರೇಖಾಂ ಶಸ್ವಿನ್ಯುಯಾಮ್ಯುಹರಿತಾಸ್ತಃ | ತಸ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶಪುಚ್ಛ ಮುಖತಃ ವಶ್ತಿಮ

ಪೂರ್ವಾಭಿದೋವಿಂದ್ಯಾತ್ ||

ಪೂರ್ವಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಳವಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದಾ ದೈವನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗುರ್ತುಮಾಡಿ, ಸೂತ್ರಹಿಡಿಯಲು ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕುಗಳೇರ್ಪಡುವವು, ಅಬಿಂದುಗಳ ಮೇಲೆ, ಮೊದಲು, ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ಸ್ಯರೇಖೆ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮಗಳಾಗುವವು, ಅಥವಾ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಉತ್ತರಮುಖಿಯೆಂಬ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಈ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೇತಾಡಿದರೆ, ಯಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಲಭಲಾಗಿ, ಪ್ರಾಚೀನಾಧನೆ ಯಾಗುವದು. ವೃದ್ಧನಾರದನು:-ಪ್ರಸಾದೆ ಸದನೇವಿಂದೇದ್ವಾರೇಕುಂಡೇವಿತೇಷತಃ | ದಿಜ್ಞಾಢೇಕುಲನಾಶಸ್ವಾತ್ಮ ನ್ನಾತ್ಮತ್ವಂಸಾಧಯೇದ್ವಿತಃ || ದೇವಸ್ಥಾನ ಗೃಹದ್ವಾರ ಹೋಮಕುಂಡ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ, ಪ್ರಾಚೀನಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ದಿಜ್ಞಾಢೆ ನಾದರೆ ಕುಲನಾಶನವಾಗುವದು.

ಪು ರ ದ್ವಾ ರ ಲ ಕ್ಷ ಣ .

ಶ್ಲೋ|| ಸಪ್ತಹಸ್ತಂಪುರದ್ವಾರಂ ವಿಸ್ತಾರಂತುತಧೋಚಿತಂ | ವೇಶ್ಯದ್ವಾರಂ ಪಂಚಹಸ್ತಂ ಷೋಡಶಾಂಗುಳವರ್ಜಿತಂ ||

ಟೀ || ವಟ್ಟಿಣದ ಬಾಗಿಲು ಉದ್ದ ೭ ಕೈಗಳು ತಲೆ ಬಾಗಲು ೧೬ ಅಂಗುಳ ಕಡಮೆಯಾಗಿ, ೫ ಕೈಗಳ ಉದ್ದವು ೫ ಕೈಗಳ ಅಗಲವೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ || ಅಶ್ವಾರೂಢೇಸಮಾಯಾತತನ್ಯೋಪರಿತಧೋಭ್ರಯಂ | ಹಸ್ತಮಾತ್ರಪ್ರಮಾಣೇನದ್ವಾರಂಕುರಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ ||

ಟೀ || ಕುದುರೆ ಹತ್ತಿ ಬರುವವನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯುದ್ದ ಪ್ರಮಾಣವಿರುವಹಾಗೆ, ವಟ್ಟಿಣದ್ವಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಚೋ ರ ಖಂ ಡಿ ದ್ವಾ ರ ಲ ಕ್ಷ ಣ .

ಶೋ || ದಿಕ್ಷುನಾಕೋಣದೇಶಸ್ನಾಹ್ಯುಪರಿಷ್ಠೆಧವಾಪ್ಯಧಃ | ಅಲಕ್ಷಣಂನಾಗುಪ್ತಂಚದ್ವಾರಂಸ್ಯಾಚ್ಛೋರಖಂಡಿತಂ ||

ಟೀ || ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಗ್ನೇಯಾದಿ ಕೋಣಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ. ಕೆಳಗಾಗಲಿ, ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೇ ಇರಲಿ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ರಹಸ್ಯನಾಗಿರುವಹಾಗೆ ಆಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಪಲಾಯನವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾ

ಗಿಚೋರಖಂಡಿತ ದ್ವಾರವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈಮುಂತಾದ್ದು ಪುರುಷನಾ ಸುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ. ಮ ನೆ ಗ ಳಿ ಗೆ ದ್ವಾರ ನಿ ಣ ರ ಯ

ಶ್ಲೋ|| ದ್ವಾರಂ ಚತುರ್ವಿಧಂ ಸೋಕ್ತಂ ವಾಸ್ತು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಭಾವಜಂ

ಕೃತ್ವಾ ಚಾನ್ಯತಮಂ ಮುಖ್ಯಂ ಗವಾಕ್ಷಾ ದ್ವೈವರಾಣಚ ||

ಟೀ|| ಮನೆಗಳಿಗೆ ದ್ವಾರವಂ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೆ ನುಸರಿಸಿಯೂ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿಯೂ ಗೃಹಪತಿಯ ರಾಶಿಯು ನ್ನನುಸರಿಸಿಯೂ ಮನೆಯ ಆಯಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿರುವದು. ಮುಖ್ಯವಾದ ದ್ವಾರವನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿ ಮಿಕ್ಕಾದ ವೆಲ್ಲಾ ಗವಾಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ಲೋ|| ಶೇತೇಭಾದ್ರಪದಾತ್ತಿಷ್ಠತ್ತಿಷ್ಠಸುರೇಪಾ, ಗಾದಿಶೀರ್ಷೋ

ತ್ರಹಿಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸದಮುಖಂತಗೋಳ್ಳಜಘಣಿ ಸ್ವರೈಯಮೋದ

ಜ್ಞಮಂ | ಹೃದ್ರೋಗೈಣಕುಳೀರಣೀಯಗರವಾವೂರ್ವಾ ವರಾಸ್ಯಂಗೃಹಂ

ನಾನ್ಯಸ್ಥೆ ಭುಜಕೋಟಿಘಾತಇಭ್ಯುತ್ಥಾಹಂಸ್ಪರಾಯಾಕ್ರಮಾತ್ ||

ಟೀ|| ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನು ಭಾದ್ರಪದ, ಆಶ್ವಿಜ, ಕಾರ್ತಿಕ, ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ, ಮಾರ್ಗಶಿರ, ಪುಷ್ಯ, ಮಾಘ, ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ, ಫಾಲ್ಗುಣ, ಚೈತ್ರ, ವೈಶಾಖ ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಅಷಾಢ, ಶ್ರಾವಣ ಈ ಮೂರು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಶಿರಸ್ಸಾಗಿಯೂ ಮಲಗಿರುವನಾದುದ ರಿಂದ ಆಯಾ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನ ಸ್ಥಿತಿ ದ್ವಾರನಿರ್ಣಯ ಹೇಳಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ನ್ನನುಸರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನು ವೃಷಭ, ಮೇಷ, ತುಲಾ, ಈ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣ ಮುಖವಾಗಲಿ ಉತ್ತರ ಮುಖವಾಗಲಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಮುಖವಾಗಲಿ(ಮಾಡಬಹುದು. ಇತರ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿರುವಾಗ ಗೃಹವನ್ನು ಕಟ್ಟಬಾರದು. ಇನ್ನು ಆಯುವನ್ನನುಸರಿಸಿ ದ್ವಾರನಿರ್ಣಯ ಹೇಳಲು ಆಯನಾಧನವಂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಖುದ್ರವೂ ಅಗೆ ಲವೂ ಗುಣಾಕಾರಮಾಡಿ ಆ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಧ್ವಜಾದ್ವಾರಗಳಾಗುವುವು.

ಇದರ ಕ್ರಮ ಮುಂದೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಪೂರ್ವಾದಿಧ್ವಜಧೂಮಸಿಹ್ಯಶುನಕೋಕ್ಷಾಣಃಕರೇಭೋಷ್ಟ್ರ,
ಕಾಃ| ಧಾರ್ಧಸ್ತೃಪ್ರದೇಧ್ವಜೋಖಿಲಮುಖಪ್ರಾಗ್ಯಾಮ್ಯವಕ್ತುರೇ
ಗಜಃ | ಪ್ರಾಗಾಸ್ಯೋನ್ಮುಷಭೋವಿನಾರುಣಮುಖಿಸಿಹ್ಯಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾ
ಇಮೇ | ಧೂಮೋಗ್ನಿಶ್ಚಕೋಂತ್ಯಸ್ತುಭಿಗವಸ್ಯೋಷ್ಣೋಟ್ಟಪಲ್ಯಾಃ
ಖರತಃ ||

ಟೀ|| ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಾದಿ ಆಯಗಳು, ಬಲಿಷ್ಠಗಳಾಗಿ
ರುವವು, ಈ ಧ್ವಜಾದ್ಯಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ
ಮುಖ್ಯ ಗೃಹವಲ್ಲದೆ ಈ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಆಯಗಳುಳ್ಳ ಗೃಹಗಳಂ
ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಮುಂದೆಹೇಳಲ್ಪಡುವದು. ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಬಹುದು
(ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದ್ವಾರವಂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕ
ದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಲಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಿಕ್ಕಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು
ಆ ಯಾ ಯ ಸಂ ದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.) ಧ್ವಜಾ
ಯದ ಮನೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ದ್ವಾರವಿಡಬಹುದು. ಧ್ವಜಾಯಕ್ಕೆ
ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಸಿಹ್ಮಾಯಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಿಮ
ಕಡೆ ಮಿಕ್ಕ ಮೂರುಕಡೆಯೂ ದ್ವಾರವಂ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಶ್ಲೋ|| ಪ್ರಾಹ್ನಾಹ್ನಾಖಮಂತ್ಯವೈಶ್ವಶ್ಚಕುಳೀರಾಣಾಂಪ್ರಚೇತೋಮು
ಖಂ | ಜೂಕೋಪಾಂತ್ಯ ಗವಾಂಯಮಾಸ್ಯ ಮಬಲಾಯುಗೇಣಕಾ
ನಾಂಹಿತಃ | ಸೌಮ್ಯಾಸ್ಯಾಂಗೃಹಮಾದ್ಯಸಿಹ್ಯಧನುಷಾಮತ್ರೇಷ್ಟ್ರಕಾ
ಷ್ಠಾನನಂ | ಕ್ರತ್ವಾಪ್ತಾಸ್ಯಕುಬಜವಾಪ್ತವದನಂತತ್ತ್ವಾಮಾಸ್ಯನ್ಮುಷೇತ್ ||

ಟೀ|| ಮೀನ, ವೃಶ್ಚಿಕ, ಕರ್ಕಾಟಕ, ಈ ರಾಶಿಗಳವರು ಪೂರ್ವಮುಖ
ವಾಗಿಯೂ, ತುಲಾ, ಕುಂಭ, ವೃಷಭ, ಈ ರಾಶಿಗಳವರು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮು
ಖವಾಗಿಯೂ ಕನ್ಯಾ, ಮಿಥುನ, ಮಕರ, ಈ ರಾಶಿಗಳವರಿಗೆ ಪಶಿ ಮಾಭಿ
ಮುಖವೂ, ಮೇಷ, ಸಿಹ್ಯ, ಧನುಸ್ಸು, ಈ ರಾಶಿಗಳವರಿಗೆ ಉತ್ತರಾಭಿ
ಮುಖದ್ವಾರವೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವದು, ಈ ವ್ರಕಾರ ಮುಖದ್ವಾರಗಳ
ನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಾಗಲಿ
ಗೆನಾಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಮತ್ತು ಈ ದ್ವಾರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರ,

ಧಾನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಸುತ್ತು ಇರುವ ಗೃಹಗಳ ದ್ವಾರಕ್ಕೆ (ಕಾಲಾವೃತದಲ್ಲಿ)
ಶ್ಲೋ|| ಕೃತ್ವಾದಾನವಧಾಸ್ವನಿರ್ಮಿತಗೃಹಕ್ಷೇತ್ರಂನವಸ್ವೇವತದ್ವಾಗೇ
ಷ್ವರ್ಮುಖಾನ್ನವಪ್ರತಿದಿತಂ ಸಂಸ್ಥಾಪೃತತ್ಸದ್ಯಸು | ಮರ್ತ್ಯಾಸು
ತ್ಯಡತುಹ್ಯದಾಕವಿಗುರುಜ್ಞಾಂಶೇಷತಿಕ್ರುಮಾ | ದ್ವಾರಾಣಿ
ವಹ್ನಿರಂಕ್ಷಸಮರು ತೋಣಾದಿರ ವ್ಯಾಧಿಸು ||

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ೯ ಭಾಗಮಾಡಿ
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಮನೆಯೂ ಈಶಾನ್ಯಾದಿ ಅಗ್ನಿಕೋಣದವರಿಗೂ ವು
ತ್ತರ ಮನೆಯಾದರೆ ಅಗ್ನಿಯಾದಿ ನೈರುತ್ಯದವರಿಗೂ ಪೂರ್ವಗೃಹವಾದರೆ
ನೈಋತ್ಯ ಮೊದಲು ವಾಯುವ್ಯದವರಿಗೂ ದಕ್ಷಿಣಗೃಹವಾದರೆ ವಾಯವ್ಯ
ಮೊದಲು ಈಶಾನ್ಯದವರಿಗೂ ಒಂಭತ್ತು ಭಾಗಮಾಡಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನವಗ್ರ
ಹಗಳಂ ಬರೆದು ಶುಕ್ರನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಮನೆಗೂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಭಾಗ
ದಲ್ಲಿ ದೇವರಮನೆಗೂ ಬುಧನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಶುವುಗಳು ಕುದುರೆಗಳು
ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಮನೆಗಳಿಗೂ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ
ಮತ್ತು ವಕ್ಷಾಂತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಸರ್ವೇಷಾಮಧವಾಯಧಾರುಚಿಗೃಹವ್ಯಾರಾಣಿಕುರುಃಕವೇ
ರಾಚಾರ್ಯಸ್ಯಬುಧಸ್ಯವಾಪ್ರದಿತಂ ಭಾಗೇಸಮಸ್ತಾಲಯೇ | ಅಷ್ಟ
ಷ್ವಸ್ವಸುವಾ ತ್ರಿಷುಗೃಹೇ ಕಾಶ್ರೀಷು ಭಾಗೇಷು ತನ್ಮಥ್ಯೇನಾಧಿ
ಕವಾಮುಭಾಗಸಹಿತಂಧಾಮ್ನಃ ಕವಾಟಾಸ್ವಿತಂ ||

ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರ ೯ ಭಾಗಮಾಡಿ ದೇವಾದಿ ಗೃಹಗಳಿಗೆ
ಬುಧ, ಗುರು, ಶುಕ್ರ, ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ವುತ್ತಮವೆಂತಲೂ
ಅಥವಾ ಗೃಹಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ೮ ಭಾಗಮಾಡಿ ಕೇತುವೆಂಬಿಟ್ಟು ೮ ಗ್ರಹಗಳಂ
ಬರೆದು ಬುಧಾದಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾರವಿಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಅಥವಾ ಮನೆಯನ್ನು
೩ ಭಾಗಮಾಡಿ ಎಡಗಡೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲಿ
ಡಬಹುದೆಂತಲೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೃಹನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ಕದಗಳುಳ್ಳ ಬಾ
ಗಿಲುಗಳಂ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು,

ಶ್ಲೋ|| ಅಕಚಾಃಪಶ್ಚಿಸುದ್ವಾರೈಃಟಿವರ್ಗಃ ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರ | ಧನದೇ
ತಪವರ್ಗಾಚ ಯಶ್ಚಾರ್ವೇತು ಪಶ್ಚಿಮೇ ||

ಟೀ|| ಅಕಚ ಈ ವರ್ಗಧವರಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರವೂ ಟಿವರ್ಗದವರಿಗೆ ಪ

ಶ್ವಿಮ ದ್ವಾರವೂ ವೃತ್ತರದ್ವಾರವೂ ತವನ್ನದವರಿಗೆ ವೃತ್ತರ ಬಾಗಲೂ
ಯ-ಶ- ಈ ಎರಡು ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಾಗಲೂ
ಶುಭಕರವಾದದ್ದು.

ಚತುಕ್ಕಾಲೆ, ತ್ರಿಕಾಲೆ, ದ್ವಿಕಾಲೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ ದ್ವಾರನಿರ್ಣಯ

ಶ್ಲೋ || ಚತುಕ್ಕಾಲಾತ್ರಿಕಾಲಾನಾಂದ್ವಿಕಾಲಾನಾಂತುನಾಮುಖಂ |

ವಾಸ್ತು ದೋಷಂವಿನಾಕುರಾ್ಯದೇವದೋಷೋನ ಯುಜ್ಯತೆ ||

ಟೀ|| ಚತುಕ್ಕಾಲೆ, ತ್ರಿಕಾಲೆ, ದ್ವಿಕಾಲೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ ವಾಸ್ತುಪುರುಷನೆ
ನ್ನನುಸರಿಸಿ ದ್ವಾರವಂ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ
ಕ್ಷಣ ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವ
ಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ ಬರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ... ಎಳಮನೆ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ನತಿಭಾಗಂ ಗೃಹಂಕುರಾತ್ಪಶ್ಚಿಮೇಯಾಮ್ಯಸಂಚಕಂತ್ರಿ |

ಭಾಗಂಚೋತ್ತರಿ ಪೂರ್ವೆ ಶೇಷಂ ದ್ವಾರಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ||

ಟೀ|| ಮನೆಯ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಭಾಗಮಾಡಿ ಮೂಡಲ ಬಾ
ಗಿಲಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣಕಡೆ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಉತ್ತರದ ಕಡೆ ೫ ಭಾಗಗ
ಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ೪ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರವಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣಕಡೆ ೫
ಭಾಗಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ೬ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರದ ಬಾಗಿಲಾದರೆ ಪಶ್ಚಿ
ಮ ಕಡೆ ೫ ಭಾಗಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ೬ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ದಕ್ಷಿಣಬಾಗಿಲಾ
ದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ೩ ಭಾಗಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ೪ ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಒಳಮ
ನೆ ಬಾಗಿಲಿಡುವದು ಶುಭಕರವು. ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕು (ಮೂಡಲಬಾಗಿಲು
ಗಳ) ದ್ವಾರಗಳಿಗೆ ಭಾಗ ಕ್ರಮ.

ಶ್ಲೋ|| ಅಷ್ಟಾವಷ್ಟಾವೃತ್ತಿದಿಶಂತ್ವಾರಾಣಾಮಪಿಕಲ್ಪಯೇತ್ | ಹಾ

ನಿರ್ನಿಷ್ಟತ್ವಸುಧಾರ್ಷಿರ್ನೃಪಪೂಜಾಮಹಾಧನಂ | ಅತಿಶೋಕಮತಿ

ಕ್ರೋಧಭೀತಿರ್ದಿಶಿಶಚೇಪತೇಃ ||

ಟೀ|| ಈ ಶ್ಲೋಕದ ತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ಕಾಲಾಮೃತದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮೇ
ಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಭಾಗಕ್ಕೂ ಗುಣದೋಷಗಳಂ ತಿಳಿಸುವುದ
ರಿಂದ ಪುನಃ ಬರಿಯ್ತುಲಾಯಿತು. ಮನೆಯಮೂಡಲು ಕಡೆಯ ಗೋಡೆ

ಯನ್ನು ಲ ಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಪ್ರತಿಭಾಗಕ್ಕೂ ಫಲ, ೪ಕ್ಕೆ ಹಾನಿ, ೨ಕ್ಕೆ ದುರ್ದೈವ, ೩ಕ್ಕೆ ದ್ರವ್ಯಲಾಭ, ೪ಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಧನ, ೬ಕ್ಕೆ ಬಹಳಶೋಕ, ೭ಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕ್ರೋಧ ಲಕ್ಕೆ ಭಯ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪೂರ್ವದ್ವಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವದು.

ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರಕ್ಕೆ.

ಶ್ಲೋ|| ನಿರ್ಧನಂಬಂಧನಂಭೀತಿರರ್ಧಾಪ್ತರ್ಧಾನ್ಯವರ್ಧನಂ|ಅನಾ
ತಂಕಂವ್ಯಾಧಿಭಯಂನಿಷ್ಕತ್ವಂದಕ್ಷಿಣಾದಿಶಿ ||

ಟೀ|| ದಕ್ಷಿಣದಕಡೆ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಲ ಭಾಗ ಮಾಡಲಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಾಗದ ಫಲ ೧ಕ್ಕೆ ಮರಣ, (ನಿರ್ಧನಂಬಂಧನಂ ಪಾಠಾಂತರದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯಲಾಭ) ೨ಕ್ಕೆ ಕಾಠಾಗೃಹಾದಿ ಬಂಧನಪ್ರಾಪ್ತಿ, ೩ಕ್ಕೆ ಭಯ, ೪ಕ್ಕೆ ಧನಸಂಪತ್ತು ೫ಕ್ಕೆ ಧಾನ್ಯವೃದ್ಧಿ, ೬ಕ್ಕೆ ನಿರ್ಭಯ, ೭ಕ್ಕೆ ರೋಗಭೀತಿ, ೮ಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕತ್ವ, ಈರೀತಿ ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವದು.

ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರಕ್ಕೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಪುತ್ರಹಾನಿಶ್ಚತೃವೃದ್ಧಿರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಾಪ್ತಿರ್ಧನಾಗಮಂ |
ಸೌಭಾಗ್ಯಮತಿದೌರ್ಭಾಗ್ಯದುಃಖಂಶೋಕಂಚಪಶ್ಚಿಮೇ ||

ಟೀ|| ಪಶ್ಚಿಮಕಡೆ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನೈಋತ್ಯದಿಂದಾ ವಾಯವ್ಯದವರಿಗೂ ಲ ಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ, ೧ಕ್ಕೆ ಪುತ್ರನಾಶನವು, ೨ಕ್ಕೆ ಶತ್ರುವೃದ್ಧಿಯೂ ೩ಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತು, ೪ಕ್ಕೆ ದ್ರವ್ಯಲಾಭ, ೫ಕ್ಕೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ೬ಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬಡತನ, ೭ಕ್ಕೆ ದುಃಖ ಲಕ್ಕೆ ಶೋಕ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಫಲ ತಿಳಿಯುವದು.

ಉತ್ತರದ್ವಾರಕ್ಕೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಕಳತ್ರನಿಂದಾನಿಷ್ಕತ್ವಂಹಾನಿರ್ಧಾನ್ಯಧನಾಗಮಃ | ಸಂಪ
ದ್ವೈವದ್ವಿರ್ಮಹಾಭೀತಿರಾಮಯಂಚೋತ್ತರಾದಿಶಿ ||

ಟೀ|| ಉತ್ತರದ ಕಡೆಗೋಡೆಯನ್ನು ವಾಯವ್ಯದಿಂದ ಈಶಾನ್ಯದವರಿಗೂ ಲ ಭಾಗಮಾಡಿ ೧ಕ್ಕೆ ಭಾರ್ಯಾನವಾದ, ೨ಕ್ಕೆ ಬಲಹೀನ, ೩ಕ್ಕೆ ಕೇಡು, ೪ಕ್ಕೆ ಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಿ, ೫ಕ್ಕೆ ಧನವೃದ್ಧಿ, ೬ಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತು, ೭ಕ್ಕೆ ಭಯ, ೮ಕ್ಕೆ ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ತರದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಫಲ ತಿಳಿಯುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಅತ್ಯುಚ್ರಯಂಚೋರಭಯಮತಿಹ್ರಸ್ವಂಕ್ಷುಧಾಭಯಂ|ಚ
ತುಷ್ಪಷ್ಟಮಿಂಗುಳೋತ್ಸೇಧಂಚತುಸ್ತಿಂಶೇತು ವಿಸ್ತರಂ ||

ಟೀ|| ತಲೆಬಾಗಲು ಬಹಳ ಉದ್ದವಾದರೆ ಚೋರಭಯ ಪುಂಟಾಗುವದು
ಬಹಳ ಗಿಡ್ಡಾದರೆ ದರಿವ್ರವುಂಟಾಗುವದು, ಅದುದರಿಂದ ೬೪ ಅಂಗುಲ
ಗಿಳ ಉದ್ದವೂ ೩೪ ಅಂಗುಲಗಳ ಅಗಲವೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ಉನ್ನೇಫನವಭಾಗಂ ಸ್ಯಾದ್ವಿಸ್ತಾರಂ ಪಂಚಭಾಗಕಂ | ದ್ವಾ
ರಾಣಾಮುಖಸರ್ವೇಷಾಂ ದ್ವಾರಬಂಧಂ ಪ್ರಮಾಣತಃ ||

ಟೀ || ನಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ದ್ವಾರಗಳಿಗೂ ೯ ಭಾಗ ಉದ್ದವೂ ೫ ಭಾಗ
ಗ ಅಗಲವೂ ಮಾಡಲಾಗಿ ಕುಭಕರವಾಗುವುದು.

ಶ್ಲೋ|| ದ್ವಾರಾಯತಂದ್ವಿಭಾಗಂ ಸ್ಯಾದ್ವಿಸ್ತಾರಂ ಚೈಕಭಾಗಕಂ | ದ್ವಾ
ರಮಾನಮಿದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ದ್ವಾರಬಂಧಂ ಪ್ರಮಾಣತಃ ||

ಟೀ ದ್ವಾರದವುದ್ದ ಯೆರಡುಭಾಗವೂ, ಅಗಲ ಒಂದು ಭಾಗವೂ ಈ ಪ್ರಕಾರ
ರ ಪ್ರಮಾಣಾಂತರವುಂಟು.

ಶ್ಲೋ|| ಏಕಾದಶೋಭ್ರಯಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವಿಸ್ತಾರಂ ಪಂಚಭಾಗತಃ |
ಸರ್ವೇಷಾಂ ದ್ವಾರಮಾನಂಜಗಾರ್ಗೇಯವಚನಂತಥಾ ||

ಟೀ|| ಹನ್ನೊಂದು ಭಾಗ ಉದ್ದವೂ ಐದುಭಾಗ ಅಗಲವೂ ಉಂಟಾದ
ದ್ವಾರಬಂಧವು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಗಲವಾದೆಂದು ಗಾರ್ಗೇಯ ವಚನ.

ಶ್ಲೋ|| ಸ್ವಾಕ್ಷತ್ರಿಮುಮುಖೇಗೇಹೇಕವಾಟೀ ದಕ್ಷಿಣೇತಥಾ | ಯಾವ್ಯೋ
ತ್ತರಮುಖೇಗೇಹೇವಶ್ಚಿಮೇತುಕವಾಟಿಕಂ ||

ಟೀ || ಪೂರ್ವಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿ ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಇ
ರುವ ದ್ವಾರಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಾಭಿಮುಖವುಳ್ಳ
ದ್ವಾರಗಳಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕವಾಟಿ (ಕದವನ್ನು) ಇಡಿಸಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ಏಕಖಂಡಂ ಭವೇದ್ಗ್ರಾಜ್ಯಂ ದ್ವಿಖಂಡಂ ವಿತ್ತನಾಶನಂ | ತ್ರಿ
ಖಂಡಂ ರಾಜ್ಯವೃದ್ಧಿಂ ಚ ಚತುಃಖಂಡಂ ದರಿದ್ರತಾಂ | ಪಂಚಸಪ್ತಭ
ವೇದ್ರಾಜ್ಯಂ ಕವಾಟಂ ಸ್ಥಾಪಯೇದ್ಗೃಹೇ ||

ಟೀ|| ಕದವು ಒಂದೇ ಹಲಿಗೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಯೆರಡು ಹಲಿಗೆಗೆ
ಳಾಗಿದರೆ ಧನನಾಶನವನ್ನು, ಮೂರು ಹಲಿಗೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯವೃದ್ಧಿ
ಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಖಂಡಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ದರಿದ್ರವನ್ನು ಐದು, ಏಳು ಖಂಡಗ

ಳಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಣ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವದು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿದು ಕದಕ್ಕೆ ಹಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಬೇಕು.

ಕವಾಟಗಳನ್ನಿಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಕಾಲ.

ಶ್ಲೋ|| ರೋಹಿಣೀರೇವತೀಸೌಮ್ಯಮನೂರಾಧಾಪುನರ್ದಸೂ| ತಿಷ್ಠಂ ಚವುತ್ರಂ ಮೂಲಿಕವಾಟಸ್ಥಾಪನೇಶುಭಂ ||

ಟೀ|| ರೋಹಿಣೀ, ರೇವತೀ, ಮೃಗಶಿರ ಅನೂರಾಧ, ಪುನರ್ದಸು, ಪುಷ್ಯಮಿ, ಉತ್ತರಾ, ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ, ಉತ್ತರಾಷಾಢ, ಮೂಲ, ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕದಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆ ಶುಭಕರವು.

ಶ್ಲೋ|| ಚರೇಸ್ಥಿರೇಚನಕ್ಷತ್ರೇಬುಧಶುಕ್ರದಿನೇಯುತೇಶುಭೇಕವಾಟಿ ಯೋಗಸ್ಯಾದ್ವಿಸ್ವಭಾವೋದಯೇಗೃಹೇ | ದ್ವಾರಬಂಧಂತುಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯಂಸ್ಥಿರರಾಶಿ ಶುಭೋದಯೇ | ಬಂಧನಂದ್ವಿಶೋರೇತು ನಿಕ್ಷಿಪೇ ದ್ವಾಸ್ತು ಕೋವಿದಾಃ ||

ಟೀ|| ಚರಸ್ಥಿರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂದರೆ ರೋಹಿಣಿ, ಉತ್ತರ, ಉತ್ತರಾಷಾಢ, ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ, ಈ ಸ್ಥಿರನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಾತಿ ಪುನರ್ದಸೂ, ಶ್ರವಣ, ಧನಿಷ್ಠೆ, ಶತಭಿಷಕ್, ಈ ಚರನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬುಧ, ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಗ್ನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರಿರುವಾಗಲೂ ಕದಗಳನ್ನಿಡುವದು ಶುಭಕರವು, ಸ್ಥಿರ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭಗ್ರಹಗಳು ವಾಗೆ ದ್ವಾರಬಂಧವೆತ್ತುವದಕ್ಕೂ, ದ್ವಿಸ್ವಭಾವ ಲಗ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಲು ಜೋಡಿಸುವದಕ್ಕೂ ಖಚ್ಛೇದು.

ಇದಿರು ಬಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಖಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಎಕಾಯವ್ಯಯಗೇಗೇಹಕುರ್ಯಾದ್ವಾರಾಣಿಸಂಮುಖಂ| ಪೃಥಗಾಯಾತ್ಯಭವನೇ ಪ್ರತಿಹಾರಂನಸಂಮುಖಂ ||

ಟೀ|| ಅಯವ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುವ ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ವಾಸ್ತುವಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇದಿರುಬದರಾಗಿ ದಾರಗಳಿಡಬಹುದು. ಬೇರೆ ಆದರೆ ಇಡಕೂಡದು. ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾದರೆ ದೋಗವು, ಕಲಹವೂ, ಹಾನಿಯೂ ವುಂಟಾಗುವದು ಮತ್ತು ಗೋಡೆಯ ಮೂಲೆ ನೊದಲಾದವಕ್ಕೆ ಇದಿರಾಗಿ ಧ್ವಾರವಿಡಕ್ಕೂಡದೆಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತಾರ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಕೋಣಧ್ವಜ್ಞನುಕೂಪ ಕರ್ದಮತರುದ್ವಾಸ್ತುಂಭದೇವೈಕ್ಷಿ

ತಂ | ಸದ್ವ್ಯಾಚ್ಯದ್ವಿಗುಣಾಧಿಕಾಂತರಭವೇಭೇದೇನದೋಷಃಕಿಲ ||

ಟೀ|| ಅಂದರೆ,-ಗೋಡೆಮೂಲೆ, ಹಾದಿ, ಬೀಸುವಕಲ್ಲು, ಕುಂಬಾರಚಕ್ರ, ಮೊದಲಾದ್ದು, ಭಾವಿ ನ್ನಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಇರುವ ಕೆಸರು, ಮರ, ಬಾಗಲು, ಸ್ತಂಭ, ದೈವದೃಷ್ಟಿ, ಅಂದರೆ-ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಇದಿರು ಇಲ್ಲದೆ ಶಿವನಿಗೆ ಪುರೋದಷ್ಟಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಪಶ್ಚಾದ್ವ್ಯಾಷ್ಟಿಯೂ, ಉಂಟಾಗುವದು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ವ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಥಾವುಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಬಾಗಿಲನ್ನಿಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಇಡಬೇಕಾದರೆ, ಮನೆಯ ಉದ್ದ ಅಳತೆಗೆ ಎರಡರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂತರವಿದ್ದರೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಇದೇ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಮಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಮಾರ್ಗತರುಕೋಣಕೂಪಭ್ರಮವಿದ್ಧ ಮಶುಭದಂದ್ವಾರ |
ಸದ್ವ್ಯಾಚ್ಯದ್ವಿಗುಣಾಂತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಭೂಮಿನದೋಷಾಯ ||
ಕಾತ್ಯಾಯನಗೃಹ್ಯಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ||ಶ್ಲೋ|| ವಿದ್ಧಂಕೂಪತರುಸ್ತಂ
ಭಪಧಜುಷಂ ಕೈಸ್ಸದ್ವ್ಯವತ್ತೀತದ್ವಾರಮಶುಭಂಪ್ರೋಕ್ತ ಮತ್ಯುಚ್ಚಂ
ನೀಚಮೆವಚ ||

ಈ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅರ್ಥವೂ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಗೃಹೇಸ್ಯವಾಮೇಯಾಮೈಚಪ್ರತ್ಯೈಕಂನಿರ್ವಿತಂ ಗೃಹಂ |
ಸ್ತಂಭಶಾಲಂವಿನಾಕುರ್ಯಾತ್ ವಕ್ರಸ್ತಂಭಂವಿನಾಶನಂ || ವಾಮದ
ಕ್ಷೇಣವೇದಸ್ತು ಮಿಧೈರೇವಂವಿನಿಶ್ಚಿತಃ ||

ಟೀ|| ಒಂದೇ ನಿವೇಶನದ ಕಟ್ಟಡ ಪ್ರಧಾನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಟ್ಟುವ ಮನೆಗಳ ಸ್ತಂಭಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಶೂಲೆ ಆಗುವಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಬಾರದು.

ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಲಗ್ನದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಗೃಹಗಳಿಗೆ ಆಯುಸ್ಸು.

ಶ್ಲೋ|| ಬುಧೇಲಗ್ನಗತೇಚಂದ್ರೇಮಧ್ಯಾಹ್ನೇವಿಭೇಸ್ತು | ಶುಭಯೋ
ಗಸ್ತ ಮಾಖ್ಯಾತಆಯುಷ್ಯಂಚತಾಬ್ದಕಂ ||

ಟೀ|| ಬುಧನು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ಚಂದ್ರನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೂ, ಶನಿಯು ಅಸ್ತಗತನಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಈ ಶುಭಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಮನೆ ನೂರುವರುಷ ಬಾಳುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಚಂದ್ರೇಲಗ್ನೇಚಪುತ್ರೇಚಮಧ್ಯಾಹ್ನೇಸ್ತು ಮಾಯೇಬುಧೇ||ಆಷ್ಠಾ
ಶತಾಬ್ದಾ ಯೋಗೇನಪ್ರೋಕ್ತ ಮಾಯುರ್ಮುನಿಸೀಭಃ ||

ಟೀ|| ಚಂದ್ರನು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿದ್ದು, ಶನಿಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿದ್ದು ಬುಧನು ಅಸ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಎಂಟುನೂರು ವರ್ಷಬಾಳುವದು. ಮತ್ತು ಕಾಲಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿ—ಶ್ಲೋ|| ಲಗ್ನೇಕರ್ಮಟೀಕೇಯದಾಗುರುದಿನೇಜೀವೇಂದು ಸಂಸ್ಕೇಧವಾ ನಿರ್ಮಾಣೇಭವನೇಪಿಚಾತಪುರುಷೋರಾಜಾಭವೇತ್ಸರ್ವದಾ || ಲಗ್ನೇಜಾಪಗೃಹೇರ್ಯುಷೇಗುರುದಿನೇಶುಕ್ರಾರ್ಯಸಂಸ್ಕೇತದಾ | ನಿರ್ಮಾಣೇ ಭವನೇಪಿಚಾತಪುರುಷೋಭೂಪೋಥವಾತತ್ಸಮಃ || ಅಂದರೆ—ಗುರುವಾರ ದಲ್ಲಿ ಗುರುಚಂದ್ರರಿಂದ ಕರ್ಕಾಟಕ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಬದುಕಿರುವ ವರ್ಷಂತರವೂ ರಾಜನಾಗಿರುವನು. ಶ್ಲೋ|| ಆಯುಷ್ಯಂತತವರ್ಷ ಮಿಜ್ಞಸಹಿತೇ ತದ್ವಚ್ಚ ಶುಕ್ರಾನ್ವಿತೇ ತಸ್ಯಾರ್ಧಂ ಬುಧಸಂಯುತೇ | ಸುಬಲಿಧಿಸ್ಸಾಮ್ಯೈಸ್ತ್ರಿಭಿಸಂಯುತೇ | ಲಗ್ನೇ ನಿರ್ಮಿತ ಸದ್ಗುಣ ಸ್ತುಬಹ ಸ್ತುಂವತ್ಸರಾಸ್ವಸ್ಯ ಶ್ವಭಾಸ್ತದ್ವೇಹೇ ವಸತೋನರಸತ್ವ ಬಹವೋ ಭೋಗಾಭವೇಯುಸ್ಸದಾ || ಗುರು ಶುಕ್ರರು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಬುಧನು ಲಗ್ನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆ ೫೦ ವರುಷಗಳೂ ಸ್ಥಾನಾದಿ ಬಲಯುಕ್ತರಾದ ಈ ಶುಭಗೃಹಗಳ ಮೂವರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯು ನೂರುವರ್ಷಗಳಿಗೆಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬಾಳುವದಲ್ಲದೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಂಗಳ ಭೋಗಗಳುಂಟಾಗುವವು.

ವಾ ಟ ಲ ಕ್ಷ ಣ,

ಶ್ಲೋ|| ಪಾಂಚಾಲವೈದೇಹಕೇ ಕೌರವಾಖ್ಯಂರಾಜಕನ್ಯಕಂ ಮಾಗಧ ಶೂರಸೇನಂ | ತಥಾಚಗಾಂಧಾರಮಂತ್ರಿಕಾಖ್ಯಮಿತ್ಯಷ್ಟಕಂಚೈವ ಗೃಹಪ್ರಮಾಣಂ ||

ಟೀ || ಪಾಂಚಾಲ, ವೈದೇಹ, ರಾಜಕನ್ಯಕ, ಮಾಗಧ, ಶೂರಸೇನ, ಗಾಂಧಾರ, ಅಂತ್ರಿ, ಎಂಬದಾಗಿ ೮ ವಿಧವಾಗಿ ಗೃಹಭೇದಗಳಿರುವವು, ಶ್ಲೋ|| ಗೃಹವಿಸ್ತಾರಕಂಸೂತ್ರಂಚತುಷ್ಟೃತ್ವಾಪ್ರಯತ್ನತಃ|ತತ್ತ್ವೈಕೇಸಮಾಯುಜ್ಯಮಧ್ಯಮುಧುಪ್ರಯತ್ನತಃ||ತದುಭಯಪ್ರಮಾಣೇ ನನ್ಲವಂಪಾಂಚಾಲಮುಚ್ಯತೇ | ಸಾರ್ಥದ್ವಯಾಂಗುಳಂತಸ್ಮಾದಿಕ್ವೈಕ ಮಧಿಕಂಕುರು | ವೈದೇಹಕೌರವಂ ಚೈವರಾಜನ್ಯಮಗಧಂತಧಾ | ಶೂರಸೇನಂಚಗಾಂಧಾರಂ ಪ್ಲವಂಚಾನಂತಿಕಂತಧಾ |ಸರ್ವಮೇಕತ,

ಸಂಯುಕ್ತಂ ಸಾರ್ಥಸಪ್ತದಶಾಂಗುಳಂ || ಪ್ಲವಪ್ರಮಾಣಕಂಪ್ರಾ
ಹಕೌನಕೋಮುನಿವುಂಗನಃ ||

ಟೀ | ಮನೆಯ ವಿಸ್ತಾರದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗ ಮಾಡಿ
ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕೂಡಿ ಆ ಸೂತ್ರದ ಎರಡು ಕೊನೆಗೂ ಎರಡು
ಕಡೆ ಗೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರವನ್ನು
ಎತ್ತಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವೋ ಅದು ಪಾಂಚಾಲನೆಂತಲೂ ಅದರಮೇಲೆ
ಅ|| ಅಂಗುಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ವೈದೇಹವಾಟವು ಅದರಮೇಲೆ ಅ|| ಅಂಗುಳ
ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಕೌರವವಾಟವು ಅದರ ಮೇಲೆ ಅ|| ಅಂಗುಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ
ರಾಜನ್ಯವಾಟವು ಅದರಮೇಲೆ ಅ|| ಅಂಗುಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಮಾಗಧವಾಟವು
ಅದರಮೇಲೆ ಅ|| ಅಂಗುಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಶೂರಸೇನವಾಟವು ಅದರಮೇಲೆ ಅ||
ಅಂಗುಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಗಾಂಧಾರವಾಟವು, ಅದರಮೇಲೆ ಅ|| ಅಂಗುಳ ಹೆಚ್ಚಿ
ಸಿದರೆ ಅವಂತಿವಾಟವು, ಆಗುವದು ಈ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಅಂಗುಳಗಳೆಲ್ಲಾ ೧೭||
ಆಗುವದು.

ಈ ವಾ ಟ ಗ ಳ ಗೆ ಪ್ರ ಯೋ ಜ ನ,

ಶ್ಲೋ|| ದೇವಾಗಾರೇಷ್ಟ್ವಂತಿಸ್ತಾಧ್ವಾಂಧಾರಂಹಸ್ತಿನಾಂತಥಾ|ಶೂರ
ಸೇನಂಸೃಪಾಣಾಂಚದ್ವಿಜಾನಾಂಮಾಗಧಂತಥಾ | ಕೌರವ್ಯಂವೈಶ್ವ
ಜಾತೇಸ್ತು ಶೂದ್ರೈವೈದೇಹಿಕಂ ತಥಾ. | ಪಾಂಚಾಲಕಂಪ್ರಾಕೃತಸ
ಕೌರವಂ ಸರ್ವಜಾತಿಷು ||

ಟೀ|| ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಅವಂತಿವಾಟವೂ ಗಜಕಾಲಿಗೆ ಗಾಂಧಾರ
ವಾಟವೂ, ರಾಜರಿಗೆ ಶೂರಸೇನವಾಟವೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾಗಧವಾಟವೂ,
ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಕೌರವವಾಟವೂ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ವೈದೇಹವಾಟವೂ, ಸಂಕರಜಾತಿಗೆ
ಪಾಂಚಾಲವಾಟವೂ, ಯೆಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗೂ ಕೌರವ್ಯವಾಟವೂ ಶುಭಕರ
ವಾಗಿರುವದು.

ಅಂ ಗು ಲಾ ದಿ ಪ್ರ ಮಾ ಣ ವು,

ಶ್ಲೋ|| ಜಾಲಾಂತರಗತೇಭಾನಾಂತಃಪ್ರೀತ್ಯಾಧ್ಯತ್ಯತೇಕಣಃ || ಪರಮಾ
ಣುಸ್ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮತ್ವಾದ್ಭಾವಗ್ರಾಹ್ಯೋನಚಕ್ಷುಷಾ | ತೇತ್ಯಷ್ಟಾತ್ರಸ
ಸರೀಣುಶ್ಚರಧರೇಣುಸ್ತದಷ್ಟಕಂ | ತದಷ್ಟಕಂತುಲಾಗ್ರಂನಾಧ್ಯವೇಲ್ಲೀ

ಕ್ಷಾತದಷ್ಟಕಂ | ಅಷ್ಟಾಲೀಕ್ಷಾ ಭವೇದ್ಯಾಕಂತದಷ್ಟಾಯವಯಾರಿ
ತಕ್ರಿ | ಅಗುಲಂತದ್ಯವಾಶ್ವಾಷ್ಟಪಾದೋರತೃಷ್ಟದಂಗುಳಃ | ದೇ
ವಿತಸ್ತಿರರತೃಸ್ತ್ಯಾದಿಸ್ತದ್ವಾದಕಾಂಗುಳಃ | ಚತುರ್ದಶಸ್ತಿಃ
ಕಿಷ್ಕುಸ್ತ್ಯಾದ್ವಿಕಿಷ್ಕಾಧನುರಚ್ಯತೇ | ಧನುಸ್ಸಹಸ್ರಂ ಕೋಶಂ
ಸಾಧ್ಯವ್ಯೂತಿವಿಗುಣಂಚತತ್ ಗವ್ಯಾಯಶ್ಚತಸ್ತಸ್ಮಾಯೋಜನಂ
ಪರಿಭಾಷಿತಂ | ಅಷ್ಟಾಧನುಸ್ಸಹಸ್ರಾಣಿಯೋಜನಂಪ್ರೋಚ್ಯತೇ
ಬುಧೈಃ ||

ಟೀ|| ಸೂರ್ಯನು | ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರೇಣುಗಳಿಗೆ
ಕಣಗಳೆಂದು ಹೆಸರು, ಆ ಪರಮಾಣುವುಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಾ ಭಾವಿಸತ
ಕ್ಕವೆ ಹೊರ್ತು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲಶಕ್ಯವು ಆ ಪರಮಾಣುಗಳು ಆ ಆದರೆ
ತುಲಾಗ್ರ, ಅವು ಆ ಆದರೆ ಲೀಕ್ಷಿ, ಅವು ಆ ಆದರೆ ಯೂಕ, ಅವು ಆ ಆದರೆ
ಯವ, ಅವು ಆ ಆದರೆ ಅಂಗುಲ ಅವು ೬ ಆದರೆ ಅರಶ್ಚಿಯ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ
ಒಂದುಭಾಗ ಅಂದರೆ, ಒಂದು ರಶ್ಮಿಗೆ ೨೪ ಅಂಗುಳ ಎರಡು ವಿತಸ್ತಿಗಳು
ವಂದುರಶ್ಮಿಗೆ ೧೨ ಅಂಗುಳ ಒಂದು ವಿತಸ್ತಿ ಅವು ೪ ಆದರೆ ಕಿಷ್ಕುವು ಅವು
೨ ಧನಸ್ಸು ಇವು ೧೦೦೦ಕ್ಕೆ ಕೋಶ ಅವು ೨ ಆದರೆ ಗವ್ಯೂತಿ ಅವು ೪ ಯೋ
ಜನ ೮೦೦೦ ಧನುಸ್ಸುಗಳು ಒಂದು ಯೋಜನ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಳತೆಯನ್ನು
ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಹ ಸ್ತ ಕ ಲ ಕ್ಷ ಣಂ.

ಶ್ಲೋ|| ಅಧಹಸ್ತಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮವಾಸ್ತುವಿಧಾನತಃ | ಶಾನ
ಕಾದಿಋಷಿಪ್ರೋಕ್ತಂಶೀರ್ಷಾದ್ಯಾಪಾರಮಾನಕಂ | ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನಾದಿಕೇ
ಶಾಂತಂಷಟ್ಪಿಂಶದ್ವಿಪ್ರಹಯಸ್ತಧಾ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನಾದಿಪಾದಾಂತಂ
ದ್ವುಣ್ಯಂವಿಪ್ರಹಮುಚ್ಯತೇ | ಉಭಯೋರ್ಗಣ್ಯಮಾನೇನವಿಪ್ರಹಯಃಪ್ತಿ
ದ್ವಿಸಪ್ತತಿಃ | ನಿಯೋಗಮಂಗಭಾಗೇನತತ್ತನ್ಯಾನಕ್ರಮಾತ್ರಧಾ |
ನಿಯೋಜಾಷ್ಟಾವಿಪ್ರಹಯಶ್ಚ ಕಂಠವಾಳಂ ದ್ವಯಂತಧಾ | ಕಂಠರಾದಿ
ಸ್ತನಾಂತಂಚಮುಖತಾಳಸಮಾಯುತಂ | ಸ್ಥನಾಂತಾನ್ನಾಭದೇ
ಶಾಂತಮಷ್ಟಾಚವಿಪ್ರಹಯಸ್ಪೃತಾಃ | ಬ್ರಹ್ಮಾಂಗೇಷ್ಟಾವಿಪ್ರಹಯ
ಸ್ಪೃಶ್ಯಬ್ರಹ್ಮಮೂಲೇದ್ವಿಭಾಗಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಮೂಲಾಜ್ಞಾನುದೇಶಂಭಾ
ಗಾಷ್ಟೋಡಶಸಮೃತಾಃ | ಭಾಗದ್ವಯಂತುಜಂಘಾಗ್ರಂಜಂಘಾಮಾ

ನಂತುಷೋಡಶ | ವ್ರಿಹದ್ವಯೇತುತತ್ಪಾದಂಹಸ್ತ ಕಂಧ್ಯಸ್ವರೂಪಕಂ ||
 ಟೀ || ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಆಯಾ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ
 ಹಸ್ತಕಂಬಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ಸ್ವರೂಪವಂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ
 ೭೨ ಯವೆಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಕಂಬಿಯ ಶಿರಸ್ಸು ಮೊದಲು ಪಾದದನಿರಿವಗೂ
 ಹಂಚಿದರೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಳ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕೇಶಗಳ ಪರ್ಯಂತವೂ ೩೬
 ಯವೆಗಳು ಪಾದಗಳವರಿಗೂ ೩೬ ಅಂತು ೭೨ ಯವೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಹೇಗೆಂ
 ದರೆ—೮ ಯವೆಗಳು ಮುಖವೂ ೨ ಕೊರಳು, ಅದುದರಿಂದ ಸ್ತನಪರ್ಯಂತವೂ
 ೮ ಅದರಿಂದಾ ನಾಭಿವರಿವಿಗೂ ೮ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಗವಾದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
 ೮ ಮಧ್ಯಮೂಲದಲ್ಲಿ ೨ ತೆವಿಡೆಗಳು ೧೬ ಮೋಣಕಾಲುಗಳು ೨ ಕಣ ಕಾಲು
 ಗಳು ೧೬ ವಾದಗಳು ೨ ಈ ಪ್ರಕಾರ ೫೨ ಯವೆಗಳನ್ನು ಹಸ್ತಕಂಬಿಯ
 ಅಂಗಗಳನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಹಸ್ತಕಂಬಿಯ ಅಂಗಾದಿ ದೇವತೆಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಅಂಗಾದಿದೇವತಾಃಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮುಖವಾಸೀ ಸದಾಶಿವಃ |
 ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲೇಕಂರಂಸ್ತನಮಧ್ಯೈರ್ದೇವತಾ | ಕುಕ್ಷಿಮಧ್ಯತದಾ
 ವಿಷ್ಣುರ್ದಿಶ್ಯಕರ್ಮಾಪ್ರಜಾಪತಿಃ| ಜಾನುಮಧ್ಯೈತದಾಶಕ್ತಿರ್ಜಂಘಾ
 ಗ್ರೀಬ್ರಹ್ಮದೇವತಾ | ಎವಂತಚ್ಚಪ್ರಕಾರೇಣ ಮೂಲೈಗ್ರಂಥೇವಿಧೀ
 ಯತೆ ||

ಟೀ|| ಹಸ್ತಕಂಬಿಯ ಅಂಗಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಮುಖ
 ದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನೂ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ
 ನೂ, ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವೂ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೂ, ಪ್ರಜಾಪತಿಯೂ, ಜಾನು
 ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯೂ, ಕಣಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯುದೇವರೂ ತೊಡೆಗಳಲ್ಲಿ
 ಭೇತಾಳನೂ, ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹಸ್ತಕಂಬಿ ಅಂಗಾದಿ
 ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಹಸ್ತಕಂಬಿಯ ಭೇದಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಲೋಹಂಚಖಾದಿರಂಚೈವ ಶ್ರೀಗಂಧಂವೇಣುಚಂದನೌ | ನಿ
 ಮೂಯಕಂಧ್ಯಮೂಲಾಗ್ರಂವಿಸ್ತಾರಾಂಗುಲಮಾಸಕಂ| ತದೇರ್ಧಂ
 ಭೂಷಣಂಚೈವ ಚತುರ್ವಿಂಶಾಂಗುಲೋನ್ನತಂ | ಮೂಲೈಚಾಗ್ರಿತ
 ಥಾಮಧ್ಯೇ ಹೇಮಸೂತ್ರ ತ್ರಿಬಂಧನಂ | ಅಥವಾತತು ಬಂಧಂಚ

ಅಷ್ಟಗಂಧಾನುಲೇಪನಂ | ಗಂಧಪುಷ್ಪಾಕ್ಷತ್ಯೈರ್ಧೂಮೈರ್ನೈವೇದ್ಯೈಃ
ಶ್ವಯಧಾವಿಧಿ | ವಾಸ್ತುದೇವೇಶವಿಘ್ನೇಶವಿಶ್ವಕರ್ಮಾದಿವತಾಃ |
ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾಪ್ರಯತ್ನೇನಕಂಢ್ವವೂಜಾವಿಧಿಕ್ರಮಾತ್ | ಹಸ್ತಲಕ್ಷ್ಯ
ಣಆಚಾರೋಹಸ್ತಕಂದ್ಯಂಚಧಾರೀಯೇತ್ | ಅಗ್ರಮಾದಿಕ್ರಮಂಚೈ
ವಗಣ್ಯಮಾನಂವಿಧಿಕ್ರಮಾತ್ | ಶ್ರೀಕರಂಪುತ್ರಲಾಭಂಚಶೋಭನಂ
ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿದಂ | ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯಂರಾಜಾರಾಷ್ಟ್ರಶುಭಾ
ವಹಂ | ಕಂಢ್ವಮಾನಂವಿನಾಗೇಹದೋಷಾಧಿಕ್ಯಂದಿನೇದಿನೇ ||

ಟೀ|| ಪಂಚಲೋಹ, ನೆಗ್ಗಿಲು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಬಿದಿರು, ರಕ್ತಚಂದನ, ಇವು
ಗಳೆಲ್ಲೊಂದರಿಂದಾ ೧ ಅಂಗುಲ ಅಗಲವೂ, || ಅಂಗುಲ ದವ್ವವೂ, ೨೪ ಅಂ
ಗುಲ ವುದ್ದವೂ, ಉಳ್ಳ ಹಸ್ತಕಂಬಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮೊದಲಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯ
ದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಚಿನ್ನ ಕಂಬಿಯಿಂದಲಾದರೂ, ಅರಶಿನ ಧಾ
ರದಿಂದಲಾದರೂ, ಮೂರು ಮೂರು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿ ಅಷ್ಟಗಂಧವಂಲೇಪಿಸಿ
ಗಂಧಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಾ ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ವಾಸ್ತು ಪುರುಷ ವಿ
ಘ್ನೇಶ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಆಧಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ
ಅಮೃತ ರೇಖೆವುಳ್ಳ ಆಚಾರ್ಯನು ಆ ಕೋಲಿನ ಕೊನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮನೆ
ಗೆ ಆಯಾದಿಗಳನ್ನಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಸಂ
ಪತ್ತು ಪುತ್ರವೃದ್ಧಿ ಆಗುವುದಲ್ಲದೆ ರಾಜನಿಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಶುಭವುಂಟಾಗ
ುವದು. ಈ ಹಸ್ತಕಂಬಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇತರ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದಾ ಅಳತೆ ಮಾಡಿದರೆ
ಅಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಯೆ ದೋಷಗಳು ಸಂಭವಿಸುವವು.

ಮಯಮತಪ್ರಕಾರ ಹಸ್ತಕಂಬಿಲಕ್ಷಣವು,

ಶ್ಲೋ|| ಹಸ್ತಕಂಢ್ಯಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿಮಾನಂಮಯನುತಂತಧಾ | ಚ
ತುರ್ವಿಂಶಾಂಗುಳಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂಚತುರ್ವಿಂಶಾಧಿದೇವತಾಃ | ಪ್ರಧಾನಂ
ಮನುರೂಪಂಚದ್ವಿತೀಯಂಮಯರೂಪಕಂ | ತೃತೀಯಂತ್ಯಷ್ಟರೂ
ಪಂಚ ಚತುರ್ಥಚಪ್ರಚಾಪತಿಃ | ಪಂಚಮೇವಿಶ್ವಕರ್ಮಾಚಷಷ್ಟೈಂ
ಸ್ಯಂಧರೂಪಕಂ | ಸಪ್ತಮಂಗಣನಾಧಶ್ಚಅಷ್ಟಮೇತುಸರಸ್ವತೀ || ೧
ದಿಂದಂಬ್ರಹ್ಮಭಾಗಂನ್ಯಾತ್ಸೃಷ್ಟಿಜನ್ಮಾಭಿಭಿಶ್ಯುಭಂ! ಪ್ರಧಾನಂವಿಷ್ಣು
ರೂಪಂಚದ್ವಿತೀಯಂತುಸುದರ್ಶನಂ | ಬೇತಾಳಸ್ಯತೃತೀಯಂಕುಚ

ತುರ್ಧಂರಕ್ತಿರೂಪಕಂ | ಮಂಚಮಂಗಳಾರೂಪಂಚೈವವಿಷ್ಣುರೂಪಂನೈ
ಸಿಹ್ಮಕಂ | ಸಸ್ತಮಂಚಂದ್ರರೂಪಂಚಅಷ್ಟಮಂಮುಷಿರೂಪಕಂ | ತ
ದಿದಂವಿಷ್ಣುಭಾಗಂಸ್ಯಾಸ್ಥಿತೀರೂಪಫಲಂಭವೇತ್ || ತತೋಪರಿಶಿವಾಂ
ಶೇಷ್ಯುರಂಗಾಧಿಪತಿರ್ದೇವತಾಃ | ಪ್ರಧಮಂಶಿವರೂಪಂಚದ್ವಿತೀಯಂ
ತ್ವಗ್ನಿರೂಪಕಂ | ತ್ವತೀಯಂವಾಯುರೂಪಂಚಚತುರ್ಥಂವಾಸ್ತುದ್ವೈ
ವತಂ | ಪಂಚಮಂರುಕ್ಷದೈವತ್ಯಂಷಷ್ಠಮಂಸೂರ್ಯರೂಪಕಂ | ಸಪ್ತ
ಮಂಭೂತನಾಧಸ್ಯಮೂರ್ತಿತ್ರಯಮಧಾಷ್ಟಮಂ | ತಿರ್ಮಗೈರ್ವೋದ
ರಾಣ್ಯಷ್ಟಾನುಗುಲಂತತ್ತಿಭಿವದಂ || ಅರ್ಧಂತದ್ವಿಗುಣಂಚೈವವಿತ
ಸ್ತಿಸ್ತದ್ವಯಂಕರಃ ||

....

ಟೀ|| ಮಯಮತವ್ರಕಾರಹಸ್ತಕಂಬಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-೨೪ ಅಂಗು
ಳ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳ ಹಸ್ತವನ್ನು ಮೂರುಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಭಾಗಕ್ಕೂ ಅಧಿ
ದೇವತೆಗಳನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಲು, ೨೪ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು ಆದರು ಪ್ರಧಮವಾದ ಬ್ರ
ಹ್ಮಭಾಗಕ್ಕೆ ಮನು, ಮಯ, ತ್ವಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಜಾಪತಿ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಸ್ಕಂದ ವಿ
ಘ್ನೇಶ, ಸರಸ್ವತಿಗಳೆಂಬ ೮ ದೇವತೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಂಗುಲಕ್ಕೂ,
ಅಧಿದೇವತೆಗಳು ಎರಡನೆಯದಾದ ವಿಷ್ಣುಭಾಗಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ವಿಷ್ಣು,
ಸುದರ್ಶನ, ಬೇತಾಳ, ಶಕ್ತಿ, ಗರುಡ, ಸೈಹವ್ಯ, ಚಂದ್ರರುಷಿಗಳು. ಮೂರ
ನೆಯದಾದ ಶಿವಭಾಗಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶಿವ, ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ವಾಸ್ತುದೇವ
ನಕ್ಷತ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಭೂತನಾಥ, ಮೂರ್ತಿತ್ರಯ, ಈ ೮ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು,
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಿ, ಅಂಗುಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-ಎಂಟು
ಜವೆಗೋದುವೆಗಳನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿಡಲೂ, ೧ ಅಂಗುಳವಾಗುವದು ಅಂಧಾ
ಮೂರಂಗುಳ ಒಂದುಪಾದ ಆ ಪಾದಗಳೆರಡಾದರೆ ಅರ್ಧಹಸ್ತ ಅಥವಾ ವಿ
ತಸ್ತಿಗಳೆರಡಾದರೆ, ಒಂದು ಹಸ್ತ ಅಂತು ೨೪ ಅಂಗುಳವುಳ್ಳದ್ದು ಒಂದು
ಹಸ್ತವೆಂದು ಮಯಮತವು.

ಮತಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಲಕ್ಷಣ,

ಶ್ಲೋ|| ಷಡ್ಯವೋದರಮಾಚಾರ್ಯಾಸ್ತಿಯಾಗೇಕಾಂಗುಲಂಮತಂ |
ಪಾದಮಷ್ಟಾಂಗುಲಂಚೈವವಿತಸ್ತಿಷ್ಟೋಡಶಾಂಗುಲಂ | ತದ್ವಿತಸ್ತಿ
ದ್ವಯಂಹಸ್ತಮೇವಂಹಸ್ತಪ್ರಮಾಣಕಂ || ದ್ವಾತಿಂಶದಂಗುಲಂ

ಕಿಷ್ಕುಪ್ರಾಜಾವತ್ಯಂಚತುಸ್ತ್ರಕಂ | ಷಟ್ಪ್ರತಿಧನುಃಪ್ರೋಕ್ತಾ
ಅಷ್ಟಮುಕ್ತಿಕಂಶದ್ಧನುರ್ದ್ರಹಂ ||

ಟೀ|| ಅರು ಯವೆಗಳು ಅಡ್ಡಲಾಗಿಟ್ಟರೆ ಒಂದಂಗುಲವಾಗುವದು. ಅಂ
ಥಾ ಅಂಗುಲಗಳು ಎಂಟಾದರೆ ಒಂಡು ಪಾದ ೧೬ ಅಂಗುಲವಾದರೆ ಒಂದು
ವಿಶಸ್ತಿ ಅ ವಿಶಸ್ತಿಗಳೆರಡಾರೆ,--ಒಂಡು ಹಸ್ತ ೩೨ ಅಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣ
ವುಳ್ಳದು. ಕಿಷ್ಕುಹಸ್ತವೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು. ೩೪ ಅಂಗುಲವುಳ್ಳದ್ದು ವ್ರಾ
ಜಾಪತ್ಯ ಹಸ್ತ ೩೬ ವುಳ್ಳದ್ದು, ಧನವು ೩೮ ವುಳ್ಳದ್ದು. ಧನುರ್ಗ್ರಹವೆಂ
ದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ದೇವೇಧನುರ್ದ್ರಹಂವಿಂದ್ಯಾದ್ಭ್ರೂಕ್ಷತ್ರೈಧನುಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾ
ಜಾಪತ್ಯಂಚವಿಟ್ಯಾದ್ರೈಪ್ರಾಕೃತೇಕಿಷ್ಕುರುಚ್ಯತೇ ||

ಟೀ|| ದೇವಶ್ಲಾಢಗಳಿಗೆ ಧನುರ್ಗ್ರಹಹಸ್ತದಿಂದಲೂ, ಭ್ರೂಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ
ಧನುರ್ಹಸ್ತದಿಂದಲೂ, ಇತರ ಸಂಕರಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಕಿಷ್ಕುಹಸ್ತದಿಂದಲೂ
ಅಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತಾಂತರ
ಅಂಗುಲ ಒಂದಕ್ಕೆ ೮ ಯವೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಸ್ತ ೧ಕ್ಕೆ ೨೪ ಅಂಗುಲವಾದ
ರೂ ೬ ರಪ್ರಕಾರ ೩೨ ಅದರೂ ಹಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ೧೯೨ಕ್ಕೆ ಯವೆಗಳಾಗು
ವದು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಸರಿಯೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಪರಮಾಣ್ವಾದಿ ಹಸ್ತಭೇದಗಳವರಿಗೂ ಇರ
ತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಕಾಮಿಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದವಿರುವದರಿಂದ ಅವ
ಶ್ಯಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಷರೂ ಬರೆಯ
ಬೇಕಾಯಿತು.

ಶ್ಲೋ|| ಮಾನೋಪಕರಣಂಸಕ್ಷೇ ಸರ್ವೇಷಾಂಚವಿಶೇಷತಃ || ಪರ
ಮಾಣುಕ್ರಮಾದ್ವ್ಯುಧ್ಯಮಾನಾಂಗುಳಮಿತ್ಯುತಮ್ || ಪರಮಾ
ಣುತಿಖ್ಯಾತೋಯೋಗಿನಾದ್ಯಷ್ಟಿಗೋಚರಃ | ರಥರೇಣುಶ್ಚವಾಲಾ
ಗ್ರಂಥೀಕ್ಷಾಯೂಕಾಯವಸ್ತಥಾ || ಕ್ರಮಶೋಷ್ಯಗುಣಾಪ್ರೋ
ಕ್ತಾಯಮೈಷ್ಯಷ್ಟಿಶ್ಚಸಸ್ತಭಿಃ| ಅಷ್ಟಭಿಶ್ಚಕ್ರಮಣೈವಕಸ್ಯಲಾದಿವಿಭೇ

ದತಃ|| ಅಂಗುಳ್ಳಸ್ತಿವಿಧಾವುಕ್ತಾ ಯಾನತ್ಯವ್ಯವತಾನನಿ|ಶಾಲಿಭಿಶ್ಚ
 ತ್ರಿಭಿಃಸ್ಯಾರ್ಥೈಶ್ಚ ತುರ್ಗತಧಾಯುತೈಃ || ಪೃಥುಲಗೃಹವಾಸ್ತುಮೂರ್ಖಾಃ
 ತಾಗ್ವಂಸಿಂಹಸ್ತಿವಿಧಸ್ತುಪ್ತಃ||ಸಾರ್ಥೈಷ್ವ ಡ್ವಿರ್ಮೈರ್ದಾಧನಾರ್ಥೈಸ್ಸೇಪ್ತ
 ಭೀರೇವವಾ || ಅಂಗುಲಾಸ್ತಿವಿಧಾಃಪುಕ್ತಾನ್ಯಾನ್ಯೈರಷ್ಯಭೀರೇನ
 ವಾ | ಮಧ್ಯಮಾಂಗುಳಮಧ್ಯಸ್ಥಪರ್ದದೀರ್ಘಾಂತುಯದ್ಭವೇತ್||ಶ್ರೇ
 ವ್ರಂಮಾತಾಂಗುಳಂಪ್ರೋಕ್ತಂಪಾಪಹೀನಂತುಮಧ್ಯಮಮ್ | ಅ
 ಭೋನಮಧನಂಪ್ರೋಕ್ತಂಮಾತಾಂಗುಳವಿಭೇದತಃ|ನವರ್ಧಮಾನ
 ಮುದ್ದಿಷ್ಟಂನರಾದ್ಯಂಗುಷ್ಠತೋಪಿವಾ|ಏವಂಮಾತಾಂಗುಳಂಪ್ರೋ
 ಕ್ತಂಯಾಗಾದೀನಾಂಪ್ರಶಸ್ಯತೆ|| ಅಂಗುಲೈಸ್ಸೂರ್ಯಸಂಖ್ಯಾತ್ಪರ್ವಿತ
 ಸ್ತಿರಿಹಕಧ್ಯತೆ| ತಂತುವಾಜಾವತ್ಯುಚಿತಿಸ್ತುತಃ | ಮಾತೈಸ್ತುಷಡ್ವಿಂ
 ಶತಿಭಿಃಧನುರ್ಮುಷ್ಟಿಸ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ || ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಭಿರ್ಮಾತ್ರೈಃಧನು
 ಗ್ರಾಹಣುದಾಹ್ಯತಃ | ಮಾನಾಂಗುಲೋತ್ಕಹಂತಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರೇ
 ಸ್ತಿಕಸಂಪ್ರಕೀರಿತಾ || ಪೌರುಷಃಪುರುಷಾಜ್ಞಾತಸ್ವಂಗುಷಾಂ
 ದ್ವಕ್ಷಿಣಾದಿಹ | ತಲಂಪುನಾರ್ಯಚಾಂಗುಷ್ಠಂಸಹಿತ್ಯುಶ್ಚತುರಂಗುಲೈಃ
 ಕನಿಷ್ಠಾಂದೈಃಕಮೇಣೈವಯವಗೋಕಣಃ ಸಂಜ್ಞಕೈಃ | ಏವಂವಿ
 ವಿಧಲುದ್ವಿಷ್ಟೋಹಸ್ತಸ್ಸರ್ವೈಷುವಾಸ್ತುಷು || ವಾಜಾಪತ್ಯಸ್ಯ
 ಮಾನೇನಮಂಟವಿಗ್ರಹೇಪಿಚ | ಮಾಲಿಕಾಯಾಂಸಭಾಯಾಂಚವಿ
 ಶಂಲಾಯಾಂಚಯೋಜಯೇತ್ || ರಾಜಧಾನ್ಯಾದಿಕಂರಾಜಭವನಂ
 ಚತುರಕಕಮ್|ದುರ್ಗಂಚೈವಧನುರ್ಮುಷ್ಟಿಕರಣೈಶ್ಚೈವಕಾರಯೇತ್||
 ಕಿಷ್ಕುಮಾನೇನವೈಸರ್ವಮಾಪನ್ನಸ್ತುಸಮಾಚರೇತ್ | ವಿತಸ್ತಿನಾ
 ವಿಧಾತವ್ಯಂಯಾನಂಚಶಯನಂಕಥಾಲಿಂಗಂಚಪ್ರತಿಮಾಂಚೈವದ್ವಾ
 ರಸಂಭಂಚಚೂಳಿಕಮ್ | ಯದಸ್ಯಚೋವಕರಣಂತತ್ಸರ್ವಂಚಾಂ
 ಗುಲೈರ್ಮತು || ಅತ್ಯಲ್ಪಂತುಯವೇಣೈವಮಾವ್ನುಯಾನ್ಮಾನವಿತ್ತವ್ಯಃ
 ಆಯಾದಿಲಕ್ಷಣಂಚೈವಯೇಭೀರೇವತುಸಜ್ಜಿತಮ್|| ಹಸ್ತೈಶ್ಚತುರ್ಭಿ
 ರುದ್ವಿಷ್ಟೈರ್ದಂಪೋರಜ್ಜುಸ್ತದಷ್ಟಿಭಿಃ|ದಂಡೇನಮಾಪಯೇದ್ಧ್ವಾನಂ
 ನಗೇರಂವತ್ತನಾದಿಕಮ್|| ಅಧ್ವಾನಂರಜ್ಜುನಾಬಧ್ವಾಪ್ತೇತ್ರಂಚನತು
 ಮಾನಯೇತ್|ರಜ್ಜುಂಕುರ್ಯಾತ್ತುಕಾರ್ವಾಸವಟ್ಟಿನೂತ್ರಾದಿಭಿರ್ಬು
 ಧಃ|ಸ್ಥಗ್ರೋಧವಲ್ಕಲಿನಾಧತಾಳಕೇತಕವಲ್ಕಲೈಃ|ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಲನಾ

ಹಾಚತ್ರಿವೃತಾಗ್ರಂಧಿವರ್ಜಿತಾ || ದೇವಪ್ರಸೇಮಹೀವಾನಾಂವೈಶ್ಯತೂ
 ದ್ವ್ಯರ್ವಿವರ್ಜಿತಾ | ತಾಲಶ್ಚಕೇತಕೀಚೈವನ್ಯಗ್ರೋಧೋಧಾತಕೀ
 ತಥಾ | ಶಣಕಂಚಕಮೇಣೈವವೇವಾದೀನಾಂಪ್ರತಂಸಿತಃ | ನಾರಿಕೇಳ
 ಸ್ತಪತ್ರಸ್ಯಮಾಪನಂಸರ್ವಸಿದ್ಧಿದಂ | ಪೂರ್ವೋತ್ತರಮುಖೇನಾಧ
 ವ್ರಾರಂಭದಳನಂಭವೇತ್ | ತೇನೈವಮಾಪನಂಕುರಾತ್ಪ್ರತಿಮಾದಾ
 ವಿಶೇಷತಃ || ಸಾರದಾರೂಢ್ಯವೊಹಸ್ತದಂಡೋಗ್ರಂಥ್ಯಾವಿವರ್ಜಿತಃ |
 ಸ್ವಾಯತೋದೀರ್ಘಸ್ತ್ವರ್ಧಮಾತಪ್ರವಿಸ್ತರಃ || ತತ್ತದರ್ಧಭನೋ
 ವೇತೋವಿಸ್ತಾರೇಣಸಮೊಧವಾ | ಚತುರಕ್ರಾಭವೇದ್ಯಸ್ತದಂಡೋ
 ಮಾನುಷಚರಿತಃ || ಮೂಲೆಸ್ವಯಂಭವಂರೂಪಂಮಧ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತ
 ರೂಪಕಂ | ವಿಶ್ವಕರ್ಮಸ್ವರೂಪಂಚ ತದಗ್ರತುಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ |
 ಅಯಂದೇವೇಷು ಯೋಗ್ಯನ್ಯಾನ್ಯ ದ್ವಂಡೋದ್ಯಂಗಳುಳ ವಿಸ್ತರಃ |
 ಸವಾದೋವಾಧನಾರ್ಥೋವಾಸುವೃತಶ್ಚ ತ್ರಿತೋನುವಾ | ಹೆಮ್ಮಾ
 ವಾರಜತೆನಾಧತಾಮೈಷೈ ವಾಯಸಾತಥಾ ||

ತಾ || ನಗರಾದಿಗಳನ್ನು ಗೃಹಾದಿಗಳನ್ನು ಅಸನಾದಿಗಳನ್ನು ಅಳತೆ
 ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಗವಾಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಸೂರ್ಯನಬಿಸಿ
 ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ರೇಣುವು ಪರಮಾಣುವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಗಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ
 ಮಾತ್ರ ಗೋಚರವಾಗಿರುವದು. ಅವು ೮ ಆದರೆ ೧ ರಧರೇಣು; ಅದು
 ೮ ಆ ೧ ವಾಲಾಗ್ರ; ಅದು ೮ ಆ ೮ ಲೀಕ್ಷೆ; ಅವು ೮ ಆ- ೧ ಯೂಕ್ಯ ಅವು
 ೮ ಆ, ೧ ಯವೇ; ಆ ಯವೆಗಳು ೬ ಆದರೆ ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಳವೆಂತಲೂ ಯವ
 ಸಂಬಂಧವಾದ ಅಂಗುಳವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಮೂರು ನೆಲ್ಲಿನ
 ಕಾಳುವುದ್ದವಾಗಿಟ್ಟರೆ ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಳವೆಂತಲೂ ಮೂರೂಪರೆ ಇಟ್ಟರೆ ಮ
 ಧ್ಯಮಾಂಗುಳವೆಂತಲೂ ನಾಲ್ಕಾದರೆ ಉತ್ತಮಾಂಗುಳವೆಂತಲೂ ಶಾಲಿನಂ
 ಬಂಧವಾದ ಅಂಗುಳಗಳು ಮೂರು ವಿಧಗಳು; ಅಧವಾ ಅರುವರೆ ಯವೆಗೆ
 ಳು ಅಡ್ಡವಾಗಿಟ್ಟರೆ ಕ-ಅರ್ಷಯೆಂತಲೂ ೭ || ಆದರೆ ಮಧ್ಯಮಾಂಗುಳವೆಂತ
 ಲೂ ೮ || ಆದರೆ ಉತ್ತಮಾಂಗುಳವೆಂತಲೂ ಮೂರುವಿಧ ಮಾನಾಂಗುಳ
 ಗಳು, ಮತ್ತು ನಡುಬೆರಳಿನ ಮಧ್ಯಮ ಪೂರ್ವ ಭಾಗವು ಕಾಲುಪಾಲು
 ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಮಧ್ಯಮಾಂಗುಲವೆಂತಲೂ ಅರ್ಧ ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠಾಂ

ಗುಲನೆಂತಲೂ, ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉತ್ತಮಾಂಗುಲನೆಂತಲೂ, ಅಧವಾ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲಾದರೂ ಮಾತ್ರಾಂಗುಲವು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿರುವದು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಒಂಭತ್ತು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಂಗುಳಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ, ಈ ಮಾತ್ರಾಂಗುಳವು ಯಜ್ಞಕುಂಡ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ವುಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ. ೧೨ ಅಂಗುಳಗಳು ೧ ವಿತಸ್ತಿಯನ್ನಲ್ಪಡುವದು. ೨ ವಿತಸ್ತಿಗಳು ಕಿಷ್ಕುನೆಂಬ ೧ ಹಸ್ತವೆಂತಲೂ ೨೬ ಅಂಗುಳಗಳು ಧುರ್ಮ ಮುಷ್ಟಿಹಸ್ತವೆಂತಲೂ ೨೭ ಅಂಗುಳಗಳು ಸಧುಗ್ರಹವೆಂತಲೂ ಪುರುಷನ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟನಿಂದಂಟಾದ ಹಸ್ತವು; ಪಾರುಷನೆಂತಲೂ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಯೆಲ್ಲಾನಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ವಿಧಗಳಾಗಿ ಹಸ್ತನಿರ್ಣಯವಿಧಿಯೆಂತಲೂ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ಹಸ್ತದಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಆಶ್ರಮವಾದ ಮಂಟಪ, ಮನೆ, ಮೂಲಿಕೆ, ಸಭೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಳೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ ರಾಜಧಾನಿ, ಆರಮನೆ, ಕೆರೆ, ದುರ್ಗ ಪಾಕಾರ, ಮಂಚ, ಬಂಡಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕಿಷ್ಕುಹಸ್ತದಿಂದ ಆಳೆಯ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಅಧವಾ ಎಲ್ಲವೂ ಕಿಷ್ಕುಹಸ್ತದಿಂದ ಆಳೆಯಬಹುದೆಂತಲೂ ಬಂಡಿ, ಮಂಚ, ಲಿಂಗ, ಪತಿಮೆ, ದ್ವಾರ, ಸ್ತಂಭ, ಇವುಗಳ ಉಪಕರಣಗಳು ವಿತಸ್ತಿಯಿಂದ ಆಳೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ, ಕೇವಲ ಅಲ್ಪವಾದವುಗಳನ್ನು ಎನೆಗೆಳಿಂದ ಆಳೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ, ಧ್ವಜಾದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಹಸ್ತದಿಂದಲೇ ಆಳೆಯ ಬೇಕೆಂತಲೂ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಗಳು ದಂಡವೆಂತಲೂ ೮ ದಂಡಗಳು ರಜ್ಜುನೆಂತಲೂ ದಂಡದಿಂದ ಗ್ರಾಮ ನಗರ ಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು ಆಳೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ ಮಾರ್ಗವು, ಕ್ಷೇತ್ರವು ಈ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನು ರಜ್ಜು ವಿಂದಾ ಆಳೆಯಬೇಕೆಂತಲೂ ದಾರ, ರೇಷ್ಮೆ, ಆಲದನಾರು, ತಾಳೆನಾರು, ಗೇದಗೆನಾರು, ಇವುಗಳಿಂದಾ ಕಿರಿಬೆರಳಿನ ದವ್ಪವಾದ ಮುಪ್ಪುರಿಯಾಗಿ ಗಂಟುಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ರಜ್ಜುವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ತಾಳೆನಾರು, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗೇದಗೆನಾರು ಬಾಹ್ಯಾಣರಿಗೂ ಆಲದನಾರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೂ ಆರಿನಾರು ವೈಶ್ಯರಿಗೂ ಸಣಬಿನ ನಾರು ದರಿದ್ರರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ತೆಂಗಿನನಾರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಪುತಿಮಾದಿಗಳನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡುವಾಗೆ ತೆಂಗಿನ ಯೆಲೆಯನ್ನು ಮೂರೋತ್ತರಮುಖವಾಗಿ ಶೀಳ್ವ ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧಿಕರವೆಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮರದಿಂದ ಗಂಟುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಧಾಂಗು

ಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ, ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ದಪ್ಪವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿಯಾಗಲಿ ದಂಡವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನು ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನನ್ನು ಅಧಿದೇವತೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೈವಯೋಗವೆಂದುನ್ನು, ೨ ಅಂಗುಳ ವಿಸ್ತಾರ ೨| ೨|| ಅಂಗುಳ ಅಗಲವುಂಟಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಂಬ್ರ ಇವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ದರಿಂದ ಮೂರು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿ ದಂಡವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಏಕಾದಶ ವರ್ಮಕ್ರಮ.

ಶ್ಲೋಕ|| ಭೂದೀರ್ಘಃ ಪರಿಣಾಹ ಬಾಹುಗುಣಿತೋ ವಸ್ತುಗ್ನಿನಂದಾ
ಸ್ವೈಕ್ಯೇನಂದಾಷ್ಟಾಭಿ ಶರತ್ಕುಭಿಶ್ಚ ಗುಣಿತೋ ಭಕ್ತಾ ವಶೇಷಾಃ ಕ್ರ,
ಮಾತ್ | ಮಾತರ್ಂಡದ್ವಿಪದಂತಿತಿಧ್ಯಚಲಭಜ್ಯೋತಿರ್ಭರದ್ವೈ
ಹೈಸ್ಥಿತ್ವಾಯಾಂ ತಿಥಿವಾರಭಾಗಿಚತಥಾಯೋಗಾರ್ಧತಿಧ್ಯಂತಕಾಃ||

ಟೀ|| ಮನೆಯ ಉದ್ದಳತೆಯ ಲೆಖ್ಪವನ್ನು ಅಗಲದ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಗುಣಿತ ಮಾಡಿ ಆ ಲಬ್ಧವನ್ನು ಪುನಃ ಲರಿದಾ ಗುಣಿಸಿ ೧೨ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಶೇಷಧನ, ಆ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ೩ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ಆ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿದರೆ ಶೇಷ ಋಣವು, ೯ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ಆ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಶೇಷವೇ ಧ್ವಜಾದ್ಯಾಯಗಳು. ಮೂಲ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೩೦ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ತಿಥಿ, ೯ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೭ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಿದರೆ ವಾರಗಳು. ಆ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೨೭ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ೪ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೨೭ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಯೋಗಗಳು ೫ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೧೧ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಕರಣ ೬ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೬ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಅಂತ್ಯೇಶ್ವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ೯ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೧೨೦ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಆಯುಸ್ಸು, ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಆ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲು ಶೇಷ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಆಯಾದಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಮ್ಮಿಯಾದರೆ ಆಯಾಯಾ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಪುನಹ ಭಾಗಮಾಡಬೇಕು. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ=ಶ್ವಿಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಂಖ್ಯೆನಾಲದಿದ್ದರೆ ಅನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದು, ತಿಥಿಗೆ ಸಾಲದಿದ್ದರೆ ೩೦ ನ್ನು ಕೂಡಿಸುವದು ಹೀಗೆಯೇ ಯೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಈ ಯೇಕಾದಶ ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಫಲಗಳು

ಈ ಕೆಳಗೆ ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ.

೧-೨ ಧನ ಋಣಗಳಿಗೆ ಫಲ.

—ಪಂಚಮೋಕ್ಷೋಕ್ತಿ—

ಶ್ಲೋ|| ಧನಾಧಿಕ್ಯಂಋಣಂಸ್ವಲ್ಪಂಧನಧಾಗ್ವರುಭಸ್ತದಂ || ಋಣಾ
ಧಿಕಧನಂಸ್ವಲ್ಪಂರೋಗಂಋಣದ್ರವ್ಯತಾ ||

ಟೀ|| ಕ್ಷೇತ್ರಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ೮ ರಿಂದಾ ಗುಣಿಸಿ ೧೨ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಲಾ
ಗೆ ಬಂದ ಶೇಷವು ಧನವು ಅದು ಋಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಧನವು
ಧಾನ್ಯವು ಉಂಟಾಗಿ ಶುಭಪ್ರದವಾಗಿರುವದು ರುಣವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಧನವು
ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೆ ರೋಗವು ಸಾಲಮಾಡೋಣವುದರಿದ್ರವೂ ವುಂಟಾಗುವದು.

೩ ಆಯುಷ್ಯಗಳ ಫಲ.

ಶ್ಲೋ|| ಧ್ವಜಾಯಸ್ಸರ್ವಸೌಭಾಗ್ಯಂಧನಲಾಭಂಜಯವ್ರದಂ | ಶತ್ರು
ಕ್ಷಯಂರಾಜಪೂಜ್ಯಮಸ್ಯಚೈವತುಲಕ್ಷಣಂ || ಧೂಮ್ರಾಯೋವ್ಯಾಧಿ
ಪೀಡಾಂಚ ಪತ್ನಿರೋಗಂಭಯಂತಥಾ | ಶತ್ರುವೃದ್ಧಿಕರಂಚೈವಮು
ಕ್ತಮಸ್ಯತುಲಕ್ಷಣಂ || ಸಿಹ್ಯಾಯೋದೇಹಸೌಖ್ಯಂಚರೋಗನಾಶಂ
ಮಹಾಧನಂ || ಸಂಗ್ರಾಮೇಜಯಲಾಭಂಚಲಕ್ಷಣಂಪ್ರೋಕ್ತಮಸ್ತು ||
ಶ್ವಾನಾಯೋ ರಾಜಕಲಹಂ ಪುರಹಾಸಿಸ್ತಥೈವಚ || ಅಗ್ನಿದ್ಗಾಂಧೀ
ಹಸ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಮಸ್ಯಚಲಕ್ಷಣಂ || ವೃಷಶ್ಚೈವತುಲಕ್ಷಣಂಪುತ್ರಾದ
ರಣಮೇವಚ || ನಿತ್ಯೋತ್ಸವಂಜಯಂಲಾಭಮಸ್ಯಚೈವತುಲಕ್ಷಣಂ ||
ಖರಾಯೋದೇಶಗಮನಂ ರಾಜನಿಗ್ರಹಮೇವಚ | ಸದಾದಾರಿದ್ರ್ಯಮಾ
ಪ್ನೋತೀತ್ಯಸ್ಯಚೈವತುಲಕ್ಷಣಂ || ಗಜೋವೃದ್ಧಿಂಶುಭಂ ಚೈವದ್ವಿಭಾ
ರ್ಯಾರತ್ನಸಂಗ್ರಹಂ | ಸಂಗ್ರಾಮೇವಿಜಯಾರೋಗ್ಯಮಸ್ಯಚೈವತು
ಲಕ್ಷಣಂ || ವಾಯುಸಾಯಸ್ತು ದುಃಖಂಚಫಲಹೀನಂಬಲಕ್ಷಯಂ |
ರೋಗಂಚಕಲಹಂಚೈವ ಮಸ್ಯಲಕ್ಷಣವಿವಾಂತಂ ||

ಟೀ|| ಧ್ವಜಾದ್ರಾಢ್ಯಗಳಿಗೆ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಧ್ವಜಾಯದಮನೆ
ಯು ಸಕಲ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಧನಶಾಭವನ್ನು ಶತ್ರು ಹಾನಿಯನ್ನು ರಾಜ
ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದು.

ಧೂಮಾಯವು ರೋಗಾದಿಗಳ ಭಯವನ್ನೂ ಹೆಂಡತಿಗೆ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನೂ ಶತ್ರುವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದು.

ಸಿಹ್ಮಾಯವು,—ಶರೀರ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ ರೋಗನಾಶವನ್ನೂ ವಿಶೇಷ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದು

ಶುನಕಾಯವು,—ರಾಜರಲ್ಲಿ ಕಲಹವನ್ನೂ ಫಲಹಾನಿಯನ್ನೂ ಬಿಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡುವಿಕೆ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವದು.

ವೃಷಭಾಯವು,—ಶುಭವನ್ನೂ ಪುತ್ರಲಾಭವನ್ನೂ ನಿರಂತರವೂ ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಜಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದು

ಖರಾಯವು,—ವರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣವನ್ನೂ ರಾಜರಿಂದಾ ನಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದು.

ಗಜಾಯವು,—ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಶುಭವನ್ನೂ ದ್ವಿಭಾರ್ಯಾಸಂಗ್ರಹವನ್ನೂ ರತ್ನಲಾಭವನ್ನೂ ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನೂ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದು.

ವಾಯನಾಯವು,—ದುಃಖವನ್ನೂ ಫಲಾಭಾವವನ್ನೂ ದುರ್ಬಲವನ್ನೂ ರೋಗವನ್ನೂ ಕಲಹವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವದು.

ಈ ದ್ವೈಜಾದ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕಾರಾಂತರ ಮಾನವನ್ನು ಕಾಲಾ ಮೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ, ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ಶ್ಲೋ|| ಪಾದಾಧಿಕ್ಯವೋ ಧ್ವಜೋಯದಿಗಜಃ ಪಾದೇನಹೀನಸ್ತಮಃ, ವಾದೋನೋವಿಷಮೋಹರಿ ಸ್ತು, ವಿಷಮಸ್ತಾಂಭ್ರಿರ್ಯುಷಾಯೇಭವೇತ್, ಧ್ವಾಂಶ್ಚಾಯಸ್ತು ಚಭವೇಚ್ಚ ಕೇವಲಸಮಸ್ತಾಂಭೋಸಮಾಯಃಖರಃ, ಶ್ವಾಯಸ್ತ್ಯಾಧ್ವಿಷಮಸ್ತು ಸಾರ್ಥ ಸುಸಮೋಧೂಮಸ್ವದಿಕ್ಷ್ವರ್ಧದಾಃ|| ತಾ|| ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಯೇರ್ಪಡಿಸಿದನೀಶನದ ಉಪ್ಪವನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡಲಾಗಿ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹಾಗೆವಾಲು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಗಜಾಯವೆಂತಲೂ, ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾಕಾಯವೆಂತಲೂ, ಅರ್ಧ ಅಧಿಕವಾಗಿ ವಿಷಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದರೆ ಖರಾಯವೆಂತಲೂ, ಕೇವಲವಿಷಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದರೆ ಶುನಕಾಯವೆಂತಲೂ, ಅರ್ಧ ಅಧಿಕವಾಗಿಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾದರೆ, ಧೂಮಾಯವೆಂತಲೂ, ಈ ಆಯಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ, ಅಗಲಳತೆಯು ಚತುಸ್ಸಂಖ್ಯಾಕ

ವಾಗಿರಬೇಕೆಂತಲೂ ಇವು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭಕರಗಳೆಂತಲೂ, ತಿಳಿಯತಕ್ಕದು.

ತಿ ಧಿ ಫ ಲ.

ಕಾಲಾಮೃತದಲ್ಲಿ, ||ಶ್ಲೋ|| ರಿಕ್ತ ಶೂನ್ಯಕರಾಲಮಾನಿಧನದಾಮಾ ಸಾದಿರಾರ್ಥಿಪ್ರದಾ ತಚ್ಛೇಷಾಸ್ತಿ ಧಯಶ್ಶುಭಾಗೃಹಪತೇ || ಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ರಿಕ್ತ ತಿಧಿಗಳು ನಾಶಕರಗಳಾದ್ದರಿಂದಲೂ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯು ಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ, ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಮಿಯು ದುಃಖವನ್ನು ಕೊಡುವದರಿಂದಲೂ, ಈ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕ ತಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ವಾರ ಫಲಗಳು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ನಕ್ಷತ್ರ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕಾಲಾಮೃತದಲ್ಲಿ ||ಶ್ಲೋ|| ಆತ್ಮವ್ಯಾಧ್ಯಾಹವಾಂತಮೇವಗಣಯೇತ್ತದ್ವಚ್ಚತಾರಾಬಲಂಚಾತ್ಮಕ್ಷಂ ಗೃಹಭಯದೇಕಮಶುಭಂತಾರ್ಥೀಯಂ ಸ್ವಕ್ಷಯೇ | ದುಃಖಂವ್ಯಾಧ್ಯಾದಿಪಂಚಮಂ ನಿಧನದ್ವಂಕರ್ತುರ್ಭವೇಶ್ಚ ಸ್ತಮಂಕ್ಷೇತೇಪುತ್ರಕರಾಸ್ಸದಾಗೃಹವತೇರೇವೇತರನ್ತಾರಕಾಃ || ಯೆಂದು ಇರುವದರಿಂದ ಗೃಹವತಿಯ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು (ನಿತ್ಯ)ನಕ್ಷತ್ರದವರಿಗೂ ಯೆಣಿಸಿ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ೯ ರಿಂದಾ ಭಾಗಿಸಿದರೆ, ತನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಗಣಿತದಿಂದ ಬಂದ ಮನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಒಂದೇ ಆದರೆ ಅಶುಭ, ಆತ್ಮನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕಿನ್ನೇದಾದರೆ, ಕ್ಷಯ, ಜನಿದಾದರೆ, ದುಃಖ, ಜನಿದಾದರೆ, ಮರಣ ೦-೬-೮-೯ ಆದರೆ, ಪುತ್ರ ಸಂವತ್ಸಂಟಾಗುವದು.

ರಾ ಶಿ ಫ ಲ .

ಶ್ಲೋ || ರಾಶ್ಯಂತಂಗಣಯೇದ್ವ್ಯಾಹವ್ಯಗೃಹಿಣೋರಾಶ್ಯಾದಿ ತತ್ತತ್ಪಲಂ ನಿಸ್ಸಂತಾನಕರಂತ್ರಿಕೋಣನಿಲಯಂ ದ್ವಿಧ್ವಾರವಶೋನರ್ಧಕೃತ್ || ವಷ್ಪಾಸ್ವಾಖ್ಯಾಗೃಹಂಸದಾಕಲಹದಂಚಾನ್ಯೈಶ್ಶುಭಾರಾಶಯೋದಥ ವತ್ಸೂರಸಿಯತ್ಪಲಂ ಪಂಣಯೇಕರ್ತುರ್ಗೃಹೇತತ್ಪಲಂ ||

ಟ|| ಯಜಮಾನನ ಜನ್ಮರಾಶಿ ಮೊದಲು ಗೃಹರಾಶಿಯವರಿಗೂ ಯೆಣಿಸಲಾಗಿ, ಗೃಹರಾಶಿಯು ೫-೯ನೇದಾದರೆ, ಸಂತಾನವಿಲ್ಲ ೨-೧೨ನೇ

ದಾದರೆ ಪೀಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು, ೬—೮ ಆದರೆ, ಕಲಹವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲಾ, ಶುಭಕರಗಳು ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಯಾವ ಫಲವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರಬೇಕು? ಅನಿಲ್ಲವು, ಮನೆಗೂ ಮನೆ ಯಜಮಾನನಿಗೂ. ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ನಾಡಿ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ವಿಧದಿಂದ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು ಗರ್ಗನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ಲೋ|| ಪ್ರಭುಃಸತ್ಯಾಂಗನಾನಿತ್ರಂದೇಶೋಗ್ರಾಮಂವುರಂಗೈಹಂ |
ಕನಾಡೀಸ್ಥಿತಂ ಭವ್ಯಂ ವಿರುದ್ಧೈವೇದವರ್ಜಿತಂ || ಮತ್ತ ಜ್ಯೋತಿಸ್ಸಾಗರದಲ್ಲಿ || ಶ್ಲೋ || ಸೇವ್ಯಸೇವಕಯೋಶ್ಚೈವಗೃಹತತ್ತ್ವಾಮಿನೋರಪಿ |
ಪರಸ್ಪರಂಮಿತ್ರಯೋಶ್ಚ ಏಕನಾಡೀಪ್ರಶಸ್ತತೇ | ರಾಜನಿಗೂ, ಸೇವಕನಿಗೂ ವಿಟನಿಗೂ, ಸಾಯಕಿಗೂ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ, ದೇಶಕ್ಕೂ, ಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ, ವಟ್ಟಣಕ್ಕೂ ಗೃಹಕ್ಕೂ, ಏಕನಾಡಿ ಆದರೆ, ಶುಭವು.

ಯೋ ಗ ಫ ಲ ಕ ರ ಣ ಫ ಲ .

ಶ್ಲೋ || ವಿಷ್ಣುಂಭಂಪ್ರೀತಿರಾಯುಷಾಃಸೌಭಾಗ್ಯಂಶೋಭನಂತಧಾ |
ಅತಿಗಂಡಂಸುಕರ್ತೃಚಢೃತಿಶ್ಯಾಲಸ್ತದೈವಚ | ಗಂಡೋವೃದ್ಧಿರ್ಭವಶ್ಚೈವ
ವ್ಯಾಘಾತಂಹರ್ಷಣಸ್ತಧಾ || ವಜ್ರಂಸಿದ್ಧಿರ್ವ್ಯತಿಪಾತೇವರೀಯಾಃ
ಪರಿಪ್ಲವಂ | ಸಿದ್ಧಂನಾಧ್ಯಂತುಭಂತುಕ್ಲಂಬ್ರಹ್ಮವಂದ್ರಂಚವೈದೃತಿಃ ||

ಟೀ || ಈ ೨ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ, ವಜ್ರ, ವ್ಯಾಘಾತ, ವಿಷ್ಣುಂಭ—ಶೂಲ ಗಂಡ ವೈದೃತಿಪಾತ ಪರಿಘ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬಾರದು ಮತ್ತು ಬವ ಮೊದಲಾದ, ೫ ಕರಣಗಳು ಶುಭ ವ್ರದಗಳು ವಿಶ್ವವುಗಳು ಅಶುಭಗಳು ಅಂಶಫಲ.

ಶ್ಲೋ|| ನಷ್ಟೋವೃದ್ಧಿಶ್ಚೈವ ತಾಪೋಮರಣ ಚೋರತೆ |

ಸಂತಾನಂಗೋಕುಲಂತುಷ್ಟಿಂಗ್ರಹಾಂಶಾಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

ಟೀ|| ಗಣಿತಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಯೇರ್ಪಟ್ಟ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಫಲಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ, ೧ಕ್ಕೆ ನಾಶನವು- ೨ಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಿ, ೩ಕ್ಕೆ ಸಂವತ್ತು, ೪ಕ್ಕೆ ಡುಂಬ, ೫ಕ್ಕೆ ಮೃತಿ, ೬ಕ್ಕೆ ಚೋರಭಯ- ೭ಕ್ಕೆ ಸಂತಾನ, ೮ಕ್ಕೆ ವಶುವೃದ್ಧಿ, ೯ಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗಿರುವುದು.

ಆಯುಸ್ಸಿನಫಲ ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿವ್ಯತಿಫಲ.

ಕಾ||ಶ್ಲೋ|| ಆಯುಷ್ಯಸ್ಯಾಧಿಕಂಶುಭಂಗೃಹವರ್ತೇರ್ಹೀನೇತುಹಾನಿ

ವ್ರದಂ | ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಸುರಾಕ್ಷ್ಯಾಹಸ್ಯದಹಸಂವಿಧ್ಯರ್ಯಮೋಽ
ಮಂಗಳಂ, ರಕ್ತಶ್ಚ ತ್ರುಭಸುಂಸುಂಜಲವತಿಃ, ಕುಂಭಾಸ್ತರುಚ್ಚಂ
ಚಲದಾನ್ಯಂಯಕ್ಷಸತ್ತ್ವಿ ರಸ್ಮಿವಮಿದಂ, ಸ್ಯಾದ್ವಿಕ್ಷತಿ(ನಾಂಫಲಂ ||

ಟೀ|| ಗಣಿತದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಅಯುಸ್ಸಂಖ್ಯೆಯು ೬೦ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ
ಗೃಹಪತಿಗೆ ಶುಭಕರವಾಗುವದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಮ್ಮಿ ಆದರೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾ
ಗುವದು. ದಿಕ್ಷತಿಗಳ ಫಲ ೧ ಇಂದ್ರಸೌಭಾಗ್ಯವಂಕೊಡುವನು. ೨ಕ್ಕೆ
ಅಗ್ನಿ ಮನೆಯಂ ಸುಡುವನು, ೩ಕ್ಕೆ ಯಮ ಅಶುಭವಂ ಕೊಡುವನು, ೪ಕ್ಕೆ
ನಿಖುಮುತಿ ಶತ್ರುವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನು, ೫ಕ್ಕೆ ವರುಣ, ಪಶುವೃದ್ಧಿಯ
ನ್ನು, ಮಾಡುವನು ೬ಕ್ಕೆ, ವಾಯುವು ಸ್ಥಾನ ಭ್ರಷ್ಟತ್ವವಂಟು ಮಾಡುವ
ನು, ೭ಕ್ಕೆ ಕುಬೇರ ಧಾನ್ಯಲಾಭ ವಂಟುಮಾಡುವನು, ೮ಕ್ಕೆ ಈಶಾನ
ನು ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನು.

ಬಾಲ್ಯ ಯೌವನ ಕೌಮಾರಗಳ ಫಲ.

ಶ್ಲೋ|| ವಯೋಭಾಗಂ ಗೃಹಂ ಕುರ್ಯಾ ವಶ್ಯೋ ಭಾಗಂ ಚ ತುರ್ವಿಧಂ |
ಬಾಲ್ಯಯೌವನಕೌಮಾರವಾರ್ಧಿಕೃಂಶೇಷತಃ ಕ್ರಮಾತ್ ||

ಟೀ|| ಗಣಿತದಿಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ೪ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲಾಗಿ ಶೇ
ಷ ಒಂದು ನಿಂತರೆ ಬಾಲ್ಯ, ೨ ನಿಂತರೆ ಯೌವನ, ೩ ನಿಂತರೆ ಕೌಮಾರ
ಶೇಷವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ವಾರ್ಧಿಕ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯವು ವೃತ್ತಮವಾಗಿಯೂ,
ಯೌವನವು ಮಧ್ಯಮವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಕೌಮಾರವು ವೃದ್ಧತ್ವವೂ
ಕೂಡದು.

ಗುಣಫಲ.

ಶ್ಲೋ|| ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತಾಗಣ್ಯಂ ತದಂಶಂಗುಣಿತಂ ಪದಂ ತ್ರಿಭಾ
ಗಂಭಾಗಶೇಷಂ ಚ ಗುಣಾಸ್ಸತ್ವಂ ರಜಸ್ತಮಃ ||

ಟೀ|| ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ೮ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲಾಗಿ ಶೇಷ ೧
ಕ್ಕೆ ಸತ್ವಗುಣ, ೨ಕ್ಕೆ ರಜೋಗುಣ, ೩ಕ್ಕೆ ತಮೋಗುಣ, ಉತ್ತಮಮಧ್ಯಮ
ಅಧಮಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಗೃಹೋನ್ನತಕ್ಕೆ ಆಯಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ವಂಶಾಗ್ರಾದ್ವಜಮೂಲಾಶ್ಚ ಮಾನಯೇದ್ವಾಪ್ರಮಾಣತಃ
ಸ್ವಾದ್ಯಂಗುಳಪ್ರಮಾಣೇನ ಧ್ವಜಾದ್ವ್ಯಾಯಾಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

ಟೀ|| ಮನೆಯ ಉನ್ನತಕ್ಕೆ ಆಯಗಳನ್ನು ತರಬೇಕಾದರೆ ಆ ತೊಲೆಯ

ಪೋಟಗೆ ಬೆನ್ನು ಮರದಿಂದಾಗಲಿ ಮರದ ಕೆಳಕ್ಕಾದರು ತೋಲೆಯ ಬೆನ್ನಿನಿಂದಲಾದರೂ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೆಳಗಿನೆವರಿಗಿಗೂ ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಅಳತೆಮಾಡಿ ಆ ಲೆಖ್ಯವನ್ನು ೭ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಧ್ವಜಾದ್ಯಾಯಗಳಾಗುವವು.

ಅಷ್ಟಗೃಹಗಳ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ || ಸ್ನಾನಾಗಾರಂದಿಶಿಪ್ರಾಚ್ಯಾಮಾಗ್ನೇಯ್ಯಾಂ ಪಚನಾಲಯಂ | ದಕ್ಷಿಣಶಯನಾಗಾರಂ ನೈರುತ್ಯಾಂ ಶಸ್ತ್ರಮಂದಿರಂ | ಪಶ್ಚಿಮೇ ಭೋಜನಾಗಾರಂ ನಾಯವ್ಯೇ ವಶುಮಂದಿರಂ | ಭಂಡಾರಂ ಚೋತ್ತರಸ್ಯಾಂತು ಈಶಾನ್ಯಂದೇವಮಂದಿರಂ ||

ಟೀ|| ಪ್ರಧಾನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಸುತ್ತು ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಗೃಹದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಾಯದಿಂದ ಸ್ನಾನದ ಮನೆಯೂ, ಅಗ್ನಿ ಕೋಣದಲ್ಲಿ ಧೂಮಾಯದಿಂದ ಅಡಿಗಮನೆಯೂ, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಿಹ್ನಾಯದಿಂದ ಮಲಗುವ ಮನೆಯೂ, ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುನಕಾಯದಿಂದ ಆಯುಧಗಳ ಮನೆಯೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ವೈಷಭಾಯದಿಂದ ಊಟ ಮಾಡುವ ಮನೆಯೂ, ವಾಯುಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಖರಾಯದಿಂದ ಪಶುಕಾಲೆಯೂ, ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಗಜಾಯದಿಂದ ಬೊಕ್ಕನದ ಮನೆಯೂ, ಈಶಾನ್ಯಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯಸಾಯದಿಂದ ದೇವರ ಮನೆಯೂ, ಕಟ್ಟಿದರೆ ಶುಭವಾಗಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ರಾಜರ ಅರಮನೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಕಾಲಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿ.

ಶ್ಲೋ || ಇಂದ್ರಾಗ್ನೋ ರಥಮಂಧನಸ್ಯ ಸದನಂ ಘಾತಂ ಯಮಾಗ್ನೋ ಗೃಹಂ ದೈತೇಯಾಂತಕಯೋಃ ಪುರೀಷಸದನಂ ವಿದ್ಯಾಗೃಹಂ ಮಧ್ಯಮೇ | ರಕ್ಷೋವಾರಣಯೋಶ್ಚ ದರುನಗೃಹಂ ತೋಯರೇಶಪಾಯವ್ಯಯೋಮಧ್ಯೇ ಕಾಮಗೃಹಂ ಕುಬೇರಮರುತೋಃ ಕುರಾತ್ಸದಾಭೂಪತಿಃ || ಕೌಭೇರೀಶ್ವರಯೋಶ್ಚ ವೈದ್ಯಭವನಂ ಶಾಕ್ರೇಶಯೋಸ್ಸಾತಿ | ಕಂಜೀಷಂ ಭ್ರಾತೃಪಿತೃವ್ಯಮಾತ್ಮಭವನಂ ತಸ್ಮಾದ್ರ್ಯಮೇಪಶ್ಚಿಮೇ | ಶಾಲಾನಾಮುಪರಿಸ್ಥಿತೇಷು ಭವನೇಷ್ವೇವಂ ವಿಚಿಂತ್ಯಂ ಬುಧೈರತ್ಯುಚ್ಚಂ | ನಹಿನಾತಿನೀಚಮಧವಾನಾಮೃಗ್ಯಂ ಗೃಹಂ ಕಾರಯೇತ್ ||

ಅಂದರೆ,—ಪೂರ್ವಕ್ಕೂ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊಸರುಕಡೆಯು
 ವ ಮನೆಯೂ, ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಧಾನ್ಯ ಕಟ್ಟುವ ಮನೆಯೂ, ಆ
 ಗ್ನೇಯಕ್ಕೂ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೂ ನೈರುತ್ ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಾದ್ಯು
 ತ್ಸರ್ಜನದ ಮನೆಯೂ, ನಿಮಿರುತಿ ಪಶ್ಚಿಮಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
 ಗೃಹವೂ, ಪಶ್ಚಿಮ ವಾಯವ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ದುಃಖಿಸುವ ಗೃಹವೂ, ವಾಯ
 ವ್ಯಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಕ್ರೀಡಾಗೃಹವೂ, ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ಈಶಾನ್ಯ
 ಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ವೈದ್ಯಕಾಲೆಯೂ, ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
 ವ್ರಸನದ ಮನೆಯೂ ಯೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಮುಖ್ಯ ಗೃಹಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿ
 ಣದಲ್ಲಾಗಲಿ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಾಗಲಿ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ತಾಯಿ ಮೊದಲಾ
 ದವರಿರುವ ಮನೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಮಹಡಿಕಟ್ಟಬೇಕಾದ
 ರೂ ಪೂರ್ವದಂತೆ ಆಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನಾಲೋಚಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ,
 ಬಹಳ ತಗ್ಗಾಗಲಿ, ಎತ್ತರವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಇರದೆ ಸಮವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು
 ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಧ್ವಜ, ವೃಷಭ, ಸಿಂಹ, ಈ ೪ ಆಯಗಳು ಪ್ರಶಸ್ತ
 ಗಳಾಗಿಯೂ, ಧೂಮ, ಶ್ವಾನ, ಖರ, ವಾಯನಾಯಗಳು ಕೆಟ್ಟವುಗಳಾಗಿ
 ಗಿದ್ದರೂ (ಪೂರ್ವಾದಿ ಧ್ವಜಧೂಮಸಿಂಹ ಶುನಕೋಕ್ಷಾಣಃ ಖರೇಭೋ
 ಸ್ವಕಾಃ) ಎಂದು ಮುಹೂರ್ತಮಾರ್ತಂಡದಲ್ಲಿಯೂ, (ಸ್ವದಿಕ್ಷ್ವರ್ಧ
 ದಾಃ) ಎಂದು ಕಾಲಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿಯೂ, ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಾ ಆಯಾಯಾ
 ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಶಸ್ತಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಜಾ
 ತಿಭೇದದಿಂದಲೂ ವಸ್ತುಭೇದದಿಂದಲೂ, ಧ್ವಜಾದ್ಯಾಯಗಳು ಶುಭಕರ
 ಗಳು, (ವಾಸ್ತುವ್ರದೀವದಲ್ಲಿ) ಶ್ಲೋ|| ಖೇಟಿಖರ್ವಟಕೇಷು ವೃಷಸ್ವಿ
 ಹ್ಮೋ ಗಜಶ್ಶುಭಃ| ವಾಪೀಕೂವತಟಾಕಾದಾಗಜೋದೇಯೋವಿಚಕ್ಷಣಃ|
 ಆನನೇಯೋಜಯಿತ್ಸಿಹ್ಮಂ ಶಯನೇಚೈವಕುಂಜರಂ | ವೃಷಂಭೋಜನ
 ಪಾತ್ರೇಚ ದದ್ಯಾತಿಜ್ವಾಲಾದಿಷುಧ್ವಜಂ | ಮಹಾನನೇಗ್ನಿಕಾಲಾಯಾಂ
 ಗೃಹೇಜಾಗ್ನೌಪಜೀವಿನಾಂ | ಧೂಮಂದದ್ವಾತ್ತಧಾಶ್ವಾನಂ ಯವಕ್ಷನಾಂ
 ತೃಜಯೇರ್ಗೃಹೇ | ಖರಶ್ಚಯ್ಯಾಗೃಹೇಯೋಜ್ಯೋಧ್ಯಾಂಕ್ಷಃಪಕ್ಷಿವತೆ
 ಗೃಹೇ | ವೃಷ್ಟಿಸಿಂಹಗಳೆಂದದ್ಯಾತ್ತಾನಾದಿಪುರಮಂದಿರೇ (ಎಂಬದಾ
 ಗಿಯೂ) ಶಿಲ್ಪಿಕಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋ|| ವಸ್ತ್ರಜೇಧರ್ಮಕಾಲಾಯಾಂಕುಂಭಿ
 ಸ್ತಂಭವೃಜೇಧ್ವಜಃ || ಗೌಗಜಾಭೂಗೃಹೇಚೈವಸಾಧಾರಣಗೃಹೇಶುಭಾ

ಯಂತ್ರೇಶಸ್ತೃರಭೇಷಿಹ್ಮೋಭಾಂಡಾಗಾರಶುಭೋಗಜಃ | ಧಾನಾಂ ಬು
ಸ್ಥಾನಗೋಶ್ವೇಭತಾಲಾಯಾಂವೃಷಭಶ್ಯುಭಃ | ನಾಡ್ಯಭಾಗೋದ್ವಾಹ
ವೇದಾಂಗಳಜಸಿಂಹವೃಷಾಶ್ಯುಭಾಃ || ಎಂಬದಾಗಿರಿಯೂ ಹೇಳಿರುವದ್ದರಿಂದ
ಗ್ರಾಮ, ಊರು, ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ವೃಷಭ, ಸಿಂಹ, ಗಜ, ಈ ೩ ಅಯಗಳ
ಶುಭಕರಗಳು, ವಾಪೀ, ಕೂಪ, ತಟಾಕ (ಇವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ ಜಲಾ
ರ್ಗಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ) ಶ್ಲೋ || ದ್ವಾರಹೀನೋಭವೇತ್ಯಾಪೋದ್ವಾರಣೈಕೇನ
ವಾಪಿಕಾ | ನೈಕದ್ವಾರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ವರಿಣೀದೀರ್ಘಾಕಾರಾತುದೀರ್ಘಿಕಾ | ಈ
ಲ್ಯಾವಿಧೂತತೋಯಾಚತಟಾಕಾಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ || ಅಂದರೆ....ದ್ವಾರವಿ
ಲ್ಲದೆ ಶೇದೋಭಾವಿಗೆ ಕೂವನಂತಲೂ ಒಂದುಕಡೆ ದಾರಿ ಇರುವದು ವಾ
ಪಿಯಂತಲೂ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ದ್ವಾರವಿರುವದು ಪುಷ್ಕರಣೆಯಂತಲೂ
ಉದ್ದಕ್ಕೂ ದೀರ್ಘವಾಗಿರುವದು. ದೀರ್ಘಕೆಯಂತಲೂ, ಕಾಲುವೆಗಳಿಂದ
ನೀರು ಬಂದು ತುಂಬುವಂತಾದ್ದು ತಟಾಕವಂತಲೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು
ಇಂಥಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಜಯವೂ, ಕೂತುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಮನೆ, ಕುರ್ಚಿ, ಮೊ
ದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಹ್ಮಾಯವೂ; ಮಂಚ, ಹಾಸಿಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ
ಗಜಾಯವೂ, ಊಟನಾಡುವ ಕಂಚು ಮೊದಲಾದ್ದರಲ್ಲಿ ವೃಷಭಾಯವೂ,
ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಾಯವೂ, ಅಡಿಗೇಮನೆ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯದ ಮನೆ, ಬೆಂಕಿ
ಯಿಂದ ಜೀವಿಸತಕ್ಕವರ ಮನೆ ಇಂಥಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಧೂಮಾಯವೂ, ಯವ
ನರು ಅಂತೃಜರು ಇವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶುನಕಾಯವೂ, ಮಲಗುವ ಮನೆ
ಯಲ್ಲಿ ಖರಾಯವೂ, ಹಕ್ಕಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಟ್ಟಣ ಗೃಹದಲ್ಲಿ
ಕಾಕಾಯವೂ, ಅರಸರ ದೇವತೆಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ವಟ್ಟಣಗೃಹದಲ್ಲಿ
ಧ್ವಜ, ವೃಷಭ, ಸಿಂಹ, ಗಜಾಯಗಳೂ, ವಟ್ಟಣ, (ಡೇರಾ, ಧರ್ಮ
ಶಾಲೆ, ಕಲಶ, ಸ್ತಂಭ, ವತಾಕ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಾಯವೂ, ಸಾಧಾರಣ
ಮನೆ ವಾತಾಳಗೃಹ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವೃಷಭ, ಸಿಂಹಾಯಗಳೂ, ಯಂತ್ರದ
ಲ್ಲಿ, ರಥದಲ್ಲಿ, ಸಿಂಹಾಯವೂ, ಬೊಕ್ಕಸದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಜಾಯವೂ,
ಕಣಜ, ನೀರಿನಮನೆ, ಗೋಶಾಲೆ, ಆಶ್ವಶಾಲೆ, ಗಜಶಾಲೆ, ಇವುಗಳ
ಲ್ಲಿ ವೃಷಭಾಯವೂ, ಮದುವೆ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಜ, ಸಿಂಹ, ವೃಷ
ಭಾಯಗಳೂ, ವೈಶ್ಯಗೃಹದಲ್ಲಿ ಖರಾಯವೂ, ಪ್ರಶಸ್ತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ
ಮತ್ತು ಈ ಆಯಗಳನ್ನಿಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವಿಷಮವಾಗಿದ್ದರೆ

ಶುಭಾಯಗಳೂ, ಸಮವಾಗಿದ್ದರೆ ದೋಷಾಯಗಳೂ ಬರುತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಸಿಹ್ಮಾಗ್ರಮೂಲೇಗಜನುಗ್ರಕೂಟಂಧ್ವಜಾಗ್ರಕೂಟಂಮೃಗಮೂಲಶೋಭನಂ | ಗೇಜಸ್ಯಪೃಷ್ಠೇಹರಿಸೀರ್ಷಮುಕ್ತಂ ಪೃಷ್ಠೇಶಿರಸ್ಸಿಹ್ಮಪದಾತಿಕೂಟಂ ||

ಟೀ|| ಸಿಂಹಾಯದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಾಯದ ತುದಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೇದು, ಗಜಾಯದ ತುದಿಯಾದರೂ ಸರಿಯೆ ? ಧ್ವಜಾಯದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಹ್ಮಾಯದ ಮೊದಲು, ಕೂಡಿದರೂ ಮೇಲು ಗಜಾಯ ತದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಹ್ಮಾಯದ ಮೊದಲು ಕೂಡಿದರೂ, ವೃಷಭಾಯದ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಹ್ಮಾಯದ ತುದಿಯು ಕೂಡಿದರೂ ಶುಭಕರವಾಗಿರುವುದು.

ಶ್ಲೋ || ವೃಷೇಶ್ವಾನೇಸಮಾಸಂಧಿರ್ಗಜಧೂಮಾಯತಶ್ಚುಭಃ | ಕರೀಸಿಹ್ಮಗುಣಾತೀತಂಧ್ವಜವಾಯಸ ಉತ್ತಮಃ | ಅಗ್ನಿದೋಷಂ ಸಂಧಿದೋಷಂ ಸರ್ವದೋಷಂ ನಿವಾರಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ವೃಷಭಾಯಕ್ಕೂ, ಶ್ವಾನಾಯಕ್ಕೂ, ಗಜಾಯಕ್ಕೂ, ಧೂಮಾಯಕ್ಕೂ, ಗಜಾಯಕ್ಕೂ, ಧ್ವಜಾಯಕ್ಕೂ, ವಾಯಸಾಯಕ್ಕೆ, ಸಂಧಿಸಿದರೆ ಸಂಧಿದೋಷ ಅಗ್ನಿದೋಷ ಮೊದಲಾದ ಯಲ್ಲಾ ದೋಷಗಳೂ, ಪರಿಹಾರವಾಗುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಸಿಹ್ಮಪ್ರಸ್ಥಂವೃಷಮೂಲಂಧ್ವಜಮೂಲಂಗಳಾನನಂ | ಸಿಂಹಮೂಲಂ ಪೃಷ್ಠವೃಷಂಸಂಧಿಂ ಕುರ್ಯಾಚ್ಚುಭಂಭವೇತ್ ||

ಟೀ|| ಸಿಹ್ಮಾಯದ ತುದಿಯೂ, ವೃಷಾಯದ ಮೂಲವೂ, ಧ್ವಜಾಯದ ಮೂಲವೂ, ಗಜಾಯದ ಮೂಲವೂ, ಸಿಹ್ಮಾಯದ ಮೂಲವೂ, ವೃಷಭಾಯದ ತುದಿಯೂ, ಸಂಧಿಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಶುಭಕರವಾಗಿರುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಶ್ವಾನಮೂಲೇಗಜಾಗ್ರಂಚಗಜಮೂಲೇಖರಾಗ್ರಕಂ | ಖರಾಗ್ರೇವೃಷಮೂಲಂಚವಾಯಸಾಗ್ರಂಯಧಾಕ್ರಮಂ | ವಾಯಸಾಗ್ರೇ ಧ್ವಜಮೂಲಂಸಂಧಿಂಕೃತ್ವಾಶುಭಂಭವೇತ್ ||

....

ಟೀ|| ಶುನಕಾಯದ ಮೂಲದಲ್ಲ ಗಜಾಯದ ತುದಿಯೂ ಗಜಾಯದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಖರಯದ ತುದಿಯೂ, ಖರಾಯದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ವೃಷಾಯದ ಮೊದಲೂ ವಾಯನಾಯದ ಕೊನೆಯೂ, ವಾಯಸಾಯದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವಜಾಯದ ಮೊದಲು ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಶುಭಕರವು.

ಶ್ಲೋ|| ಏಕಸಂಧಿ-ದ್ವಿಸಂಧಿಸ್ವಾಧ್ಯಾನ್ವಸಗುಣಸ್ತಥಾ| ತ್ರಿಸಂಧಿ
ಶ್ಚ ಚತುಸ್ಸಂಧಿಃಕರ್ತೃರೋಗಂಕುಲಕ್ಷಯಂ | ವಂಶಸಂಧಿಶ್ಚ ಪಟ್ಟಿಂ
ಧಿಃಪುತ್ರಾಭವತಿನಿಶ್ಚಯಃ | ಸವ್ರಸಂಧ್ಯಷ್ಟಸಂಧೀಶ್ಚ ಪುತ್ರನಾಶ
ಸ್ತುಜಾಯತೇ | ಇದಂಸ್ಯಾತ್ಮವಸವ್ಯಂತು ತತ್ಪಲಂಗೃಹಕರ್ಮ
ಣಿ | ಸವ್ಯಾಕಾರಂಗೃಹೇಸ್ಯಾಸ್ಯಂತತ್ತತ್ಸಂಧಿಫಲಂಭವೇತ್ | ಆ
ಯುರಾರೋಗ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯಂಸಮೈಗ್ರಹಫಲಾಧಿಕಂ ||

ಟೀ|| ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಧಿ ಕೂಡಿಸದೆ ಅಪಸವ್ಯವಾಗಿ
ಕೂಡಿಸಿದ ಸಂಧಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಫಲಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ೧—೨ ಸಂ
ಧಿಗಳು, ಅಗ್ನಿದಾಹವನ್ನು ೩—೪ ಸಂಧಿಗಳು ಮರಣವನ್ನು, ೭—೮
ಸಂಧಿಗಳು ಪುತ್ರನಾಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವದು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಗ್ರ
ಹಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೆ ಆಯುಸ್ಸೂ, ಆರೋಗ್ಯವೂ, ಸಂಪತ್ತೂ ಸಹ
ಉಂಟಾಗುವದು.

ಪ ರಿ ಸ್ತ ರ ಣ ನಿ ಣ ನ ಯ.

ಶ್ಲೋ|| ಸಿಹ್ಮಶೀರ್ಷೇಬಹಿರ್ಭಾಗೇಧ್ವಜಸ್ವರಸ್ವಶುಭಾವಹಃ | ಧ್ವ
ಜಾಸ್ಯೇವೃಷ್ಣಂಭಾಗೇಚವೃಷಶ್ಲೋಭನಮುತ್ತಮಂ | ವೃಷಾದ್ಬಹಿ
ರ್ಗಜಸ್ನಿಹ್ಮಮುಖೇದಕ್ಷಿಣತಃಶುಭಂ | ಗೇಜಶೀರ್ಷೇಚಸಿಹ್ಮಾಯಂ
ಪಂಸ್ತೀರ್ಯಾದ್ಧಹೂತ್ತಮಂ ||

ಟೀ|| ಸಿಹ್ಮಾಯಕ್ಕೆ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಧ್ವಜಾಯ
ವಿದ್ದರೆ ಶುಭವು, ಧ್ವಜಾಯದ ಇದಿರಾಗಿಯೂ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ವೃಷ
ಭಾಯವು ಶ್ರೇಷ್ಠವು ವೃಷಭಾಯದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಹ್ಮಾಯದ
ಇದಿರಾಗಿಯೂ ಬಲಗಡೆಯೂ, ಗಜಾಯವು ಶುಭಕರ, ಗಜಾಯದ ಇದಿ
ರಾಗಿ ಸಿಂಹಾಯವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವು.

ಶ್ಲೋ|| ಸಿಹ್ಮಾನನೇಗಜಕ್ಷೋಭಃ ಗಜಪೃಷ್ಠಾದ್ವೃಷಸ್ತಥಾ | ವೃ
ಷಶೀರ್ಷೇಸಿಹ್ಮರೋಗಃ ಸಿಹ್ಮವಾಮೇಧ್ವಜೇಹತಃ | ಇತಿಪರ್ಯಾಯ
ದೋಷಶ್ಚ ಗಾಗೇ ಲಯವಚನಂತಥಾ ||

ಟೀ|| ಸಿಹ್ಮಾಯದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗಜಾಯವಿದ್ದರೆ ಕ್ಷೋಭ ಉಂಟಾಗು
ವದು. ಗಜಾಯದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೃಷಾಯವಿದ್ದರೆ ನಾಶವಾಗುವದು,

ವೃಷಾಯವ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಯವಿದ್ದರೆ ನಾಶವುಂಟಾಗುವದು, ಸಿಹ್ಮಾಯದ ಯೆಡವಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜವಿದ್ದರೆ ಮರಣವುಂಟಾಗುವದು, ಹೀಗೆಂದು ಗಾರ್ಗೇಯರುಷ್ವಿಯ ಮತವು.

ಶ್ಲೋ|| ಭಾಗೇಭಾಗೇಚದೋಷಃಸ್ಯಾನ್ನ ಕುರ್ಮ್ಯಾದೈಹಸಂಗ್ರಹಂ|
ಭಾಗದೋಷಂವಿನಾಗೇಹೇಸಮಸ್ತಾಭಾಗ್ಯವರ್ಧನಃ | ದೋಷವ
ರ್ಜಿತಗೇಹೇಚಸಂಧಿಕುರ್ಮ್ಯಾತ್ಪ್ರಶಸ್ತಕಂ | ದೋಷಭಾಗಂಶುಭಂ
ಭಾಗಂಸಂಧಿದೋಷಂನಕಾರಯೇತ್ ||

ಟೀ || ಶುಭಭಾಗವೂ, ದೋಷಭಾಗವೂ, ಸಂಧಿಮಾಡಬಾರದು, ಶುಭ
ಭಾಗಗಳೆರಡೂ ಸಂಧಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ. ದೋಷವಿಲ್ಲದ ಮನೆಗಳೆರಡೂ
ಸಂಧಿಸಿದರೆ ಶುಭಕರವು ದೋಷವಿರುವ ಮನೆಯೂ ದೋಷವಿಲ್ಲದಮ
ನೆಯೂ ಸಂಧಿ ಮಾಡಬಾರದು.

ಗಾರ್ಗೇಯ ನಿವೇಶನ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಚತುರಶ್ರಂಸಮಂವಾಸ್ತು ಚೋತ್ತರೇವಾಯತಂಭವೇತ್|
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂವಿಶೇಷೇಣವೂರ್ವಾಯತಮಧಾಪಿವಾ ||

ಟೀ || ಮನೆಯ ನಿವೇಶನವು ಚಕ್ರಾಕವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಕಡೆ
ವೀರ್ಣವಾಗಲೀ, ಪೂರ್ವಕಡೆ ದೀರ್ಘವಾಗಲೀ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾ
ವುದು. ಈ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಅಂಗವಿರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು.

ಶ್ಲೋ|| ಚತುರಶ್ರಂಸಮಂವಾಸ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂವಿಶೇಷತಃ | ಕ್ಷ
ತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಸಪ್ತಾಷ್ಟಂತಂವೈರಾಸಂಚಚತುಷ್ಟಯಂ | ತತಶ್ಯಾದ್ರೇ
ಚನಿಜ್ಞೇಯಂ ಕಾರ್ಯಮಷ್ಟಾಚತಸ್ತುಚ|| ಗೃಹಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರಮಾಣಂತು
ಗಾರ್ಗೇಯವಚನಂತಥಾ ||

ಟೀ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಿವೇಶನವು ಚೌಕವಾಗಿರುವದು ಮೇಲು, ಕ್ಷತ್ರ
ಿಯರಿಗೆ ಉದ್ದಳತೆ ೯ ಭಾಗ, ಅಗಲ ೮ ಭಾಗ, ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಉದ್ದಳತೆ ೫
ಪಾಲು, ಅಗಲ ೪ ಪಾಲು, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಉದ್ದಳತೆ ೮ ಪಾಲು, ಅಗಲ ೭
ಪಾಲು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದಲ್ಲದೆ ನಿವೇಶನದ ಆಯದ ವಿಸ್ತಾರ
ಗಳನ್ನ ೬ ಭಾಗಮಾಡಿ ೧ ನೇದಾದ ಪಿಶಾಚ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಲು ಮಾಡ
ತಕ್ಕದ್ದು, ೨ನೇದಾದ ಮನುಷ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು ೩ನೇ
ಭಾಗ ದೇವಭಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಚವ್ವರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಉಳಿದ ಮೂ

ರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಂಗಳ ಮಾಡುವದು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಿದ ಮನೆಯು ಶುಭಕರವೆಂದು ಗಾರ್ಗೀಯ ರುಷಿಯ ಮತವು.

ಶೌನಕನಿವೇಶನದ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ || ನಿವೇಶನಂ ರಂಧ್ರಮಿತಿಂ ಚತುರ್ದಾಶೈಃ ಪುಂಚತುರ್ದಿಕ್ಷುಃ ಪಿ
~~ಶೌನಕ~~ ಶಾಚಭಾಗಂ | ದ್ವಿಭಾಗಮಾತ್ರಮಲಸಂಗಧಾತ್ರೀ ಗೃಹಂ ತೃತೀಯಂ
 ಶ್ರುಭದಂ ವದಂತಿ | ನೇದೇಷು ಭಾಗಾಃ ಕಿಲ ದೇವಯೋಗ್ಯಾಃ ಪರಿಸ್ತ
 ರೇಚೋತ್ತಮಭಾಗಸಂಖ್ಯಾ ||

ಟೀ|| ಗೃಹನಿವೇಶನವನ್ನು ೯ ಪಾಲುಮಾಡಿ ಪಿಶಾಚಭಾಗವಾದ ೧ ಪಾ
 ಲನ್ನು ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಬರುವಂತೆ ಬಿಟ್ಟು, ೨ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಲು
 ಮಾಡಿ ೩ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು, ಮಿಕ್ಕ ೪—೫ನೇ ಭಾ
 ಗಗಳಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಇದು ಶೌನಕ ನಿವೇಶನದ ಲಕ್ಷ
 ಣವು.

—ಶೌನಕನಿವೇಶನ—

ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಳ.

ಅಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳ

ಶ್ಲೋ || ಕ್ಷೀರದ್ರುಮೇವಿಹಾರೇಚದೇವಾಗಾರಿತಥೈವಚ | ಛಾಯಾ
 ಯಾಂ ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣಂ ನರ್ಜನೀಯಂ ಪ್ರಯತ್ನತಃ || ಊಷರೇ
 ಬಲಸಂಸ್ಥಾನೇ ಕೋಣದೇಶ ಸ್ತಶಾನಕೆ | ಪುರದ್ವಾರೇಚಸಾಲೇ
 ಚ ವತ್ಸೀಕೇಗ್ರಾಮನುಧ್ಯಮೇ | ಸಿಕತಾಯಾಂ ಸ್ವಿನ್ನಭೂಮೌನಿಂದಿ
 ತಾಯಾಂ ತಥೈವಚ | ಏತೇಷು ಕ್ಷೇತ್ರದೇಶೇಷು ನಕುರಾಶ್ಯದ್ವೇಶ್ವ
 ಕಂಬುಧೈಃ ||

ಟೀ|| ಹಾಲುಳ್ಳ ಮರ ಬೌದ್ಧಾಲಯ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಇವುಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ
 ಯೂ, ಚೌಳುಭೂಮಿ, ಬಲವಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ, ಗೊಂದಿ, ಸ್ತಶಾನ, ಊರುಬಾ
 ಗಲು, ಕೋಟೆಯ ಸಮೀಪ ಭೂಮಿ, ಹುತ್ತಗಳುಳ್ಳ ಭೂಮಿ ಗ್ರಾಮಮ
 ಧ್ಯ, ಯಾವಾಗ್ಯೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿರುವ ಭೂಮಿ, ಕೆಟ್ಟುಹೋದನೆಲ, ಈ ಸ್ಥ
 ಳಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬಾರದು.

ನೀರುವಾಟ.

ಶ್ಲೋ|| ಪೂರ್ವವ್ಲವೋವ್ಯಾಧಿಹರೋ ನರಾಣಾಂ ತಥೋತ್ತ ರೇಚೈ
ವಧನಂದದಾತಿ | ಧನಕ್ಷಯಂವಶ್ಚಿಮತಃ ಪ್ರವಾಹೋಮೃತು
ಭರ್ವೇದ್ಧಕ್ಷಿಣತಃಪ್ರವಾಹಾತ್ ||

ಟೀ|| ಮನೆಯ ನೀರು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿದರೆ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವದು
ಉತ್ತರಕಡೆ ಹರಿದರೆ ಸಂವತ್ಸುಂಟಾಗುವದು, ವಡವಲು ಕಡೆ ಹರಿದರೆ
ದಾರಿದ್ರ್ಯವುಂಟಾಗುವದು, ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿದರೆ ಮೃತ್ಯುವುಂಟಾ
ಗುವದು.

ಮನೆಗೆ ಔನ್ನತ್ಯ

ಶ್ಲೋ|| ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಿಯಯೋರ್ಭಿತ್ತಿರುಚ್ಛ್ರಯೋದಶಸಮೃತಾಃ
ವಿಟ್ಞ್ಞದ್ರಯೋರ್ನ ವಜ್ಞೇಯಂಪ್ರಸೃತೇಃ ಪ್ರಾಕೃತೇಷ್ಟಪಿ ||

ಟೀ|| ಮನೆಯ ಔನ್ನತ್ಯವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೂ ೧೦ ಗೇ
ಣುದ್ದ, ವೈಶ್ಯರಿಗೂ ಶೂದ್ರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಕೀಳುಜಾತಿಯವರಿಗೂಗೇ
ಣು ಉದ್ದವು ಹಾಕಬೇಕು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಕೋಶದಲ್ಲಿ, ಶ್ಲೋ||
ವಿನ್ತಾರಷ್ಟೋಡಶಾಂಶ ಚತುರ್ಹಸ್ತೋಭವೇ ದ್ವ್ಯಹೋಭಾಯಃ || ಎಂ
ದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಮನೆಯ ವಿನ್ತಾರದಲ್ಲಿ ೧೬ ರಲ್ಲಿ ಒಂದುಭಾಗ
ದೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಪ್ರಮಾಣವಿರಬೇಕೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು,

ಮತ್ತು ಲಲ್ಲನು || ಶ್ಲೋ|| ನಾತುಃಪ್ರಿತಂನಾತಿನೀಚಂ ಕುಡ್ಯೋತೇದಂ
ಯಧಾರುಚಿ || ಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಮನೆಯ ಅಂದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾ
ಗೆ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂತಲೂ, ಬಹಳ ಉದ್ದವೇ ಆಗಲಿ ಬಹಳಕು
ರುಚಾಗಲಿ ಹಾಕಕೂಡದೆಂತಲೂ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ತೃಣಗೃಹಗಳ ಲಕ್ಷಣ

ಶ್ಲೋ|| ಆಯವ್ಯಯಾಮಾಸತುದ್ಧಿಂಚಿಂತಯೇನ್ನ ತೃಣಾಲಯೇ ||.

ಟೀ|| ಹುಲ್ಲುಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವದರಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯಾದಿ ಲಕ್ಷಣಗ
ಳನ್ನು ಮಾಸತುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಲವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು (ವಿಶೇಷ
ಮ್ಯಾಯನೇಹತ್ಯಂತೃಣಾಗಾರಂತುಸರ್ವದಾ) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ
ಗೃಹಪ್ರವೇಶಕ್ಕೂ ಸಹ ಮಾಸತುದ್ಧಿ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ದೈವಜ್ಞ
ವಲ್ಲಭದಲ್ಲಿ;—

ಶ್ಲೋ || ಅಳಿಂದ ನಿರ್ದ್ವೈತವಿನಿರ್ಗಮಾದ್ಯಾಶ್ಚ ತುರ್ದಿಶಂಯೇಗೃಹ
ಭೂಷಣಾಯ | ಆಯಾದಿಕಂತೇಷು ನಚಿಂತನೀಯಂಯತೋನತೇ
ವಾಸ್ತು ಪರಿಗ್ರಹೇಸ್ಯಃ ||

ತಾ || ಪ್ರಧಾನ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವ ಪಡಕಾಲೆ
ನಿರ್ದ್ವೈತವಿನಿರ್ಗಮ ವೋದಲಾದವುಗಳು ವಾಸ್ತುಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
ವುಗಳಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾದಿಗಳು ನೋಡ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ-
ಮತ್ತು ವಸಿಷ್ಠರು,—

ಶ್ಲೋ || ಏಕಾದಶಯವಾದೂರ್ಧ್ವಂಯಾವದ್ವ್ಯಾತ್ರಿಂಶಹಸ್ತಕಂ - |

ತಾವದಾಯಾದಿಕಂಚಿಂತ್ಯಂತದೂರ್ಧ್ವಂ ನೈವಚಿಂತಯೇತ್ ||

ಅಂದರೆ, ೧೧ ಯವೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ವೋದಲುಗೊಂಡು ೩೨ ಹಸ್ತಗಳ
ವರಿವಿಗೂ ಇರುವ ವರಿವಿಗೂ ಇರುವ ಮನೆಗಳಿಗೇನೆ ಆಯಾದಿಗಳು ನೋ
ಡತಕ್ಕದ್ದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಅನತ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತು
ಚಿಂತಾಮಣಿಯಲ್ಲಿ,....

ಶ್ಲೋ || ಯತ್ರದ್ವೈಘ್ರಂ ಗೃಹಾದೀನಾಂ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಾರ್ಥಂ ತತೋ
ಧಿಕಂ | ನತತ್ರಚಿಂತಯೇದ್ಧೀಮಾಣಗಣನಾಯವ್ಯಯಾದಿಕಂ ||

ತಾ|| ಮನೆ ವೋದಲಾದವುಗಳ ಉದ್ದವು ೧೩ ಹಸ್ತಗಳಿಗೆ ಅತಿ
ಕ್ರಮಿಸಿಯೂ ಇದ್ದರೆ ಅಂಧಾವುಗಳಿಗೆ ಆಯಾದಿಗಳು ನೋಡಕೆಲಸವಿಲ್ಲ
ವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಾ ಮೇಲೆ ವಸಿಷ್ಠರು ಹೇಳಿರುವ ರೀತ್ಯಾ
ಏಕಾದಶ ಯವೆಗಳು ಮಣವೋದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೧೩ ಹಸ್ತಗಳು
ಮನೆ ವೋದಲಾದ್ದಕ್ಕೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಮುಹೂರ್ತಮಾ
ತಾರ್ಕಂಡದಲ್ಲಿ,—

ಶ್ಲೋ || ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಾರ್ಥಿಕಹಸ್ತಮಬ್ಧವದನಂತಾರ್ಣಂತ್ಯಳಿಂದಾದಿಕಂ |

ನೈಷ್ಠಾಯಾದಿಕಮಿರಿತಂ ತೃಣಗೃಹಂ ಸರ್ವಾಸುಮಾಸ್ತಾದಿತಂ ||

ಯಂದಿರುವದರಿಂದಾ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಬಾಗಲುಳ್ಳ ಮನೆಗೂ ಆಯಾ
ದಿಗಳು ನೋಡಕೆಲಸವಿಲ್ಲ.

ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು.

ಶ್ಲೋ|| ಕೃಶಾಸುನಕ್ಷತ್ರಗತೇಚ ಭಾನೌಯುಷ್ಕೇವಿಧೌ ವೈಷ್ಣವಕುಂಭ
ರಾಶೌ | ನದಾರುವಚ್ಛೇದನ ಸಂಗ್ರಹಾದಿ ಕುರ್ವೀತವೇಶ್ವೇರಿತಕರ್ಮ
ಸಿದ್ಧಿಃ ||

ಟೀ|| ಸೂರ್ಯನು ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ಅನಾವಾಸ್ಯೆ
ಮೊದಲು ಹುಣ್ಣುವಿಾ ವರಿವಿಗೂ, ಚಂದ್ರನು ನಿತ್ಯನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣದ
ಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹಾಗೂ ಕುಂಭರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮರಗಳನ್ನು
ಕಡಿಯಬಾರದು. ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಾರದು, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ
ಅದರಿಂದಾ ಫಲವುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಶ್ಲೋ|| ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇಪಿತಧಿಷ್ಠಾಮೀಕಾರಾಂತಾಸುಪಂಚಸು ರೋಹಿಣಿ
ಸಹಿತಘಸ್ರೈಬರ್ಬುರೋಪಿನಚಾತುರಃ ||

ಟೀ|| ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧವಾದರೂ ಮೀ ಯೆಂಬ ಅಕ್ಷರವೇ
ಅಂತ್ಯವಾಗಿ ವುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯಮೀ, ಪಂಚಮೀ, ಸಪ್ತಮೀ, ಅಷ್ಟಮೀ, ನವಮೀ
(ದಶಮೀ) ಈ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣೀ, ನಕ್ಷತ್ರವು ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಮರಗಳ
ನ್ನು ಕಡಿಯಬಹುದು, ಜಾಲಿಗಿಡವಾದರೂ, ಹುಳುಹಿಡಿಯುವದಿಲ್ಲ.

ಅ ಯೋ ಗ್ಯ ಗ ಳಾ ದ ಮ ರ ಗ ಳು,

ಶ್ಲೋ|| ವ್ಲಕ್ಷೋದುಂಬರ ಚೂತಾಖ್ಯಾನಿಂಬನ್ನುಹಿವಿಭೀತಕಾಃ |
ದಗ್ಧಾಃಕಂಟಕಿನೋವುಕ್ವಾ ನಟಾಶ್ವತ್ಥಕ ಪಿತ್ಥಕಾಃ | ಅಗಸ್ತಿಸಿಗ್ರು
ಪಾಲಾಶಃತಿಂತ್ರಿಡೀಕಾಶ್ಚನಿಂದಿತಾಃ | ಕರಂಜೈರುಂಡನಿರ್ಗುಂಡೀ
ಗೃಹಶಲ್ಯಾಶ್ಚನಿಂದಿತಾಃ | ಅನ್ಯೇಚಗೃಹನಿರ್ಮಾಣೇಯೋಜನೀಯಾಃ
ಸ್ವದಾದ್ರುಮಃ ||

ಟೀ|| ಬಸುರಿ, ಅತ್ತಿ, ಮಾವು, ಬೆಲ್ಲವು, ಕಳ್ಳಿ, ತಾರೆ, ಈ ವೃಕ್ಷಗಳು
ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಿಂಥಾವು, ಮುಳ್ಳುಳ್ಳಿದ್ದು ಆಲ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಬೇಲ, ಅಗೆಸಿ, ನುಗ್ಗೆ,
ಮುತುಕ, ಮಣಿಸೆ, ಹೊಂಗೆ, ಹರಳು, ಲಕ್ಕಿ ಈ ಮರಗಳು ಗೃಹಶಲ್ಯಗಳು
ಅಂದರೆ,....ಇತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದವು ಇವುಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಉಪಯೋಗ
ಗಿಸಬಾರದು.

ಶ್ಲೋ|| ಕೋಟಿರಂಜಾಗ್ನಿದ್ಧಂಚ ಅರ್ಧಶುಷ್ಕಂ ಮೃತಕರಂಅನ್ಯೈಃ

ಸ್ಪಷ್ಟಿಪ್ರತವೃಕ್ಷಂಚಾರ್ಥಖಂಡ ಸ್ತುಯೋಭವೇತ್‌ದೇವಾಗಾರೇತಬಾ
ಕೇಚಸ್ತುಶಾನೇಕೋಪಸಂಸ್ಥಿತೇ | ಫಲಿತಂಕ್ಷೀರವೃಕ್ಷಂಚತಿಂತ್ರಿಡೀಕಂ
ತಥೈವಚ | ಖರ್ಜೂರಂಚಾನುನಿಂಬೋರ್ಷಂಪಾಲಾಶಂಮಧುಕಂ
ತಥಾ | ಮದುಸ್ಥಿತಂ ಭೂತನಾನಂ ತಥಾವಲ್ಲಿಪೃತಂಚಯತ್ |
ಗಜಬಂಧನವೃಕ್ಷಂಚಾಲಾಯೋತ್ತಂಚ ಜನಾಶ್ರಯಂ | ತಾಪಸಾ
ಶ್ರಯವೃಕ್ಷಂಚ ನದೀತೀರಸ್ಥಿತಂ ತಥಾ | ಕಂಟಕಂಟಪ್ರತಾಕಾಂತಂ
ತಥಾಚಾಜ್ಞಾತ ನಾಮಕಂ ಪಾಯನಾಸ್ವೇನಪತಿತಂ ಪಥಿತಾಶ್ರಯಂ
ಮೇವಚ ಅದ್ಯಶುಷ್ಕಂಚೈವಮಾದೀ೯ವರ್ಷಯೇದ್ಗೃಹಕರ್ತೃಣಿ ||

ಟೀ|| ತೋರೈಗಳುಳ್ಳದ್ದು ಸುಟ್ಟದ್ದು ಅರ್ಥವೊಣೆಗಿರುವದು ಹೆಡಕ್ಕಾಗಿ
ಹೊಡೆದಿರುವದು, ಇತರರಿಂದಾ ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು, ಅರ್ಥಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು
ದೇವಸ್ಥಾನ ಕೆರೆ ಸ್ತುಶಾನ ಭಾವಿ ಸಮಾವ ಇವುಗಳಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಫಲ ಬಿಟ್ಟಿ
ರುವದು ಹಾಲುಳ್ಳದ್ದು ಹುಣಿಸೆ ಖರ್ಜೂರ ಮಾವು ಬೇವು ಅತ್ತಿ, ಮತ್ತು
ಕ ಹಿಪ್ಪೆ ಜೇನಿಟ್ಟಿರುವದು ಗೃಹಗರ್ತವು ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಾ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು,
ಆನೆಯನ್ನ ಕಟ್ಟಿದ್ದದ್ದು ಬಹುಜನರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದದ್ದು, ನದಿಯ ಗಡ್ಡೆ
ಲಿರುವದು ಬದನಿಕೆಯಿಂದಾ ಕೂಡಿದ್ದು ಹೆಸರಿಲ್ಲದ್ದು ಗಾಡಿಯಿಂದಾ ಬಿದ್ದ
ದ್ದು, ಮಾರ್ಗಸ್ಥರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾದದ್ದು, ಮೂಲನಣಿಗಿದ್ದು ಈ ಮೊದ
ಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ವರಾಹನು

ಶ್ಲೋ || ಪಿತೃವನಮಾರ್ಗಸುರಾಲಯವಲ್ಮೀಕೋದ್ಯಾನತಾಪಸಾಶ್ರಮ
ಜಾಃ | ಚೈತಸರಿತ್ಸಂಗಮಭವಾಶ್ಚಘಟತೋಯಸ್ಥಿ ಕ್ಷಾಶ್ಚ | ಕಂಚಾನುಜಾತ
ವಲ್ಲಿನಿಪೀಡಿತಾವಜ್ರಮಾರುತೋವಹತಾಃ | ಸ್ವಪತಿಹಸ್ತಿ ನಿಪೀಡಿತಶುಷ್ಕಾ
ಗ್ನಿವುಷ್ಪದುಷ್ಪಮಧುನಿಯಾಃ | ತರವೋವರ್ಜಯಿತವ್ಯಾತ್ಕುಭದಾಸ್ಯುಗಸ್ಥಿ
ಗೆ ಪತ್ರಕುಸುಮಫಲಾಃ | ಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವದ್ದರಿಂದಾ ಉದ್ಯಾನವನದ
ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾದ್ದು ಹುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ನದಿಯ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ
ದ್ದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮಡಿಕೆಗಳಿಂದಾ ನೀರುಹಾಕಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದು ನೀರಿನ
ಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಶಿಡ್ಲ ಬಿದ್ದು ಮುರಿದದ್ದು ಆನೆಯಿಂದಾ, ಪೀಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು,
ಈ ಮೊದಲಾದವೂ ಕೂಡ ಅಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಯೋ ಗೃಹವಾದ ವೃಕ್ಷಗಲು.

ಶ್ಲೋ|| ಶ್ರೀವರ್ಣಿತಾಕರೋಹಣೇತಾಕಸರ್ಜಾಶ್ಚ ಸರಲಾಶ್ಚ ಸರಲಾ
ಶುಭಾಃ | ಪಧಂಗಲೋಧ್ಯಕಾಲಾಶ್ಚ ಸಾಲಾರ್ಜುನಕಶಿಂಶುಪಾಃ |
ಚಂದನಾಶೋಕಬದರೀ ಮಧೂಕಾಶ್ಚ ಕದಂಬಕಾಃ | ಪ್ರಶಸ್ತಾಶ್ಚ
ಶಮಾನಿಂಬ ಬಿಲ್ವನರ್ಜಂ ಗೃಹಾಂತಿಕೇ | ಗೃಹೇಕಾಷ್ಟಂ ಸಮಂ
ಸಮಂಶ್ರೇಷ್ಠಮುಳಿಂದೇವಿಷಮಂಶುಭಂ ||

ಟೀ|| ಕಿರಿಯಶಿನನೀ, ಅಳಲಿತಾಂಗ ಹೊನ್ನೆ, ದೇವದಾರು ವತಂಗ ಲೋಧ್ಯ
ಶಾಲಾಪುಷ್ಪ ಬೀಳೀಮುತ್ತಿ ಕೆಂಪಮುತ್ತಿ, ಶಿಂಶುಪಶ್ರೀಗಂಧ ಅಶೋಕ ಯಿಳ
ಚಿ ಹಿಪ್ಪೆಕಡಹ ಈ ವೋದಲಾದವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು ಬನ್ನಿಮರ ಬಿಲ್ವ
ಬೇವು ಇವುಗಳು ವರ್ಜ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಆಯಾಯಾ ಜಾತಿಗೆ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ
ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು, ವರಾಹನು

ಶ್ಲೋ|| ಸುರದಾರುಚಂದನಸಮಾನಮಧುಕತರವಶ್ಚುಭಾಃ ದ್ವಿಜಾತೀ
ನಾಂ || ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯಾರಿಷ್ವಾಶ್ಚ ತ್ವಖದಿಲ್ವಾಪುದ್ಧಿಕರಾಃ | ವೈಶ್ಯಾನಾಂ
ಜೀವಖದಿರಸಿಂಧೂರಕಸ್ಯಂದನಾಶ್ಚ ಶುಭಫಲದಾಃ | ತಿಂದುಕಕೇಸ
ರಸರಲಾರ್ಜುನೋತ್ಕಲಾಶ್ಚ ಶೂದ್ರಾಣಾಂ || ಸರ್ವೇಷಾಂ ವಾತ
ಸ್ತಾ ಸರ್ವೇಷು ಕ್ಷಾಶ್ಚ ನಿಂದಿತಾನೋಚೇತ್ ||

ತಾ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದೇವದಾರು, ಚಂದನ, ಹಿಪ್ಪೆ, ಇವು ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳು,
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಬೇವು, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಕಗ್ಗಲಿ ಬಿಲ್ವ, ಇವು ಶುಭಕರಗಳು, ವೈಶ್ಯ
ರಿಗೆ ಕಗ್ಗಲಿ ಸಿಂಧೂರ, ಹುಲಿಗೆ ಇವು ಶುಭಕರವು, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ತುಂಬರ,
ಕೇಸರ, ದೇವದಾರು, ಮುತ್ತಿ, ಶಾಲಾಪುಷ್ಪ, ಇವುಗಳು ಯೋಗ್ಯವಾದವು
ಗಳು, ನಿಂದ್ಯಗಳಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಪುಷ್ಪಗಳೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು.
ಇಲ್ಲಿ ನಿಂದಿತಗಳಾದ ವೃಕ್ಷಗಳೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರು,

ಶ್ಲೋ|| ಅನ್ಯವೇತ್ಯ ಸ್ಥಿತಂದಾರುನೈವಾನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಯೋಜಯೇ
ತ್ | ನತತ್ರವಸತೇಕರ್ತಾಂ ಏನೇತ್ತತ್ರನಜಾವತೀ ||

ಎಂದುನ್ನು ಸಮಂಶುಭದಲ್ಲಿ,—

ಶ್ಲೋ|| ಇಷ್ಟಾಕಾಲೋಷ್ಟಪಾಷಾಣ ಮುತ್ತಿಕಾಜೀರ್ಣಮಾಯಸಂ|

ತೃಣಂ ಪರ್ಣಂ ಬುಧೈಃ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ವಾರುಣಂ ನಗೃಹಾಯಮೈ ||

ಮತ್ತು ಶಾರ್ಙ್ಗಧರನು,—

ನೂತನೇ ನೂತನಂಕಾಷ್ಟಂ ಜೀರ್ಣೋಜೀರ್ಣಂವ್ರತಸ್ಯತೇ || ಜೀರ್ಣೋಚನಾಕನಂಕಾಷ್ಟಜೀರ್ಣಂತುನೂತನೇಶುಭಂ ||

ಅಂದರೆ- ಇತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಮರವೂ ಇಟ್ಟಿಕೆಯು ಹೆಂಟಿಯು ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು, ಕಬ್ಬಿಣ, ಯಲೆ, ಈ ಮೊದಲಾದ್ದು ಗೃಹಶಲ್ಯಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಹೊಸಮನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನು ವಾಸಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಮರಣ ಉಂಟಾಗುವದು, ಹೊಸಮನೆಗೆ ಹೊಸಮರಗಳನ್ನು ಹಳೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹಳೆಯದೂ ಶುಭಕರವು, ಮತ್ತು ಹಳೇದಕ್ಕೆ ಹೊಸಸಾಮಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠಹೊಸಮನೆಗೆ ಹಳೇದು ಕೂಡದು.

ಮ ರ್ತು ಗ ಳ ನ್ನ ತ ರು ವ ಲ ಕ್ಷ ಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಸುದಿನೇಷ್ಟಿವಾರನಕ್ಷತ್ರ ಸುಯೋಗಕರಣಾನ್ವಿತೇ | ಚಂದ್ರಾ, ನುಕೂಲಗೆ ಪ್ರಾವ್ತ ಸುಲಗ್ನೇ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಗೆ || ತಕ್ಷಣಂಭೃತ್ಯನ್ಯೇ ಚಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸದಾನತಃ ಪ್ರೇಷಯೇದಧಿಪಸ್ತೇತು ಸಾಯಂಗಳ್ಚ ದ್ವನಾಂತರಂ ||

ಟೀ|| ಶುಭವಾದ ದಿನ ನಕ್ಷತ್ರವಾರ ಯೋಗ ಕರಣಗಳಿಂದಾ ಕೂಡಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರತಾರಾ ಬಲವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯತಕ್ಕ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಾಚಾರ್ಯನನ್ನು ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಅವರು ಆ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ವರ್ಣ ಜಾತಿ ವೃಕ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ || ಅಸನೋದೇವದಾರುಶ್ಚ ಮಧೂಕಶ್ಚಂದನಸ್ತಥಾ | ದ್ವಿಜ ವೃಕ್ಷಾಃ ಕ್ಷತ್ರವೃಕ್ಷಾಃ ಖದಿರಾಶ್ಚ ತ್ವಬಿಲ್ವಕಾಃ | ದೇವದಾರುಮಧೂ ಕಶ್ಚ ಚಂದನೋವೈಶ್ಯಜಾತಯಃ | ಸಾಲಾರ್ಜುನಾಮ್ರಚ್ಛಾಯಾಸು ವಸೇಯುರ್ನಿಶಿಪಾದತಾಃ ||

ಟೀ|| ಹೊನ್ನೆ, ದೇವದಾರು, ಹಿಪ್ಪೆ, ಶ್ರೀಗಂಧ ಈ ವೃಕ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೆಗ್ಗಲಿ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಬಿಲ್ವ, ಈ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು

ದೇವದಾರು, ಹಿಪ್ಪೆ, ಶ್ರೀಗಂಧ ಈ ವೃಕ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ವೈಶ್ಯರು. ಶಾಲ ವೃಕ್ಷ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಶೂದ್ರರೂ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅವರವರ ಜಾತಿವೃಕ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಇಷ್ಟದೇವಾಕ್ ಪಿತೃಕ್ ನಾಗಾಕ್ ದೈತಾಂಶ್ಚೈವ ಗಣಾ
ಧಿಸಂ | ರವಿಚಂದ್ರಾಚಸಾಧ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪೂಜಯೇದ್ವಿಧಿನಾತತಃ ||

ಟೀ || ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅವರು ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಸಾವಿಸಿ, ರಂಗದಲ್ಲಿ ನೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಾ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಪಿತೃ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನನ್ನು, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನು ಆವಾಹನ ಮಾಡಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಗಳಿಂದಾ ಪೂಜಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯತಾಕ್ ಸೃಕ್ಷಾಕ್ ಜಲ್ಮಿಸ್ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷ್ಯಭಕ್ತಿ
ತಃ | ತತ್ಪ್ರಾತುಗುತ್ತರಮೂಲಾನಿ ಮಧ್ವಾಚ್ಛೈರ್ಲೇಪಯೇತ್ತತಃ ||

ಟೀ|| ಬಳಿಕ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯೆದ್ದು ಆ ಮರಗಳನ್ನು ನೀರಿನಿಂದಾ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಪೂರೋತ್ತರ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅದರ ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾ ಜೇನು ತುಪ್ಪದಿಂದಾ ಲೇಪಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಇಷ್ಟ ದೇವತಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ತತಃಕುರಾರಗಾತ್ರಂಚತದ್ವೃಕ್ಷಾಣಾಮನಂತರಂ | ಪ್ರದ
ಕ್ಷೇಣಂ ಪಂದನಂಚ ಕೃತ್ವಾಗಚ್ಛೇದ್ಯಧೇಚ್ಛಯಾ ||

ಟೀ|| ಅನಂತರ ಕೊಡ್ಲಿಗಳನ್ನು ಕುಡುಗೋಲುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಮರಗಳಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡಿ ಅಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ರಾತ್ರಾವಾಶ್ರಯವೃಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಕುಲಂನಚ್ಛೇದಯೇತ್ತರುಂ |

ಉದನ್ಯುಖಃಪ್ರಾಂಗ್ಮುಖಂವಾಭಿಂದ್ಯಾದ್ವೃಕ್ಷಂಚಶೋಭನಂ ||

ಟೀ|| ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ತಾವು ನಿಂತಿದ್ದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕುಲ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಬಾರದು. ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವಾಗ ಉತ್ತರಮುಖವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಪೂರ್ವಮುಖವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಕಡಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಶುಭಕರವು. ವೃಕ್ಷಚ್ಛೇದನವ ಮಾಡುವಾಗ,—

ಶ್ಲೋ || ಯಾನೀಹ ಭೂತಾನಿವಸಂತಿತಾನಿ ಬಲಿಂಗೃಹೀತ್ವಾವಿಧಿವ
ತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಾಂ | ಅನ್ಯತ್ರವಾಸಂಪರಿಕಲ್ಪಯಂತು ಕ್ಷಮಂತುತಾನ್ಯ
ದ್ಯುನಮೋಸ್ತುತೇಭ್ಯಃ ||

ಯೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದೇವತೆಗಳನ್ನು
ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಕಡಿಯಬೇಕು

ಶ್ಲೋ || ಪೂರೈಚೋತ್ತರ ಕಾಷ್ಠಾಯಾಂ ಈಶಾನ್ಯಂಚತಥಾದಿಶ |
ಪತಿತಂಚೋತ್ತಮಂ ವಿದ್ಯಾನ್ಯದಿಕ್ಷುವಿವರ್ಜಯೇತ್ ||

ಟೀ || ಹೀಗೆ ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮರಗಳು ಪೂರ್ವ, ಉತ್ತರ, ಈಶಾನ್ಯ,
ಈ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ತುದಿಗಳು ಬಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ ಮಿಕ್ಕಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ
ವುಗಳನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಮ ರ ಗ ಳ ಬ ಣ್ಣ ಲ ಕ್ಷ ಣ

ಶ್ಲೋ || ಛೇದನೇದಳನೇವಾಪಿಮಂಡಲಾಯತ್ರದೃಶ್ಯತೇ | ಶ್ವೇತಕೇ
ಮಂಡಲೇಗೋಧಾ | ದೀರ್ಘಕೃಷ್ಣೇತುವಾತಭುಕ್ || ತರಶ್ಚಿತ್ಪಲ
ವರ್ಣೇತುವೃಶ್ಚಿಕಂತ್ರನಿದಿಶೇತ್ | ಕಪಿಲೋಮೂಷಕಃಪ್ರೋಕ್ಷೋ
ಮಂಜಿಷ್ಠೇನಚದುರ್ದರಂ | ವಾರಾವತನಿಭೇವರ್ಣೈಗೃಹಗೋಧಾಂ
ವಿನಿದಿಶೇತ್ || ಗುಡವರ್ಣೇನಪಾಷಾಣಂ ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಚೈವಮಾ
ದಿಶೇತ್ ||

ಟೀ || ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವಾಗ ಆಗಲಿ ಶೀಳಿಸುವಾಗ ಆಗಲಿ
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಡಾಗಿ ಬಿಳೀಮುಚ್ಚೆಯಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲಿ ಯಿರುವದು,
ಉದ್ದವಾಗಿ ಕರೀಮುಚ್ಚೆಯಿದ್ದರೆ ಹಾವಿರುವದು, ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಎಣ್ಣೆವರ್ಣವು
ಳ್ಳ ಮುಚ್ಚೆಯಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಚೇಳಿರುವದು ಹಸರು ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಮುಚ್ಚೆಯಿದ್ದರೆ
ಇಲಿ ಇರುವದು, ಕೆಂಪು ಮುಚ್ಚೆಯಿದ್ದರೆ ಕಪ್ಪೆ ಇರುವದು, ಪಾರಿವಾಣದ
ಹಕ್ಕಿಯ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಮುಚ್ಚೆಯಿದ್ದರೆ ಮನೆಯ ಹಲ್ಲಿ ಯಿರುವದು, ಬೆಲ್ಲದ
ವರ್ಣವುಳ್ಳ ಮುಚ್ಚೆ ಇದ್ದರೆ ಕಲ್ಲಿರುವದು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ದೋಷಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದು ನಿರ್ದೋಷವಾದವುಗಳನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವು ಲ್ಲಿಂ ಗಾ ದಿ ವೃ ಕ್ಷ ಗ ಳ ಲ ಕ್ಷ ಣ

ಶ್ಲೋ || ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ಸಮಂಸಕಂಲಿಂಗಂವೃಕ್ಷಾಣಾಂಚವರಿಕ್ಷಯೇತ್ |

ಪರ್ಣಮೂಲಾಗ್ರೇಖಾಯಾವಾಮದಕ್ಷಿಣಪಾರ್ಶ್ವಯೋಃ | ತತ್ಪಾ
ಶ್ವರೇಖಾಗಣನಂಕುರ್ಯಾದ್ಧಿಷ್ಠಾನ್ವಯತ್ನತಃ | ವಾಮಭಾಗೇತು
ಯುಗ್ಮಾನ್ಯಾದ್ಧಕ್ಷಿಣೇವಿಷಮಾಭವೇತ್ | ಏವಂರೇಖಾಪ್ರಕಾರೇಣ
ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಂವೃಕ್ಷಜಾತಿಷು | ವಾಮಭಾಗೇದ್ವಿಯುಗ್ಮೇಚಯುಗ್ಮಂಗೆ
ಣ್ಯಂತುದಕ್ಷಿಣೇ | ರೇಖಾಯಾಂವಣ್ಯಮಾನಾಯಾಂಪುರುಷೋವೃಕ್ಷ
ಜಾತಿಷು ||

ಟೀ || ಮರಗಳಿಗೆ ಪುರುಷಜಾತಿ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿ ನೆಪುಂಸಕ ಜಾತಿಗಳನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಒಳ್ಳೆಮೃದುವಾದ ಯೆಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದರಮೊದಲು
ನಿಂತಾ ತುದಿವರಿವಿಗೂ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ರೇಖೆಗೆ ಎರಡು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಇರುವ ಅಡ್ಡ ರೇಖೆಗೆ ಯೆಣಿಸಲಾಗಿ ಎಡಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿಯೂ
ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀವೃಕ್ಷವು ಎಡಗಡೆ
ಬೇಸಿ ಯಾಗಿಯೂ ಬಲಗಡೆ ಸಮನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರೂ ಪುರುಷವೃಕ್ಷವೆಂತ
ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ || ವಾಮದಕ್ಷಿಣರೇಖಾಶ್ಚ ಸಮೇವಾವಿಷಮಾಪಿವಾ | ನೆಪುಂ
ಸಕಇತಿಖ್ಯಾತೋಯತೀನಾಂಶುಭದಸ್ಮೃತಃ ||

ಟೀ || ಎರಡು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮವಾಗಲೀ ವಿಷಮಗಳಾಗಲಿ
ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನೆಪುಂಸಕ ವೃಕ್ಷವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದು ಯತಿಗಳಿಗೆ
ಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು.

ಶ್ಲೋ || ದೇವಾನಾಂ ಮಾನವಾನಾಂಚ ಪುಂಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಾ ಶ್ಚುಭಾ
ವಹಾಃ | ನೆಪುಂಸಕಾಯತೀನಾಂಶುಭದಾಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

ಟೀ || ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ವಕ್ಷ
ಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು, ಯತಿಗಳಿಗೆ ನೆಪುಂಸಕ ವೃಕ್ಷಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವು.

ಸ್ತಂಭಗಳಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ || ಮೃದುಸ್ತಂಭೋಬಲೀಕಾರ್ಯಶ್ಚತುರಸಸ್ತು ಶೋಭನಃ | ವಲ
ಯಃಪುತ್ರವೃದ್ಧಿನ್ಯಾದಷ್ಟಪಟ್ಟಿಸ್ತು ಶೋಭನಂ | ಷೋಡಶಃಪುತ್ರಲಾ
ಭುಚಕುಟಿಲಃಪುತ್ರನಾಶನಂ | ವಕ್ರಃಕರ್ತದರಿದ್ರ್ಯಂಚಶಿಥಿಲೋ
ಮರಣಂತಥಾ ||

ಟೀ || ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ತಂಭವು ಹಾಗೆಯೇ ನೆಟ್ಟಗೆ ಇದ್ದರೆ ಬಲವಾದದ್ದು

ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳದ್ದು ಶುಭವಾದದ್ದು ಗುಂಡಾಗಿರುವದು ಸಂತಾನವೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಂಟು ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳದ್ದು ಶುಭವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿ, ಹದಿನಾರು ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳದ್ದು ಪುತ್ರರಂ ಕೊಡುತ್ತ ಹುಳು ಹಿಡಿದಿರುವವಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವದಾಗಲಿ ಅದರಿ ಪುತ್ರನಾಶನವನ್ನು ಮಾಡುವದು, ವಕ್ರನಾಗಿರುವದು, ಯಜಮಾನನಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು. ಮುರಿದ ಸ್ತಂಭವು ಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ವಲಯಂದ್ವಾದಶಾಂಗುಳ್ಳಂತದಾದಿಸ್ತ ಸ್ಯವೃತ್ತಕೆ/ಅಷ್ಟಾಧಿಕಶತಂವೃಧ್ಯಾಸನಧಾನ್ಯಸುತಪ್ರದಃ | ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಸರ್ವೇಷಾಂ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತ್ಕುಭದಂಭವೇತ್ ಚತುರಸ್ರಪಟಿಸ್ತಂಭಾಪಾರ್ಶ್ವಮಾನಂ ವಿಧಾನತಃ || ಷಡಂಗುಳ ಮಿತಂಯಪ ದಷ್ಟಾದಶ ಮಿತಾಂಗುಳಂ | ಸ್ತಂಭಮಾನಂ ಪುಟಂಚೈವಹೈನಾಧಿಕೈಂನಕಾರಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ಗುಂಡುಗಂಭಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಳತೆಯ ೧೨೦೦ಗುಲ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ೧೦೮ ಅಂಗುಳಗಳವರಿವಿಗೂ ತನಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದಷ್ಟು ಇಡಬಹುದು. ಅದು ಧನವು ಧಾನ್ಯವು ಸಂತಾನವು ಉಂಟುಮಾಡುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ೨೪ ಅಂಗುಳಗಳು ೨೨೦೦ಗುಳಗಳು ಶುಭಕರವಾದದ್ದು, ಚತುರಶ್ರವಾದ ಕಂಭಗಳು ಪ್ರತಿಹಿಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ೬೦೦ಗುಳ ಮೊದಲೊಂದು ೧೮ ಅಂಗುಳಗಳ ವರ್ಯಂತರವೂ ಇಡಬಹುದು, ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವೇ ಆಗಲಿ ಕಮ್ಮಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಮಾಡಬಾರದು.

ಶ್ಲೋ|| ಸ್ತಂಭಿಸ್ತ್ಯಾದ್ವೈತುರ್ತುಳಾಕಾರೇಪ್ರಾದಮಾನಂತ್ರಿಭಾಗಕಂ | ಅಗ್ರಮಾನಂದ್ವಿಭಾಗಾರ್ಧಂಸಂಭಿಸ್ತ್ಯಾದ್ವೈಷಣಂಕ್ರಮಾತ್ ||

ಟೀ|| ಗುಂಡುಕಂಬಗಳ ಮೊದಲು ಸುತ್ತಳತೆ ೩ ಭಾಗಮಾಡಿ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ೨|| ಭಾಗ ಸುತ್ತಳತೆ ಮಾಡುವದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಚತುರಶ್ರೇಷಮಂಪಾರ್ಶ್ವಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮೂಲಂವಿಧಾನತಃ | ನವಭಾಗಂ ಗಾಢಮಾನಂತಿರೊಗ್ರಂಸಪ್ತಭಾಗಕಂ || ಸ್ತಂಭೋರ್ಧ್ವಮಾನಭಾಗಾಷ್ಟಂಸ್ತಂಭವಿಸ್ತಾರಭಾಗಕಂ | ನವಭಾಗಂತದ್ವಾರ್ಧ್ಯಂಚವಿಕಭಾಗಂತುವಿಸ್ತರಂ | ಯದಿದಂಸ್ತಂಭಮಾನಂಚಬ್ರಹ್ಮವಾಸ್ತುಕ್ರಮಂಚರೇತ್ ||

ಟೀ|| ಚೌಕವಾದ ಸ್ತಂಭಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೇದು ಸ್ತಂಭದ ಪಾರ್ಶ್ವಪಟ್ಟಗಳು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯೂ ಸಮವಾದ ಅಳತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಯ ಅಳತೆಯನ್ನು ೯ ಭಾಗಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ೭ ಭಾಗಗಳು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ೨ನೇದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ೮ ಭಾಗಮಾಡಿ ೩ನೇದು ಸ್ತಂಭವನ್ನು ೯ ಪಾಲುಮಾಡಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವದು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವದಾದರೂ ಆಗಿ ಬಹುದು ಸ್ತಂಭಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವಾಸ್ತು ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ಲೋ|| ಸ್ತಂಭಾಗ್ರಂಚತಮೀಕಾರಂ ಮೂಲಸ್ಥೂಲಂಶುಭಂಭವೇತ್ | ಅಗ್ರಂಚಜೇರ್ಣಮಾಕಾರಂ ಗೋವಾಲೇನಸಮಂಭವೇತ್ | ಶುಕಾರಂಧ್ರಮಾನಾಸ್ಯಾಚ್ಛಿಕಾಕಾರಾಪ್ರಯತ್ನತಃ | ಮೂಲಮಗ್ರಂ ಸಮಂವ್ಯಾಚ್ಛೇದಗ್ನಿದಹ್ಯಂತುನಿಷ್ಫಲಂ | ಅಗ್ರಸ್ಥೂಲಂದ್ರಿದ್ರಂವ್ಯಾಚ್ಛಿಖಾಮಾನಮಿದಂಕುರು ||

ಟೀ|| ಸ್ತಂಭಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬೋದಿಗೆಗಳು ಬಿಗಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೊಲುಗಳು ಮೊದಲು ದಪ್ಪವಾಗಿಯೂ ತುದಿಯು ಗೋಪುಚ್ಛದಂತೆ ಸಂಣವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರೆ ಶುಭವಾಗಿರುವದು. ಮೊದಲು ತುದಿಯು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಮನೆಯು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಹಿಸಲ್ಪಡುವದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದರೆ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವುಂಟಾಗುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಸ್ತಂಭಸ್ಯಾಗ್ರಶಿಖಾಮಾನಂಬೋದಿತಾಂತಂತುಲಾಂತಕಂ | ಭದ್ರಿಕಾಪಟ್ಟತಾಂತಂಚಶಿಖಾಯಾಲುನ್ಮತಂ ಹಿತಂ | ಭೂಷಣಂರಂಧ್ರಮಾನಂಚಶಿಖಾದೋಷವಿವರ್ಜಿತಾ || ಪ್ರತಿಕೂಲಶಿಖಾಕಾರಂಗ್ರಹದಾಹಫಲಂಭವೇತ್ ||

ಟೀ|| ಸ್ತಂಭಗಳ ತೊಲೆಗಳು, ಬೋದಿಗೆ. ದೂಲ, ಭದ್ರಪಟ್ಟಿಕೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವಿರಬೇಕು. ಬೋದಿಗೆಗಳ ಮತ್ತು ದೂಲಗಳ ರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ದಪ್ಪವಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದೆ ಮೊದಲು ದೂಲಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾದರೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಪೀಡೆಯುಂಟಾಗುತ್ತೆ.

ಬೋದಿಗೆಗಳ ಲಕ್ಷಣ

ಶ್ಲೋ|| ಬೋದಿಕಾಮೂಲಮಗ್ರಂ ಚದೀರ್ಘಪಾರ್ಶ್ವಘನಂತಥಾ |

ಶಾಸ್ತ್ರವಿಸ್ತಾರಕಂತ್ಯಕ್ತಾನ್ವಬ್ರಹ್ಮವಾಸ್ತುವಿಧೀಯತೆ | ದೀರ್ಘಮು
ಷ್ಠಾಂಗುಳಂಘ್ರೋಕ್ತಂಘನಂಷಷ್ಠಾಂಗುಳಂಮತಂ | ದ್ವಾದಶಾಂಗು
ಳಮಾನಸ್ಯಘನಮಂಗುಳಸಪ್ತಕಂ | ಷೋಡಶಾಂಗುಳಮಾನಸ್ಯಘನ
ಮಂಗುಳಸಪ್ತಕಂ | ಅಷ್ಟಾದಶಾಂಗುಳಂದೀರ್ಘಂಭೂಷಣಂಚತು
ರಂಗುಳಂ | ವಿಂಶತ್ಯಾಂಗುಳಪ್ರಮಾಣಸ್ಯಷಡಂಗುಳಮಿತಂಘನಂ |
ಚತುರ್ವಿಂಶಾಂಗುಳಂದೀರ್ಘಂಪಾರ್ಶ್ವಮಾನಂಷಡಂಗುಳಂ | ಹಸ್ತ
ಪಾದಸಮಾಯುಕ್ತಂಪಾರ್ಶ್ವವಿಸ್ತಾರಕಂದಶ | ಹಸ್ತಾರ್ಧಸಮಮಾ
ಕಾರಮುಷ್ಠಾಂಗುಳವಿಭೂಷಣಂ | ಪಾದಹೀನಂದ್ವಿಹಸ್ತಂಚದ್ವಾದ
ಶಾಂಗುಳವಿಸ್ತರಂ | ದ್ವಿಹಸ್ತಂದೀರ್ಘಮಾಕಾರಂದಶಾಂಗುಳ್ಯಂತು
ಭೂಷಣಂ | ಏವಂತುಬೋಧಿಕಾಮಾನಂಸರ್ವದೋಷವಿನಾಶಕೃತ್ ||

ಟೀ|| ಬೋದಿಗೆಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ೮ ಅಂಗುಲ ಉದ್ದವು
ಳ್ಳದ್ದಕ್ಕೆ ೬ ಅಂಗುಲ ಗಾತ್ರವೂ ೧೨ ಅಂಗುಳ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ೭ ಅಂಗುಳ
ಗಾತ್ರವು, ೧೬ ಅಂಗುಳ ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ೫ ಅಂಗುಳ ಗಾತ್ರವು ೧೮ ಅಂಗು
ಳಕ್ಕೆ ೪ ಅಂಗುಳ ಗಾತ್ರವು, ೨೦ ಅಂಗುಳ ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ೬ ಅಂಗುಳಗಾ
ತ್ರವು, ೨೪ ಅಂಗುಳಕ್ಕೆ ೬ ಅಂಗುಳ ಗಾತ್ರವು, ೩೦ ಅಂಗುಳ ದೀರ್ಘ
ಕ್ಕೆ ೧೦ ಅಂಗುಳ ಪಾರ್ಶ್ವ ವಿಸ್ತಾರವು, ೩೬ ಅಂಗುಲ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ೮ ಅಂ
ಗುಳ ಗಾತ್ರವು, ೪೧ ಅಂಗುಲ ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ೧೨ ಅಂಗುಳ ಗಾತ್ರವೂ ೪೮
ಅಂಗುಳ ದೀರ್ಘವುಳ್ಳ ಬೋದಿಗೆಗೆ ೧೦ ಅಂಗುಳ ಗಾತ್ರವೂ ಮಾಡಬೇಕು
ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬೋದಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಕಲ ದೋಷಗಳೂ ನಿವಾರಣೆ
ಯಾಗುವದು.

ಬೋದಿಗೆಗಳ ಮುಂದೆ ತಾಳವಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕುವ ಗೊಟದ

ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಶ್ಲೋ|| ಸ್ತಂಭೋನ್ನತಪ್ರಮಾಣಂಚತ್ರಿಭಾಗಂಚತುರಂತಥಾ | ಅಧ
ವಾಪಂಚಭಾಗಂಚತದುಕ್ತಂ ಬೋದಿಕೀಲಕಂ | ತದ್ವಾದಾಂತಂಕೃ
ತಂಚೈವಯುಕ್ತಾನ್ವಸರೋಪರಿನ್ಯಸೇತ್ ||

ಟೀ|| ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಾ ಕೊನೆವರಿಗೂ ಅಳತೆಮಾಡಿ ೩ ಭಾಗ
ವಾಗಲಿ ೪ ಭಾಗವಾಗಲಿ, ೫ ಭಾಗವಾಗಲಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು
ಭಾಗವನ್ನು ಗೊಟಮಾಡಬೇಕು, ಅದರ ಉದ್ದವನ್ನು ೪ ಭಾಗಮಾಡಿ ೧

ಭಾಗವನ್ನು ಪಾರ್ಶ್ವ ಬಂಡಗಳು ಮಾಡಬೇಕು ಇದರ ಮೇಲೆ ಯುಕ್ತಿ ತೋರಿಬಂದಂತೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಚತುರಶ್ರ ಬೋದಿಗೆ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಚತುರಶ್ರಮುಖಂಬೋದಿಮಾನಂಸುಯಮಶಂತಧಾ | ಸ್ತಂಭಮೂಲಸ್ಯವಸಾರಕ್ರಿತಯಂಬೋದಿದೀರ್ಘಕಂ ||

ಟೀ|| ಚೌಕವಾಗಿರತಕ್ಕ ಬೋದಿಗೆಗಳಿಗೆ ಮಯನ ಮತವೇನೆಂದರೆ, ಸ್ತಂಭದ ಮೊದಲು ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ೩ ಪಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೋದಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ರಂಜುಕಾಗ್ರೇಬೋದಿಕಾಗ್ರಂಮೂಲಂಮೂಲೇತುಯೇಜಯೇತ್ | ಅಗ್ರಮೂಲಂಶಿರಃಕೂಟಂ ಕಲಹೋರೋಗಸಂಕಟಂ | ಬೋದಿಕಾ ಪಾಳಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಂಸ್ತಂಭಾಗ್ರೇದೂರ್ವಪಾಳಿಕಾ | ತತದೂರ್ವೇಗರ್ಭಮಾನಮಧೋನಕ್ತಂಸು ಸಮ್ಪ್ರಮಂ ||

ಟೀ|| ದೂಲಗಳ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬೋದಿಗೆಗಳ ಮೂಲವೂ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿತುದಿಯೂ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯೂ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲವೂ ಸಂಧಿಸಿದರೆ ಕಲಹವೂ ರೋಗವೂ ಸಂಭವಿಸುವದು, ಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಬೋದಿಗೆಯು ಉರ್ವ್ವಮುಖವಾಗಿಯೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಬೋದಿಗೆಯೂ ಅರ್ಧೋಮುಖವಾಗಿಯೂ ಕೂಡಿಸಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ರಂಧ್ರಮಾನಮಿದಂಪ್ರೋಕ್ತಂ ಬೋದಿಕಾಗ್ರಂವಿಕಾಲಕಃ ತ್ರಿಭಾಗಂಚ ಚತುರ್ಭಾಗಂ ಪಂಚಭಾಗಂ ಪ್ರಯತ್ನತಃ | ತದಂತಂ ರಂಧ್ರಮಾನಂಸ್ಯಾ ದ್ವ್ಯೋಧಿಕಾ ರಂಜುಸಂಗ್ರಹಂ | ಅನ್ಯೇತುರಂಧ್ರಪರಶ್ಚಾಯಾಸ್ತ್ರೀನಾಶಂ ಘಾತಶೂಲಕಂ ||

ಟೀ|| ಬೋದಿಗೆಗಳಿಗೆ ರಂಧ್ರ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ಬೋದಿಗೆಯ ಅಗಲದ ಅಳತೆಯನ್ನು ೩—೪—೫ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ರಂಧ್ರಮಾಡುವದು, ಅಥವಾ ಸ್ತಂಭದ ತೊಲೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಯಾಗಿ ರಂಧ್ರಮಾಡುವದು, ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಸ್ತ್ರೀನಾಶವಾಗುವದು.

ಲೋವೆಗಳ ಲಕ್ಷಣ.

ಶ್ಲೋ || ಬೋಧಿಕಾಮುಖದೀರ್ಘಂಚ ತದಂತಂತ್ವರ್ಧವಿಸ್ತರಂ |

ಕೋಣ್ಣಿಕಾಮಂಟಪಂಭಾಯಾ ವಾರಿಕಾತಾಳವಾರಕಂ ||

ಟೀ|| ಲೋವೆಗಳು, ಕೇಣಿಕಾ ಮಂಟಪಂ, ಭಾಯಾ, ಭಾರಿಕಾ, ಎಂಬ ದಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಾಗಿರುವವು, ಬೋದಿಗೆಯ ಮುಖಕೀಲಕದ ವುಳ್ಳದ್ದನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳದ್ದು ಉತ್ತಮವು, ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳದ್ದು ಕನಿಷ್ಠವು.

ಶ್ಲೋ|| ಭಾರಿಕಾ ತಾಳವಾರಂಚ ಸ್ತ್ರೀಲಾಭಂ ಸರ್ವಮಂಗಳಂ |

ಕಾಣಿಕಾವುತ್ರಲಾಭಂಚ ಭಾಯಾಶೋಭನಮುತ್ತಮಂ | ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮಂಟಪಂಪ್ರೊಕ್ತಂ ಮಹಾಭಾರಿಂಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ಭಾರಿಕೆಯೆಂಬ ತಾಳವಾರವು ಸ್ತ್ರೀಲಾಭಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಶುಭಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕೋಣ್ಣಿಕೆಯೆಂಬ ತಾಳವಾರವು ಪುತ್ರ ಸಂಪತ್ತುಂ ಮಾಡುವದು, ಭಾಯೆಯೆಂಬ ತಾಳವಾರವು ಶುಭವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಂಟಪ ತಾಳವಾರವು ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು. ಅದ್ದರಿಂದ ಭಾರಿಯೆಂಬ ತಾಳವಾರವು ಸೌಭಾಗ್ಯಕರವಾದದ್ದು.

ತೋಲೆಗಳೆಲ್ಲವು.

ಶ್ಲೋ|| ಗಜಶ್ವ ಮಹಿಷಶ್ಚೈವ ವೃಷಭಶ್ಚಾಜವನಚ | ಉಪರ್ಯವ ರಿವಿನ್ಯಸ್ಯಯೋಜನೀಯೋ ಯಥಾ ಕ್ರಮಂ | ಮೂಲೇದ್ವಾರಂನಕುರ್ವೀತಮಧ್ಯಾಗ್ರೇಚನೀಯೋಜಯೇತ್ ||

ಟೀ|| ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಡುವ ನಾಲ್ಕುಕಡೆ ತೋಲೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂರ್ವದ ತೋಲೆ ಗಜವೆಂತಲೂ, ದಕ್ಷಿಣದ್ದು ಯಮೈಯೆಂತಲೂ, ಪಶ್ಚಿಮದ್ದು ಯೆತ್ತೆಂತಲೂ, ಉತ್ತರದ್ದು ಟಿಗರೆಂತಲೂ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು, ಇವುಗಳನ್ನ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂಡಲುಕಡೆಯ ತೋಲೆಯ ಪಾಳಿಯಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣದ ತೋಲೆಯೂ, ದಕ್ಷಿಣದ ತೋಲೆಯ ಪಾಳಿಯಮೇಲೆ ಪಶ್ಚಿಮತೋಲೆಯೂ ಈ ಪ್ರಕಾರ ದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಹಾಕಬೇಕು. ದ್ವಾರಗಳನ್ನಿಡುವಾಗ ತೋಲೆ ತುದಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಇಡಬೇಕೆ ಹೊರ್ತು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು.

ಶ್ಲೋ || ತುಲಾಮೂಲಂಘನಂವಿತ್ತ ತಾಗ್ರಸ್ಥೂಲಂದರಿದ್ರತಾ | ಮೂಲಾಗ್ರಯೋಸ್ಥಮಂಸ್ಥೂಲಂಶೋಭನಂಗೃಹಕರ್ಯಸು | ಮಧ್ಯಸ್ಥೂಲಾ ಮೃತಿಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಭಗ್ನಾಪೀಡಾಂದದಾತಿಚ | ತುಲಹೀನಾತುಲಂರೋಗಂಬಲಹೀನಾಮೃತಿದಿಶೇತ್ ||

ಟೀ|| ತೊಲೆಗಳ ಬುಡವು ದವ್ವವಾಗಿದ್ದರೆ ಧನತ್ರಯವು ತುದಿಯು ದವ್ವವಾಗಿದ್ದರೆ ದಂದ್ರವು, ಬುಡದಲ್ಲಿಯೂ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮವಾಗಿದ್ದರೆ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ದವ್ವವಾದರೆ ಭಾರ್ಯಾಪಾನಿಯು ಶಿಥಿಲವಾದ ತೆಲೆಯು ಕಷ್ಟವನ್ನುಟುಮಾಡುವದು. ಚಾತುರೀನವಾದು, ಲೋಕನನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು, ಬಲವಿಲ್ಲದ ತೊಲೆಯು ಮರಣವಾದವು

ಶ್ಲೋ|| ಪೂರ್ವಾಗ್ರಂಥೋಜಯೇದ್ಧಂಶಮುತ್ಪರಾಗ್ರಮಧಾಪಿವಾ |

ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರಂಥಶ್ಚಿರಾಗ್ರಂವರ್ಷಸೀಯಂಸ್ರಯತ್ನತಃ ||

ಟೀ|| ತೊಲೆಗಳೂ ಚಾಪಗಳು, ಜುತೆಗಳು, ಪೆಂದಲಾದವೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಯಾಗಲಿ ಉತ್ತರದ ಕಡೆಯಾಗಲಿ ಬುದಿಗಳು ಬಿಳುವಂತೆ ಹಾಕಬೇಕೇ ಎೂರ್ತು ವಡವಲಕಡೆ ಒಂಕಲುಕಡೆ ಹಾಕಬಾರದು.

ಶ್ಲೋ|| ಅಗ್ರಮಗ್ರಂತದೀಶಾನ್ಯೈ ಮೂಲಂಮೂಲೇಚನೈಯತೌ |

ಅಗ್ರಂಮೂಲಂಚಸಂಯೋಜ್ಯಮಸೆಶಾನಿಲಕೋಣಯೋಃ ||

ಟೀ|| ತೊಲೆಗಳ ತುದಿಯೂ ಈಶಾನ್ಯಕೋಣದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಬೇಕು ತುದಿಯೂ ಬುಡವೂ ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಬೇಕು.

ರಂಘ್ಯಮೂಲಂ ತದೂರ್ವಂಚ ತದಗ್ರಾಧೋ ಮುಖಂತಥಾ |

ವಾಳಿಕಾ ಪಟಲಂಸೃಜ್ಯ ಮಂಡಚಾಂತ್ಯಮುಖಂ ತಥಾ | ಏವಂ

ದೋಷಂವಿನಾಕುರ್ಯಾಂಸ್ತಯವಾಸ್ತುಪ್ರಕಾರತಃ ||

ಟೀ|| ತೊಲೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೆ ಪಾಳಿಯು ಮೇಲು ಮುಖವಾಗಿಯೂ ತುದಿಯ ವಾಳಿಯು ಕೆಳಗಿನ ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡಾಗಿ ಚಂಡಿನಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಯವಾಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ

ಶ್ಲೋ|| ಮೂಲಯುಗ್ಮಾಗ್ರಯುಗ್ಮಂಚಸಂಯೋಜ್ಯಂನಿಂದಿತಾಃಪ

ರೆ | ಯತ್ರಮೂಲಾಗ್ರಸಂಯೋಜ್ಯತ್ಯುಲಕ್ಷಿಷ್ಟಿರಾಭವೇತ್ ||

ಟೀ|| ತೊಲೆಯ ಬುಡಗಳೆರಡೂ ಸಂಧಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ತುದಿಗಳೂ ಸಂಧಿಸಬೇಕು ವಿಹಿತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದರೂ, ಪಾಳಿಗಳು ತುದಿಯ ಪಾಳಿಯನ್ನೆ ಬುಡಪಾಳಿಯು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಶತ್ರು ಭಾಗ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಆಧೋಮೂಲಂಯಥಾಯುಂಜ್ಯಾದನ್ಯಧಾದೋಷಕುರಿತಃ|

ಅಧೋಗ್ರಂವಾಯುಕೋಣೇಚನದೋಷಃಸರ್ವತೋಭನಂ ||

ಟೀ|| ತೊಲೆಯಬುಡದ ಪಾಳಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಡೆ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು, ಅಗ್ರವ

ನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ ವಾಯುವ್ಯಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲ.

ಶ್ಲೋ|| ಮೂಲೇಮೂಲಂಯಥಾಯುಂ ಚ್ಯಾನ್ಮಹೇಚಾಗ್ನಿಭಯಂ
ಭವೇತ್ | ಅಗ್ರೇಚಾಗ್ರಂಯಥಾಯುಂಚ್ಯಾತ್ಯರ್ತಶೀಘ್ರಂವಿನಶ್ಯತಿ ||

ಟೀ|| ವಿಹಿತ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲದೆ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬುಡ ಕೂಡಿಸಿದರೋ ಆ ಮನೆಗೆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಭಯವುಂಟಾಗುವದು, ತುದಿಗಳೂ ತುದಿಗಳೂ ಕೂಡಿದರೆ ಯಜಮಾನನು ನಾಶವಾಗುವನು.

ಶ್ಲೋ|| ತುಲಾಘನಂತದರ್ಧಂಚ ಪಾಳಿಕಾವಟನಿರ್ಣಯಃ | ಹೀನಾ
ಧಿಕ್ಯಂಬಲಕ್ಷೀಣಂದಳಂಚಂಚಲಮೇವವಾ | ದಳಂಬಲಾತ್ಪಾಳಿಕು
ಕ್ವಾ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಸಂಪದಃ ||

ಟೀ|| ತೊಲೆಯ ಗಾತ್ರವೆಷ್ಟು ಇದೆಯೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಪಾಳಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಡಮೆಯಾಗಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಧನಕ್ಷಯವಾಗುವದು ಪಾಳಿಯು ಸಡಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯಲ್ಲ ಬಿಗುವಾಗಿ ಪಾಳಿ ಇದ್ದರೆ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿ ಸಂಪತ್ತುಂಟಾಗುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ತುಳತಾಕರ್ಣಂಧ್ರಸ್ಯ ತುಲವಿನ್ತಾರಭಾಗಕಂ || ತ್ರಿಭಾಗಂ
ಚಚತುರ್ಭಾಗಂಪಂಚಭಾಗಾಂಶಮಂಬಕಂ||ತುಳಿತಾಮಾನರಂಧ್ರಂ
ಚಶೋಭನಂಗೃಹಕರ್ಮ ಸು ||

ಟೀ || ತೊಲೆಗಳ ಅದ್ಭುತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ದೂಲಗಳು ಹಿಡಿಯುವೆ ದಕ್ಕೆ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಆ ದೂಲವ ಅಗಲವನ್ನು ೩-೪-೫ ಭಾಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೧ ಭಾಗವನ್ನು ರಂಧ್ರಮಾಡಬೇಕು ಅಧವಾ ಕೂಲು ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು.

ಶ್ಲೋ || ತುಲಾಮೂಲಂ ಯೋನಿಕೃತ್ಯಂತುಲಾಗ್ರಂಚಘಟಂತಧಾ
ಯೋನಿಕೂಟಮಿತಿಖ್ಯಾತಂ ಸಂಧಿಂತ್ಯತನ್ಮುಕುಭಂಭವೇತ್ ||

ಟೀ|| ದೂಲವ ಬುಡವನ್ನು ಯೋನಿಯ ಆಕಾರವಾಗಿಯೂ ತುದಿಯನ್ನು ಚಂಡಿನಹಾಗೂ ಮಾಡಿ ಈ ಯೆರಡು ಕೂಡಿದರೆ ಯೋನಿಕೂಟವೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು. ಸಂಧಿಯು ಶುಭಕರವಾದದ್ದು.

ಎ ಟಿ ಭೆ ಣ ದ ಗ ಳು.

ಶ್ಲೋ || ದಾರಿದ್ರ್ಯಂದ್ವಿಗಟಂಶುರ್ಯಾಶ್ಚ ದುಷ್ಕಂಧನನಾಶನಂಷಪ್ಯಂ
ರೋಗಕರಂವಿಂದ್ರ್ಯಾದಪ್ಪಮುಂಕುಷ್ಟ್ರೋಗಕೃತ್ | ದಶಮಂಬಂಧನಂ

ಕುರ್ಮಾದ್ವೈದಶಂದೋಷಸಂಗ್ರಹಂ | ಚತುರ್ದಶಗೃಹಂಕ್ರೂರಂಸ್ತ್ರೀ
ನಾಶಂ ಷೋಡಶಂಭವೇತ್ | ಅಷ್ಟಾದಶಂ ಪುತ್ರನಾಶಂಧಾನ್ಯನಾಶಸ್ತು

ವಿಂಶತೀ | ದ್ವಾವಿಂಶತೀಶತ್ರುಘಾತಂಚತುರ್ವಿಂಶೋಗ್ನಿದಾಹಕಂ |
ಷಡ್ವಿಂಶಂಕುಲನಾಶಾಯ ಅಷ್ಟವಿಂಶಮೃಣಂಭವೇತ್ || ತ್ರಿಂಶದ್ರಾ
ಜ್ಯಭಯಂಕುರ್ಮಾದ್ವೈತ್ರಿಂಶಂಮರಣಂಕ್ರಿಯಾತ್ | ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶ
ದ್ವಯಂಕುರ್ಮಾತ್ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತಿಬಲಕ್ಷಯಂ | ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶಾತ್ಪಾಂಡು
ರೋಗಂತಾಳಸಂಖ್ಯಾಮೃತಂಕ್ರಿಯಾತ್ || ಯುಗ್ಮಗಣ್ಯಂತಥಾವ
ಜ್ಞಳಾಗರ್ಣಯವಚನಂತಥಾ ||

ಟೀ|| ಅಂಕಣಗಳು ೨ ಅದರೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ೪ ಧನನಾಶನ, ೬ ರೋಗ, ೮
ಕುಷ್ಠರೋಗ, ೧೦ ನಿರ್ಬಂಧ, ೧೨ ಪಾವವೃದ್ಧಿ, ೧೪ ಕ್ರೂರ, ೧೬ ಸ್ತ್ರೀ
ನಾಶ, ೧೮ ವೃತ್ಸನಹಾನಿ, ೨೦ ಧಾನ್ಯಕ್ಷಯ, ೨೨ ಪತಿನಾಶ, ೨೪
ಅಗ್ನಿದಾಹ, ೨೬ ಕುಲನಾಶ, ೨೮, ಸಾಲ, ೩೦ ರಾಜಭಯ, ೩೨, ಮರಣ
೩೪, ಭಯ, ೩೬. ಬಲಹೀನ, ೩೮ ಪಾಂಡುರೋಗ, ೪೦ ಮರಣ
ಇವುಗಳನ್ನಂಟುಮಾಡುವದು. ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಅಂಕಣಗಳೆ
ನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಶ್ಲೋ|| ಖಂಡಪಂಚ್ಚುಃ ಪಟಾದೀನಾಂಮೂಲಾಗ್ರೇಪಾರ್ಶ್ವಯೋಸ್ತ
ಧಾ | ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವಪಟಮರ್ಧಂಸ್ಯಾತ್ಕ್ರತಿಗೇಹಸಮಾಶ್ರಿತಂ | ವಿಷ
ಮಂಪಟನಾಮಸ್ಯಾತ್ಪುತ್ರನಾಶಸ್ತು ಜಾಯತೇ ||

ಟೀ|| ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಂಕಣಗಳ ಪಂಚ್ಚಾಯ ಮೂಲದಲ್ಲಾಗಲಿ ತುದಿಯ
ಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅರ್ಧ ಅಂಕಣವು ಎರಡನೇ ಮನೆಗೆ ಶೇರಿದ್ದಾ
ದರೆ ಅದರ ಹೆಸರು ವಿಷಮಪಂಚವೆನೆಲ್ಪಡುವದು, ಅಂಥಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
ವಾಸಮಾಡಿದರೆ ಸಂತಾನಹೀನವಾಗುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಹಸ್ತಸ್ತಂಭತುಲಾದಿಕಾನ್ಸರಗೃಹಯುಂಜೀತಯುಗ್ಮಂಯಧಾ |
ಯುಗ್ಮಾಯುಗ್ಮಕ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಸುರಗೃಹೇ ಯುಂಜೀತ ಹಸ್ತಾದಿ
ಕಾನ್ | ಮಧ್ಯದ್ವಾರಮನಿಂದಿತಂ ಸುರಮಹೀದೇವಕ್ಷತೀಶಾಲಯೇ
ಶೇಷಾಣಾ ಮುಪಮವ್ಯಮೇವವಿಹಿತಂ ತತ್ಸಂಪದಾನಾಸ್ವಭಂ ||

ಟೀ|| ಮನೆಗಳಿಗೆ ವಾಸಗಳು ಸ್ತಂಭಗಳು ದೂಲಗಳು ನೊದಲಾದವೆಲ್ಲವೂ
ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿರುವದಲ್ಲದೆ ಕಾಣತಕ್ಕವೆಲ್ಲವೂ ಮನುಷ್ಯರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋ
ಗ್ಯವಾದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ದೇವಸ್ಥಾನಗೆ

ಈಗ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ ವಿಷಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ ಆಗಬಹುದು, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೂ ಬಾಹ್ಯಾಣರ ಮನೆಗೂ ಅರಮನೆಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರವಿಡುವದು ಶುಭವು, ಮಿಕ್ಕಾದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಪಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರವಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಪತ್ಕರವಾಗಿರುವದು. ಉಪಮಧ್ಯಮವಂದರೆ,—ಮಧ್ಯೆಯಿರುವ ದೂಲದಕಡೆ ಮಧ್ಯದ ಹೆಸರು.

ಗೃಹಕಂಠಾಭರಣ.

ಶ್ಲೋ|| ಗೃಹಾಂತರ್ಮುಖಮಧ್ಯೇತು ರಂಜುಮೂಲಾಗ್ರಯೋಕ್ತಿಯತ್ | ಸೂತ್ರದ್ವಯತಮಚ್ಚೇದಂದ್ವಾದಶಾಂಗುಲಲಂಬಕಂ || ವೇಣುನಾಕಂರದಂಡಂಚಕಂಠಾಭರಣವಿರಿತಂ | ವಿಷಮಾನಂಚತುರ್ಹಸ್ತಂಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂತಿಹಸ್ತಕಂ | ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರದ್ವಿಹಸ್ತಾರ್ಧಮಿತೇತತ್ಕಂಠದಂಡಕಂ || ಕಂಠದಂಡವಿನಾಗೇಹಂಪಂಚದೋಷಯುತಂಭವೇತತ್ || ಅಗ್ನಿದಾಹಶ್ವರೋಗಶ್ಚ ಗೃಹಪೀಡಾ ದಂದ್ರಶಾ ||

ಟೀ|| ಮನೆಗಳ ಮೊಳಬಾಗಿಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೂಲಗಳ ಕೊನೆಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಬುಡಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ೧೨ ಅಂಗುಲ ಉದ್ದವುಳ್ಳ ಎರಡು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನ ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದರೆ ೪ ಹಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಿದುರು ವಾಸವನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾದರೆ ೩ ಹಸ್ತಗಳೂ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರರಾದರೆ ೨|| ಹಸ್ತ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳ ದಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟದೆ ಇದ್ದರೆ ಆ ಮನೆಯು ಅಗ್ನಿದಾಹವು ರೋಗವೂ, ಗೃಹವೇಧೆಯು ದುಃಖವು ದಂದ್ರವು ಎಂಬ ಅಯಿದು ದೋಷಗಳಿಂದಾ ಕೂಡಿದ್ದಾಗುವದು.

ಭಾವಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕೆ

ಶ್ಲೋ|| ಆಗ್ನೇಯಾದಿ ತ್ರಿಕೋಣೇಷು ನಕುರ್ಯಾತ್ಕೃಪಕಂಬುಧಃ | ಶೇಷಸ್ಥಾನೇಷು ಶುಭದಂ ಗ್ರಾಮಾದೀನಾ ಮಿದಂಸ್ತೃತಂ ||

ಟೀ|| ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಮನೆಗೆ ಆಗ್ನೇಯ, ನೈರುತ್ಯ, ವಾಯವ್ಯ ಈ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗಿಸಬೇಕು.

ಶ್ಲೋ|| ಪುಷ್ಪಿಂಭೂತಿಂಪುತ್ರಹಾನಿಂಪುರಂಧ್ರೇನಾತಮೃತ್ಯುಸಂಪದಂ ಶಸ್ತ್ರಬಾಧಾಂ | ಕಿಂಚಿತ್ಸಂಖ್ಯಂತಂಭುಕೋಣಾದಿಕುರ್ಯಾತ್ಕೃಪಸ್ಥಾನಂಸದ್ವಮಧ್ಯೇರ್ಧಹಾನಿಂ ||

....

ಟೀ|| ಭಾವಿಯನ್ನು ಈಶಾನ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದರೆ ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತು ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನನಾಶ

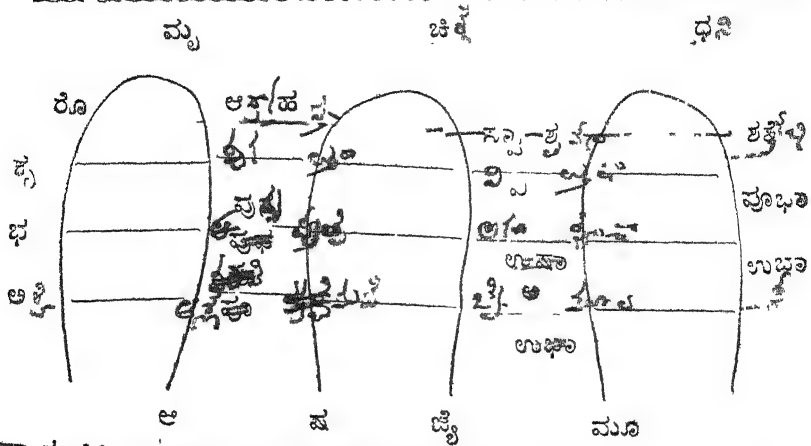
ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯಾಹಾನಿ ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರಣ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಸಂವತ್ಸು
ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಬಾಧೆ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೌಖ್ಯ, ಈ ಪ್ರಕಾರ
ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದು, ಮತ್ತು “ವರಾಹಮಿಹಿರಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವದೇ
ನಂದರೆ, ಶ್ಲೋ|| ಆಗ್ನೇಯೇಯದಿಕೋಣೇ ಗ್ರಾಮಸ್ಥ ಗೃಹಸ್ಥವಾಭವತಿ
ಕೋಪಃ | ನಿತ್ಯಂಕರೋತಿದಾಹಂಜಲಮುಪಿತತ್ತ್ವೇವಚಂಚಲಪ್ರಾಯಂ | ನೈಋ
ತಿಕೋಣೇ ಬಾಲಕ್ಷಯಂಚನಶಾಕ್ಷಯಂವಾಯವ್ಯೇ | ದಿಕ್ಪ್ರಯಮೇತತ್ತ್ವ
ಕ್ರಾಪ್ತೇಷಾಸ್ತು ಶುಭಾವಹಾಃ ಸ್ತೋತ್ರಾಃ ||

ತಾ || ಆಗ್ನೇಯದಲ್ಲಿ ದಾಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ನೀರು ಸ್ಥಿರ
ವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲನಾಶವು, ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀನಾಶ
ನವು ಉಳಿದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವು. ಕಾಲಾಮೃತದಲ್ಲಿ (ಸೌಮ್ಯಪ್ರಾ
ಗ್ಜಲಗದೀಶಕೂಷಖನನಂಕರ್ತುಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರದಂ) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದ್ದ
ರಿಂದಾ ಉತ್ತರ, ಪೂರ್ವ, ಪಶ್ಚಿಮಗಳನ್ನೇ, ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತು;
ಲಲ್ಲನು—ಶ್ಲೋ|| ಪಾಚ್ಯಾದಿದಿಕ್ಲೇಸಲಿಲೇಸುತಹಾನಿಶ್ಚಿಖಿಭಯಂರಿಪು
ಭಯಂಚ | ಸ್ತ್ರೀಕಲಹಂಸ್ತ್ರೀದಾಷ್ಟ್ಯಂನೈಷ್ಯಂಚಂತಾತ್ಮಜವಿವೃದ್ಧಿಃ |
ಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವದ್ದರಿಂದಾ ಪೂರ್ವಾದಿ ೭ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೂ ದೋಷವನ್ನು
ಹೇಳಿ ಈಶಾನ್ಯವನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಂತಾಯಿತು ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ
ಹಿಡಿದು ಮುಹೂರ್ತಮಾರ್ತಾಂಡದಲ್ಲಿ, - (ಜಲಮಾಶಿತುರ್ದಿಶಿವರಂ) ವಾ
ಯೋರವಾಜ್ಞಾತ್ರಕಂ ಅಪ್ರೇಶಕ್ತಿ ಭುವೋರ್ಯಧಾ ರುಚಿವರೆಗೇಹಸ್ಯದಕ್ಷೇ
ಛಾಂಚೂಲೂಖಲಚುಲ್ಲಿತಾ ಪಿತೃಪದಪ್ರಕೃತ್ಯನಾನ್ನಾಚಿರೆ || ಯೆಂದು
ಹೇಳಿರುವದ್ದರಿಂದಾ ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಜಲಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
ವಾಯವ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣ
ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ಮರಳು ಒಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.
ಭೂಮಿ ನಾಲದೆ ಹೋದರೂ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ಹಿತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ, = ಶ್ಲೋ ||
ಉಲೂಖಲಂಷಷ್ಟ್ರಯಂತ್ರಸುಗ್ಗಿನ್ಧಾನಂಜಲಾತ್ರಯಂ | ವೇದ್ಯನೊದಕ್ಷಿಣ
ವಾರ್ಷ ಪಿತೃಣಾಂಪಾದಕಾಚನಂ || ಗೃಹಕರ್ಣಿಕಾಚಕ್ರ.

ಶ್ಲೋ || ವಿಧುರೇಖಾ ತ್ರಯೇತಸ್ತಿ ದೀಪ್ತ ರೇಖಾಚತುಷ್ಟಯಂ |

ಅಶ್ವಿನ್ಯಾದೀ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಣಿ ವಾಮವಾರ್ಷಾದಿ ವಿನ್ಯಸೇತ ||

ಟೀ|| ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಹಾಗೆ ಮೂರುಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳಿಗೆ
ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಆ ಚಕ್ರದ ಯೆಡವಕ್ಕದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಶ್ವಿನಾದಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಗೃಹಕರ್ಣಿಕಾ ಚಕ್ರ,

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬರೆದ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಗೃಹತರ್ತನ ನಕ್ಷತ್ರವು ಯಾವರೇಖೆಯಲ್ಲಿರುವದೋ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ನವಗ್ರಹ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಶುಭವಾಗಿರುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ರೇಖಾಂಶಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿತಭಾನೌ ಭಯಂರಾಜ್ಞೋ ವಿನಿದಿಶೇತ್, |
ಕುಜಿಸ್ಥಿತೇರ್ಫಿಂಶು ಭಯಂಪುತ್ರನಾಶೋ ಬುಧೇಸ್ಥಿತೇ, | ಜೀವೇಸ್ಥಿತಮು
ಹಾಭೀರ್ತಿಸ್ಪೃಶ್ಯುಕ್ರೇಸ್ಥಿತೇಯದಿ | ಶನೈಶ್ಚರೇಸ್ಥಿತೇನಿತ್ಯಧನಹಾನಿ
ಸ್ತು ಧೈವಚ ರೋಗಸೀದಾಭಯಂರಾಹುಕೇತಾದ್ವಾಸಂಸ್ಥಿತಾಯದಿ ||

ಟೀ|| ಸೂರ್ಯನಿದ್ದರೆ ರಾಜಭೀತಿಯು ಅಂಗಾರಕನಿದ್ದರೆ ಅಗ್ನಿಭಯವೂ ಬುಧನಿದ್ದರೆ ಪುತ್ರನಾಶನವು, ಗುರುವಿದ್ದರೆ ಬಹಳ ಭಯವು ಶುಕ್ರನಿದ್ದರೆ ನಷ್ಟ ಶನಿಯಿದ್ದರೆ ಯಾವಾಗ್ಯೂ ಧನಹಾನಿ, ರಾಹು, ಕೇತುಗಳಿದ್ದರೆ ರೋಗದೋಷ ಭಯವು ಉಂಟಾಗುವದು.

ಶ್ಲೋ|| ಉರ್ಧ್ವಕ್ಷೇಪಶುಭದಂಪ್ರೋಕ್ತಮಧೋಕ್ಷೇಪಶುಭದಂನಿಂದಿತಂ |
ಗೃಹೇತುಚ್ಛೇದರೇಖಾಯಾಂವಿಜ್ಞೇಯಾಗೃಹಕರ್ಣಿಕಾ ||

ಟೀ|| ಉರ್ಧ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಶುಭಕರಗಳು, ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನಿಂದ್ಯಗಳು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಗೃಹಕರ್ಣಿಕಾ ಚಕ್ರದ ಫಲವಂ ತಿಳಿ

ಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆಯೇ ಕಾಲಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿ - ಶ್ಲೋ|| ಚಕ್ರಂ ಸ್ವಾದ್ಯೃಹ ಕರ್ಣಿಕಾಹ್ವಯಮಿದಂ ಸಂಲಿಖ್ಯ ಲಿಂಗತ್ರಯಂ | ರೇಖಾಸ್ತು ಪ್ರಚತ್ರಸವನ ವಿಲಿಖೇತ್ತಿ ರ್ವಕ್ಷದಪ್ರಾದಿತಃ || ಏಕೈಕಸ್ಸಹಿತಾರಕಾನವನವಪ್ರಾಗ್ಲಿಂಗವಾ ಮಾಧರಾದೂರ್ಧ್ವಸ್ಥಾಪಿಚೋರ್ಧ್ವ ಗಾತ್ಯು ಭಫಲಾನೀದ್ಯಾಸ್ತು ಭೋದ್ರೇಖಾ ಖಗಾಃ|| ತಾ|| ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಎಡಗಡೆಯ ೪ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನೊದಲಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳು|| ಶ್ಲೋ|| ರೇಖಾಯಾಂಕ್ಷತಿರ ಶ್ವತತ್ರಗೃಹಿಣಃ ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠಾಗಮೇ ಸೂರ್ಯೇಣಾಗ್ನಿಭಯಂಕುಜೇನ ಸಹಿತೋ ಮೃತ್ಯುಂ ಬುಧೇನಾಸುಯಂ| ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಂ ಗುರುಣಾಸಿತೇನ ಕಲಹಂ ಮಂದೇ ನ ಚೋರಾಗಮೋದಾರಿದ್ರ್ಯಂತಮಸಾಧ್ಯುಜೇನ ಚಲನಂಕುರ್ಯಾಚ್ಛ ಶೀತದ್ವ್ಯಹೇ|

ತಾ|| ಗೃಹಕರ್ಣಿಕಾಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿರ್ಯಗ್ರೇಖೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗೃಹಯುಕ್ತ ಚಂದ್ರಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಸ್ತಂಭಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಸೂರ್ಯನೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ಅಗ್ನಿಭಯ, ಅಂಗಾರ ಕನೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ಮರಣ, ಬುಧನೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ರೋಗಭಯ, ಗುರುವಿನೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ, ಶುಕ್ರನೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ಕಲಹ, ಶನಿಯೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ಚೋರಾಗಮ, ರಾಹುವಿನೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಕೇತುವಿನೊಡನೆ ಶೇರಿದ್ದರೆ ಸ್ಥಾನಚಲನವೆಂದುನ್ನು ಗೃಹಗಳೊಡನೆ ಶೇರದೆ ಇದ್ದರೆ ಶುಭಕರವೆಂದಾನ್ನು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಗೃಹಪ್ರವೇಶವಿಷಯ.

ಶ್ಲೋ|| ಅಕವಾಟಮನಾಚ್ಚನ್ನಮದತ್ತ ಬಲಿ ಭೋಜನಂ | ಗೃಹಂನ ಪ್ರವಿಶೇದೇನವಿಸದಾಮಾಕತಂಹಿತತ್ ||

ಟೀ|| ಗೃಹಪ್ರವೇಶಮಾಡುವಾಗ ಕದವನ್ನು ಇಡದೆಮೇಲೆ ಹೊದ್ದಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕದೆ ವಾಸ್ತುಬಲಿ ಮುಂತಾದ್ದು ಇಲ್ಲದೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬಾರದು. ಮುಂತಾದ್ದು ಇಲ್ಲದೆ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬಾರದು.

ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವದು.

ವೃಷಭಚಕ್ರ.

ಶ್ಲೋ|| ಯಸ್ಮಿನ್ ಭೇದ್ಯಯುತ ಸ್ತದಾದಿಗಣಯೇ ಚ್ಚಕ್ರಾಸ್ಥಿತ ಕ್ಷ್ಪಾಂತತಃ ಕುರ್ಯಾನ್ಮೈತ್ಯು ಮುಡುತ್ರಯಂ ಶಿರಸಿ ಚ ಪ್ರಾ ಕ್ಷಾದಯೋ ದುರ್ದರಣಾಂ | ಚತ್ವಾರ್ಯೇವತು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಘ್ರ

ಯುಗಳನ್ನೈಶ್ವರ್ಯಂಚಚತ್ವಾರಿತತ್ಪಚ್ಛೇತುಭ್ರಮಣಂತ್ರಯಂಚತುರ
ಗೋವಾಮತುಪಾರ್ಶ್ವೇರ್ಧಕೃತ್ ||

ಟೀ|| ಧಾನ್ಯಂದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವಕೆ ಚತುರದೋ ವೃಷೇತ್ರಯಂಸಂಪದಂ
ವಕ್ತ್ರೇಷು ಯಂಪಶೂಕ್ ಪ್ರಕುರುತೇಚಕ್ರಂವೃಷಾಖ್ಯಂತ್ಪಿದಂದ್ವಂದ್ವಾ
ಷ್ಟೇಗ್ನಿ ಭಯಾದಿಕೇಚಸೃಪತೇರ್ಯಾತಾನಿವೃತ್ತಾ ಪುನಸ್ಸಂವೇಶೇಚವಿಧಿ
ಸ್ವನಿರ್ಮಿತಗೃಹೇಸರ್ವಂವಿಚಿಂತ್ಯಂಬುಧೈಃ|| ಟೀ|| ವೃಷಭಾಕಾರವಾದ ಚಕ್ರ
ನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರ ತಿರಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ
ಗೀರಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಬರೆದು, ಅದು ಮೊದ
ಕ್ಕನಕ್ಷತ್ರದವರಿವಿಗೂ ಗಣನೆ ಮಾಡಲು, ನಕ್ಷತ್ರವು ಚಕ್ರಾಕೃತವು
ವೃಷಭದ ತಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ೩ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿದ್ದರೆ ವೃಷಭವೂ, ಮುಂಗಾ
ರುವ ೪ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾದರೆ ದುರವಸ್ಥೆ, ಹಿಂಗಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ
ಸ್ಥರಿ ಚಿರಕಾಲ ವಿರುವಿಕೆಯೂ, ಬಾಲದಲ್ಲಿರುವ ೩
ಭ್ರಮಣವೂ, ಎಡಗಡೆ ಇರುವ ೪ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿದೆ
ಇರುವ ೪ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಧಾನ್ಯವನ್ನೂ, ವೃಷಭಾ
ಕ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಂಪತ್ತುನ್ನೂ, ಮುಖದಲ್ಲಿರುವ ೩ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಪ
ಶುಗಳನ್ನೂ ಉಂಟಾಗಿಸುವವು, ಇದು ವೃಷಭಚಕ್ರವು ಈ ಚಕ್ರವು ದ್ವಂದ್ವ
ಯುಧ್ಧನಾಡುವಾಗಲೂ ರಾಜರು ಯಾತ್ರೆ ಹೊರಡುವಾಗಲೂ ಪುನಃ ಬ
ರುವಾಗಲೂ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋ
ಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಲಶೀಚಕ್ರ ಲಕ್ಷಣಂ

ಶ್ಲೋ|| ಚಕ್ರಂಸ್ಯಾತ್ಕಲಶಸ್ವರೂಪಮ್ನತ್ಸಂಲಿಖ್ಯಮೂರ್ಧ್ವೈಕಭಂ
ಪ್ರಾಗಾದ್ಯಾಸುಚತುಶ್ಚತುಃಪ್ರತಿಧಿಶಂಚತ್ವಾರಿತಸ್ತಧ್ಯಮೇ | ಕಂ
ರೇ ತ್ರೀಣಿಗುದೇತ್ರಯಂಚವಿಲಿಖೇದ್ಧಾನಾಂಕ್ರಮಾತ್ತತ್ಪಲಂವಕ್ಷ್ಯೇ
ಕಾರ್ಣ್ವಿತಭಾದಿಶತ್ವಗಣಯೇತ್ಸಂವೇಶಧಿಷ್ಠಾಂತತಃ|| ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇ
ದಮಧವ್ರವಾಸಮಭಯಂ ಧಾನ್ಯಂತತೋನಿರ್ಧನಂಗೆರ್ಭಪ್ರಾವಮ
ಭತಿಯಂಗೃಹತೇರ್ಧದ್ಯಾಚ್ಛತಾಯುಸ್ಸದಾ | ಸಂಗ್ರಾಮಾಖಿಲ
ದುರ್ದಶೈಲನಗರಪಾಸಾದದೇವಾಲಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾರಾಮಗೃಹಪ್ರವೇಶ
ಸಮಯೇಜ್ಞೇಯಂಹಿಚಕ್ರದ್ವಯಂ ||

ಟೀ|| ಕಲಶಾಶ್ಚತಿಯಾದ ಚಕ್ರವನ್ನು ಲಿಖಿಸಿ ಅದರೊಳ್ಳಿ ಕೆಳಗೆ ಹೇಳುವ ಮೇರೆಗೆ ನೂರ್ಮುನಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರವಂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ನಕ್ಷತ್ರದವರಿಗೂ ಯೋಗಸಬೇಕು. ಪೊನಂತರ ಕಲಶದ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ೧ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುದಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅಭಿಜಿನ್ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರೆಯಬೇಕು ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಫಲವೇನಂದರೆ—ಕಲಶದ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೃಹಪ್ರವೇಶವಂ ಮಾಡಿದರೆ ಗೃಹಪತಿಗೆ ಶಿರಚ್ಛೇದನವಾಗುವದು. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ದೇಶಾಂತರಗಮನವನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ

ನಾಲ್ಕು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಅಭಯವನ್ನೂ, ವಶ್ಶಿಮ ಭಾಗದ ನಾಲ್ಕು ನಕ್ಷತ್ರ

ವಾಸ್ತವನ್ನು ಉತ್ತರದಕಡೆ ನಾಲ್ಕು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನೂ,

ಪೂರ್ವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಯಜಮಾನನಭಾರ್ಯೆಗೆ ಗರ್ಭಪ್ರಾಪ್ತಿ

ಮೂರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇರತಕ್ಕ

ಮೂರು ವರುಷಗಳಾಯಿಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಾದ್ದಾ

ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಷಭಚಕ್ರ, ಕಲಶಚಕ್ರಗಳೆರಡು, ಯುದ್ಧ,

ದ್ವಿಗ್ಗ, ವರ್ಷತ, ಪಟ್ಟಣ, ಮಹಡಿ, ದೇವಾಲಯ, ಕೃಷಿಭೂಮಿ, ಉದ್ಯಾನವನ,

ನೂತನಗೃಹ ಇವುಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಕ್ಕದ್ದು

ಶ್ಲೋ|| ಅದಿಶೈವಾನೈಯಾಂಬೋಧಿ ರಾಕಾಶೀತಲದೀಧಿತಃ | ಸು

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಭಿಧಾನಸ್ಯದ್ವಿತೀಯೇನಾತ್ಮಜನ್ಮನಾ | ಏಕೀಕೃತ್ಯಧಿಯಾ

ಸಮ್ಯಗರ್ಥಾನ್ ಗ್ರಂಥಾಂತರಸ್ಥಿತಾನ್ | ದ್ವಿಗ್ಗಣಸ್ಯಕೃತಾಟೀಕಾಲೋ

ಕಪಾಧೇನಯತ್ನತಃ || ಪ್ರಜ್ಞಾ ಲೋಪಾತ್ಪ್ರಮಾದಾದ್ವಾಪ್ರಾಯ

ಶಃಪ್ರಾಕೃತೋಕ್ತಯಃ | ಸಂತಕ್ಷಣಮಂತುಮಾತದ್ಜ್ಞಾಸ್ಸಂತ

ಸ್ಥಂತೋಷದಂತುರಾಃ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಗೃಹವಾಸ್ತು ದರ್ಪಣ ಟೀಕಾ ಸಮಾಪ್ತಾ.

ಶ್ರೀ ಪರಮೇಶ್ವರಾರ್ವಣಮಸ್ತು.

